

LUSI ALDERSLOWE
GAYE AMUS
DIDI A. DEVAPRIYA

**GRIJA FAȚĂ DE
PĂMÂNT ȘI GRIJA
FAȚĂ DE OAMENI
ÎN EDUCAȚIE**

*Manualul
Copiii în
Permacultură*

București - 2018

AUTORI:

Lusi Alderslowe, Gaye Amus, Didi A. Devapriya

CONTRIBUTORI:

Valentina Cifarelli, Crina Cranța, Cecilia Furlan, Tomislav Gjerkeš,
Adela Hrubá, Lara Kastelic, Tereza Velehradská

DESIGN GRAFIC:

Oana Bădică

ILUSTRAȚII:

Charlene Chesnier, Lerryn Korda

ISBN 978-973-0-27222-2

Website: www.childreninpermaculture.com

Proiectul Copiii în Permacultură este o cooperare
între următoarele organizații::

- Permaculture Association (Marea Britanie) (Regatul Unit)
- Paradiso Ritrovato (Italia)
- Asociația România în Tranziție (România)
- Asociația Educației Neoumaniste (România)
- Društvo za permakulturo Slovenije (Slovenia)
- Základní člunek Hnutí Brontosaurus Forest (Republica Cehă)
- Gatehouse Primary School (Regatul Unit)

Această lucrare este licențiată sub Licență Internațională
Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăDerivate 4.0.
Pentru o copie a acestei licențe,
vizitați <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Erasmus+

Acest proiect a primit finanțare Erasmus+.

Suținerea Comisiei Europene pentru producția acestei publicații nu constituie o
aprobare a conținutului care reflectă doar părerile autorilor, iar Comisia nu poate fi
considerată responsabilă pentru nicio utilizare a informațiilor conținute de aceasta.

TESTIMONIALE

„Grija față de Pământ, grija față de oameni și împărțirea echitabilă a surplusului pot servi drept principii pentru toate anotimpurile și toate profesiile. Încorporate în viețile cât mai multor copii și în viețile adulților care au grijă de ei, această filosofie poate schimba lumea.”

— RICHARD LOUV, autor al „*Vitamin N*”,
„*The Nature Principle*” și „*Last Child in the Woods:
Saving Our Children from Nature-Deficit Disorder*”.

„Aceasta este o carte a vremurilor ei, care furnizează mult mai mult decât abilități și cunoștințe care vor asigura un viitor mai optimist și mai rezilient. Este important că oferă îndrumare și încurajare pentru educatorii a căror sarcină este să îi pregătească pe copiii de astăzi pentru ceea ce va fi, după cum este tot mai vizibil, un viitor plin de provocări.

Manualul este bine scris și documentat și ni se adresează cu credibilitate academică, pedagogie solidă și o înțelegere a felului în care să conduci copiii printr-o călătorie de învățare în natură. Lucrarea demonstrează cum toate ariile programei pot prinde viață în situații de învățare autentice și relevante care trec de la activități centrate pe profesor la experiențe practice conduse de copil. Un manual care nu trebuie să lipsească din nicio școală!”

— JANET MILLINGTON ȘI CAROLYN NUTTALL,
autori ai „*Outdoor Classrooms - A Handbook for School Gardens*”.

„Cu ilustrații plăcute și propuneri vesele pentru lucruri pe care să le faciți, această carte va ajuta la crearea unei legături între copiii din comunitate, dar și între ei și Pământ.”

— Profesor ALASTAIR MCINTOSH, autor al „*Soil and Soul*”.

„Manualul este foarte bine scris și acoperă toate domeniile permaculturii. Îi va satisface pe educatori și are multe de oferit profesorilor. Este bine ca profesorii să facă mai mult decât să crească legume vara. Este vremea pentru această carte, de fapt, ar fi fost utilă în urmă cu cinci ani.”

— ROSEMARY MORROW,
autor al „*Earth User's Guide to Permaculture*” și
cofondator al Institutului Blue Mountains Permaculture.

„Plină de exemple practice pentru cum să îi sprijini pe copii să se conecteze cu ei înșiși, unii cu alții și cu ciclul de creștere. Acest manual ilustrează raza de acțiune a permaculturii relevante pentru copii, folosind grădinăritul ca punct de plecare pentru subiectele mai largi ale echității și conexiunii. Scrisă cu un sentiment profund de grijă și considerație pentru generațiile viitoare, este neprețuită pentru părinți și educatori în egală măsură.”

— LOOBY MACNAMARA,
autor al „*People and Permaculture*” și al
„*7 Ways to Think Differently*” și cofondator
al proiectului Cultural Emergence.

„Utilizarea acestei cărți este un mod minunat de a începe să duci educația în aer liber. „Potențialul ascuns” al acestui fapt ar trebui să fie pus în mâinile educatorilor conștienți într-un grad mult mai mare. Acesta poate oferi o fundație pentru dezvoltarea gânditorilor reflexivi și o paradigmă pentru gândire critică și cunoaștere în acțiune, nu doar în Europa, ci pe întreg globul. Această carte trebuie citită de toți cei care vor să facă permacultură alături de copii, deoarece un copil murdar de noroi este unul fericit, atât pe plan afectiv cât și pe plan cognitiv! Le doresc tuturor un timp productiv, plăcut și plin de joacă petrecut în aer liber cu această carte.”

— DR. (FIL LIC) ANDERS SZCZEPANSKI,
autor al „*Outdoor Education*”, profesor asistent de
educație în aer liber, Universitatea Linköping Suedia.

MULȚUMIRI

Am dori să folosim această ocazie pentru a ne exprima recunoștința față de oamenii care au susținut proiectul, dar și față de cei care ne-au ajutat cu manualul.

Mulțumim tuturor copiilor, alor noștri și celor cu care am lucrat, care ne-au învățat cum să îi implicăm pe copii în permacultură.

Mulțumim oamenilor care au lucrat alături de noi în proiect: Rakesh „Rootsman Rak”, care ne-a reunit pe toți și a creat sisteme extrem de eficace folosind sociocrația; Roberto Cardinale care și-a împărtășit abilitățile de management financiar și muzica veselă în timpul multelor și lungilor noastre întâlniri; Teodora Demetra Rădulescu pentru că a adus frumusețe în munca noastră; Eva Dumitrescu, care a adus energia unei veverițe jucăușe în toate grupurile de lucru și Ionuț Bădică pentru că și-a oferit experiența în proiectarea grădinilor școlare.

Le mulțumim lui Carolyn Nuttall și Janet Millington care au venit tocmai din Australia pentru a-și împărtăși experiența și cunoștințele prețioase despre permacultură și educație în aer liber.

Le mulțumim oamenilor care ne-au susținut pe tot parcursul proiectului: John Riley, Andy Goldring, Pablo Gonzalez, Robin Alderslowe, Luis Alderslowe și Danny Alderslowe.

Mulțumim tuturor celor care ne-au oferit inspirație pentru proiect înainte de începerea acestuia: Sandra Campe, Joe Atkinson, Alfred Decker, Joel Rosenberg, Tanja Korvenmaa, Mari Korhonen, Martina Petru, Claudiu Doboș, Steve Hart, Lenka Barčiová și Jožica Fabjan.

De asemenea, le mulțumim tuturor celor care ne-au oferit păreri despre materialele noastre: Juliet Robertson, Petra Schmitz,

Carlotta Fabbri, Nicola Scoccimarro, Francesca Simonetti, Kristina Sever, Dragica Radojevič, Catherine Lewis, Alena Kohoutová, Niamhue Robins, Lenka Babáčková, Urša Plešnar, Amy Clarkson, Virginia Nistor, Abbie Robyn, Anna Klitzsch, Barbara Terbuc, Silvia Serina, Petra Schmitz, Karen Slattery, Kateřina Tomešová, Lucia Maccagnola și Dianne Wall.

Mulțumim finanțatorilor, Erasmus+, fără care acest proiect nu ar fi fost posibil.

CUPRINS

Introducere	9
-------------------	---

CAPITOLUL I

Pedagogia Copiilor în Permacultură.....	14
---	----

CAPITOLUL II

Încorporarea principiilor permaculturii în educație.....	28
Principiile lui Holmgren	29
Principiile de atitudine ale lui Mollison	46

CAPITOLUL III

Programa proiectului „Copiii în Permacultură”	52
---	----

CAPITOLUL IV

Inspirație pentru activități	58
------------------------------------	----

CAPITOLUL V

Exemple de schițe de lecție	87
V.1 Faceți cunoștință cu pădurea.....	89
V.2 Ține seama de hrană	95
V.3 Biomimetică - Imitarea culorii	103
V.4 Harta comorii.....	109
V.5 Testul solului	118
V.6 Să împarți înseamnă că îți pasă.....	128

CAPITOLUL VI

Îndrumări pedagogice.....	135
---------------------------	-----

CAPITOLUL VII

Sfaturi pentru evenimente	146
---------------------------------	-----

CAPITOLUL VIII

Tot înainte!.....	151
-------------------	-----

Glosar	152
--------------	-----

Bibliografie	155
--------------------	-----

Despre autori.....	160
--------------------	-----

Despre contributori	161
---------------------------	-----

Contacte	162
----------------	-----

INTRODUCERE

„Permacultura este integrarea armonioasă a mediului și cea oamenilor care își asigură hrana, energia, adăpostul și alte nevoi materiale și non-materiale într-un mod sustenabil”

Bill Mollison (1988)

CE ESTE PERMACULTURA?

Permacultura este un sistem de design ce creează relații reziliente, sustenabile, între oameni și mediul natural. Permacultura folosește trei etici, Grija față de Pământ, Grija față de oameni și Împărțirea echitabilă a surplusului, ca bază pentru luarea deciziilor, care sunt mai departe detaliate în principiile și instrumentele de design ale permaculturii. Aceste etici și principii, odată internalizate, pot fi aplicate ca o „lentilă” pentru a proiecta și lua decizii în orice sferă a vieții. Astfel, integrarea permaculturii în educație înseamnă, în mare parte, aplicarea „lentilei permaculturii” în toate aspectele sistemului de învățământ, incluzând designul spațiilor de învățare, pedagogia, programa, schițele de lecție și interacțiunile sociale.

DE CE SĂ IMPLICĂM COPIII ÎN PERMACULTURĂ?

Viitorul planetei noastre depinde de o schimbare a conștiinței, în care oamenii și resursele naturale nu mai sunt exploatate fără a se lua în considerare impactul pe termen lung. Sprijinirea celor mici ca, încă din copilăria timpurie să dezvolte o relație de sensibilitate, compasiune și cooperare între ei și lumea naturală este un pas crucial în generarea acestei noi conștiințe.

Copilăria este o perioadă ideală pentru a dezvolta anumite atitudini fundamentale față de lume, inclusiv cele privind natura și mediul social. A face permacultură cu copiii îi ajută pe aceștia să învețe prețuirea resurselor și să descopere căi creative de a trăi în armonie cu lumea. Îi sprijină, de asemenea, să dezvolte o cultură a cooperării, mutual prosperă în locul uneia bazată pe competiție.

În trecut, copiii aveau deseori acces mai mare la timp nestructurat de joacă afară, dar, în prezent, joaca afară a fost limitată, copiii petrecând tot mai mult timp în fața ecranelor și fiind conduși către activități extracurriculare structurate (Larson, Green și Crodell, 2011; Clements, 2004). Un studiu realizat în Anglia dezvăluie că 90% dintre copii nu se joacă în locuri naturale precum păduri sau zone rurale (Natural England, 2009). Odată cu absența timpului petrecut în natură, copiii riscă să dezvolte o întreagă gamă de probleme de dezvoltare și pot experimenta tulburări comportamentale, incluzând inhibarea simțurilor, tulburări de concentrare (inclusiv ADHD) și rate mai mari de boli psihice și fizice (Taylor Wiley, Kuo și Sullivan, 1998; Louv, 2005).

Sunt multe beneficii ale jocului afară: dezvoltarea condiției fizice, starea de bine, conectarea, dragostea pentru natură, dar și dezvoltarea atenției, creșterea încrederii în sine. Toate acestea ajută studiul academic, reducând obezitatea infantilă și stresul (London SDC, 2011).

Alte beneficii includ îmbunătățirea dezvoltării cognitive a școlarilor și reducerea „Tulburării de deficit de natură” care afectează comportamentul copilului (Dadvand et al, 2015; Taylor et al, 2011; Louv, 2005). În final, timpul petrecut în natură în copilărie conduce la atitudini pozitive față de mediu, atitudini care se păstrează la maturitate (de exemplu, Collado et al, 2015; Wells și Leckies, 2006).

Un articol important despre un proiect demonstrativ de învățare în aer liber realizat de Waite et al (2016) în 125 de școli, cu 40.000 de elevi și pe o durată de patru ani concluzionează:

- 92% dintre profesori au spus că învățarea în aer liber crește interesul pentru materia predată
- 85% dintre profesori au văzut o schimbare pozitivă în comportamentul elevilor
- 92% dintre copiii incluși în proiect au fost de părere că lecțiile sunt mai interesante în mediul exterior

- 90% dintre copii s-au simțit mai fericiți și mai sănătoși pe durata proiectului, ca rezultat al timpului petrecut în aer liber.

Așadar, foarte important să dezvoltăm conștient strategii educaționale pentru a-i sprijini pe copii în relația lor cu natura. Totuși, simplul fapt de a fi în aer liber nu este de ajuns pentru a crea sensibilitate, conștientizare și învățare despre lumea naturală. Pentru acestea, sunt necesare modele pozitive oferite de adulți care în mod autentic pot demonstra respectul și venerația pentru natură și conexiunea personală cu aceasta prin propriul exemplu.

Deși direcția generală în majoritatea sistemelor educaționale moderne încă tinde să favorizeze gândirea abstractă și dezvoltarea aptitudinilor matematice și de limbaj, capacitatea de a înțelege limbajul naturii ni s-a atrofiat. Este bine cunoscut că în copilărie este perioada ideală învățării limbilor străine sau a notelor muzicale, deoarece creierul este pregătit să absoarbă informație multisenzorială. În mod similar, a învăța să citești, să interpretezi și să co- creezi sisteme naturale este o abilitate ce se poate învăța din copilărie dacă este prezentată în moduri atractive și consecvente, specifice fiecărei etape de dezvoltare.

Poate că cel mai important motiv să pentru a introduce permacultura în viața copiilor, cel puțin din perspectiva lor, este că e amuzant! Implicarea copiilor în învățare experimentală, adesea în contact direct cu natura este captivantă, motivantă și fascinantă. Îmbunătățește întreaga experiență educațională pentru copil, făcând învățarea practică și vie. Mai mult decât atât, este o metodă holistică și prietenoasă prin care copiii se pot conecta la ei înșiși, la ceilalți și la mediul din jurul lor.

UNDE POT IEȘI COPIII AFARĂ?

Copiii pot beneficia de vizitarea unui spațiu de învățare în aer liber. Acesta este o zonă în grădiniță sau școală sau în proximitatea acestora, cum ar fi o pădure, o grădină comunitară, un parc sau o fermă. Chiar și o mică porțiune de spațiu exterior poate fi o resursă bogată dacă există oportunități generoase pentru joc creativ. Ceea ce trebuie luat în considerare este că incidența jocului creativ este „semnificativ mai mică în spații aride în comparație

cu spațiile relativ verzi” (Taylor et al, 1998). Cartea inspirațională „Outdoor Classrooms” („Sala de clasă în aer liber”) de Carolyn Nuttal și Janet Millington (2008) oferă multe idei despre cum puteți integra permacultura în școli.

CARE ESTE DIFERENȚA DINTRE ALTE FORME DE EDUCAȚIE DE MEDIU ȘI PERMACULTURA PENTRU COPII?

Educația în natură și cea de mediu aduc contribuții importante la dezvoltarea copiilor, starea lor de bine și experiențele lor de învățare. Permacultura îmbogățește aceste practici oferind un set complet de etici, principii și instrumente care odată aplicate permit oamenilor să trăiască în armonie cu planeta, unii cu alții și cu alte specii, păstrând doar o parte echitabilă a resurselor necesare pentru ei înșiși. Odată ce acestea sunt înțelese clar, pot fi aplicate flexibil oricărui domeniu. Acest manual este gândit să ajute educatorii să înțeleagă aceste etici și principii de bază în permacultură și să le dea exemple de aplicare în timpul interacțiunii cu copii, într-o varietate de arii curriculare. Este rezultatul unui proces colaborativ transnațional, al câtorva educatori care au partajat și au dezvoltat resursele, împreună. Acest manual nu intenționează să fie un set rigid de instrucțiuni, ci, mai degrabă, să ofere semințele care vor inspira adaptarea creativă a permaculturii la condițiile specifice locului, copiilor, adulților și sistemelor naturale.

PENTRU CINE ESTE ACEST MANUAL?

Acest manual este conceput cu precădere pentru cei care lucrează cu copii între 3 și 12 ani, precum profesorii din școli, creșe și grădinițe, precum și pentru cei din cadrul non-formal precum after-school sau cluburi extracuriculare (de exemplu, lideri de cercetași). Este, de asemenea, îndreptat către cei care deja predau permacultură adulților și ar dori să își extindă activitatea pentru a include copii, părinți (naturali, în plasament, adoptivi sau bunici) și alte persoane care sunt conștiente de importanța rolului lor în educarea copilului sau copiilor proprii. Cuvântul „educator” din acest manual se referă la toți adulții implicați în educarea copiilor.

Acest manual este, de asemenea, o resursă pentru cursurile „Copiii

în Permacultura” ținute de educatori care au terminat trainingul CiP avansat. Pentru mai multe informații despre cursurile CiP, vă rugăm să consultați pagina de contacte.

CE ESTE ÎN ACEST MANUAL ȘI DE CE?

Pedagogia „Copiii în Permacultură” descrisă în capitolul întâi oferă o prezentare a aspectelor esențiale pentru „cum” să implici copiii în permacultură și include, de asemenea, întrebări reflexive pentru a-i ajuta pe educatori să abordeze o stare de spirit permaculturală, meditativă și atentă.

Pedagogia este explicată în detaliu în capitolele doi și șase, capitolul doi descriind cum să aplici principiile permaculturii în educație și capitolul șase oferind informații și întrebări de reflecție pentru a-i ajuta pe educatorii care ar dori să știe mai multe detalii practice despre o abordare pedagogică centrată pe copil.

Conținutul, sau „ce”-ul, educației în permacultură este subliniat în curriculumul din capitolul trei și analizat în detaliu în inspirațiile pentru activități din capitolul patru, pentru a demonstra marea varietate de subiecte și teme care pot fi folosite în educația în permacultură pentru copii. Inspirațiile pentru activități sunt create ca idei pentru a inspira educatorii să faciliteze activități care pot implica în mod holistic copiii.

Pedagogia („cum”) și conținutul („ce”) sunt integrate și demonstrate în exemplele de activități și sesiuni descrise în întregime în capitolul cinci, fiind pregătite pentru a fi adaptate și folosite în practica cu copiii. Capitolul șapte oferă sfaturi pentru a ajuta școlile și grădinițele să organizeze evenimente care să implice comunitatea extinsă, dar și evenimente mai ample care includ copii. În cele din urmă, strategii pentru diseminarea proiectelor pentru a ajunge la un public mai larg sunt prezentate în anexă.

CAPITOLUL I

PEDAGOGIA COPIII ÎN PERMACULTURĂ

*„Principala directivă a permaculturii: Singura decizie etică este să fim responsabili pentru propria existență și pentru cea a copiilor noștri”
(Mollison, 1988).*

PEDAGOGIA COPII ÎN PERMACULTURĂ (CîP) ESTE O ABORDARE HOLISTICĂ ÎN CARE COPILUL ESTE IMPLICAT ÎN A AVEA GRIJĂ DE PĂMÂNT, DE EL ÎNSUȘI, DE ALTE PERSOANE ȘI ÎN ÎMPĂRȚIREA ECHITABILĂ. EA DESCRIE PRINCIPIILE CARE STAU LA BAZA INTERACȚIUNII CU COPIII, PRIN URMARE, ESTE VORBA DESPRE „CUM” SĂ PRACTICI PERMACULTURA CU COPII, ÎN LOC DE „CE” FACI” (FAPT CARE ESTE PREZENTAT ÎN CAPITOLELE 3-6).

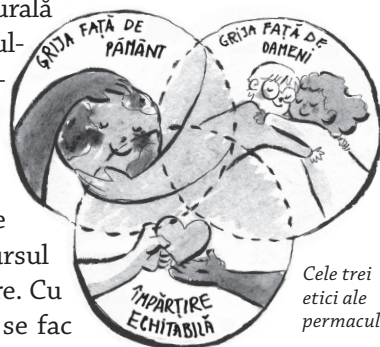
Pedagogia CîP asigură că toate nevoile copilului sunt satisfăcute prin interacțiunea dintre mediul de învățare, educatori și copii prin observarea atentă, practica reflexivă și încurajarea copilului. Această abordare centrată pe copil încurajează un flux natural care implică rațiunea (capul), inima, mâna și toate simțurile, construiește reziliență prin învățarea experimentală și le permite copiilor să joace un rol activ în propriul proces de învățare. Lucrând cu natura, această abordare promovează sustenabilitatea prin conectarea la lumea naturală și respectul față de aceasta.

Mai jos este prezentarea principalelor puncte ale pedagogiei CîP care pot fi integrate în practica pedagogică cu mici schimbări, deoarece chiar și o mică schimbare poate avea un efect mare. Eticile constituie punctul de început, deoarece acestea sunt fundamentale pentru integrarea permaculturii în educație. Apoi, principiile permaculturii și îndrumările detaliate pot fi introduse treptat. Se re-

comandă să abordezi introducerea permaculturii în lucrul cu copiii ca pe o călătorie jucăușă, pas cu pas, într-un ritm care susține și inspiră atât adulții, cât și copiii implicați.

1. FUNDAȚIA: ETICILE PERMACULTURII

Este esențial pentru educația permaculturală să te asiguri că cele trei etici ale permaculturii sunt corect reflectate în proiectarea lecțiilor. Folosirea principiului permacultural „Proiectează de la tipar la detaliu”, meditănd mai întâi la etici, îi ajută pe educatori să se asigure că eticile sunt cu adevărat prezente pe tot parcursul procesului de planificare și implementare. Cu toate acestea, în cele din urmă, eticile se fac vizibile în primul rând prin exemplul adultului care acționează într-un mod atent, plin de compasiune și conștient ecologic. Includerea eticilor direct în conținut (prin povești, cântece, jocuri etc.) ajută la întărirea acestora.

Cele trei etici ale permaculturii

Mai jos este descrisă fiecare etică a permaculturii urmată de o listă de întrebări de reflecție. Aceste întrebări pot fi utilizate pentru a facilita un proces de reflecție critică pentru a adapta planurile educatorului de a reflecta mai bine permacultura, fie că sunt schițe de lecție într-un cadru educațional formal, fie planuri pentru sesiuni non-formale.

GRIJA FAȚĂ DE PĂMÂNT

Grija față de Pământ înseamnă să lucrezi în armonie cu natura, pentru a reduce impactul negativ și pentru a amplifica impactul pozitiv asupra mediului. Pentru a avea grijă de Pământ, este necesar să înțelegem legile naturale, sistemele ecologice și nevoile tuturor ființelor vii.

Atât educatorii, cât și copiii pot să se gândească la modalități de a scădea impactul asupra mediului. Atunci când decizi ce materiale

să utilizezi și ce activități trebuie să faci, este foarte important să iei în considerare posibilitățile de a „refuza, reduce, reutiliza, repara, recicla” și / sau transforma. Includerea lemnului, pietrelor, conurilor de pin și a altor obiecte naturale în sala de clasă pentru decorare și joc contribuie la stimularea unei prețuiri mai mari pentru natură. Dacă studiezi natura sau prezinți un subiect sau o temă nouă, crearea unei experiențe directe poate fi de preferat, în loc să vă bazați pe fotografii, imagini, informații, videoclipuri sau alte experiențe virtuale. Îngrijirea Pământului înseamnă, de asemenea, a fi atent la cât de mult este luat de la natură și la efectul asupra ecosistemului prin îndepărtarea aceluia element, pentru care regulile culegătorului și principiile „Nu lăsa urme” ar putea fi un ghid. Se sugerează să nu se aleagă plante rare sau solitare, să nu se recolteze mai mult de 20% dintr-o plantă abundentă (lăsând ceva și pentru păsări și alte specii și suficient pentru ca planta să prospere în viitor) și ca locul să fie lăsat așa cum l-ai găsit sau puțin mai bine.

Prin petrecerea timpului în medii naturale, copiii învață să prețuiască natura prin dezvoltarea conexiunii cu ea. Prin urmare, este recomandat să petreceți cât mai mult timp posibil în aer liber. Aceasta poate include un echilibru între jocul „nestructurat” și activitățile structurate. După cum scria David Sobel (1996) în cartea sa „Beyond Ecophobia”: „Dacă dorim ca copiii să înflorească, să fie cu adevărat încrezători, trebuie să îi lăsăm mai întâi să iubească planeta înainte de a le cere să o salveze.”. Când adulții arată prețuire pentru natură, modelul lor îi ajută pe copii să-și exprime aprecierea, dragostea și venerația față de natură, ceea ce este, de asemenea, unul dintre fundamentele permaculturii.

Întrebări de reflecție pentru Grijă față de Pământ

- Ce se poate face ca materialele pentru sesiune să fie locale, reciclate, organice, compostabile și cu consum redus de energie?
- În aer liber, cum poate fi conștientizată conservarea mediului natural și asigurarea unui impact minim asupra acestuia? „Nu lăsați nimic decât în afara de urmele pașilor, nu luați altceva decât fotografii”.
- Cum pot fi îndrumați copiii să își asume responsabilitatea pentru protejarea naturii? - de exemplu, culegând frunze căzute, în loc să le ia de la plante vii?

- Cum pot fi implicați copiii în refuzarea, reducerea, reutilizarea, reciclarea, transformarea, compostare materiei, etc.?
- Dacă planul este să stați în clasă, cum s-ar putea ca o sesiune întreagă sau măcar o parte din ea să se petreacă în natură?
- Cum le poate fi acordată copiilor ocazia de a petrece timp în natură?
- Cum îngrijim natura atunci când grădinărim sau mergem la pădure, etc.?

Exemple de întrebări pentru copii:

- Cum ne putem îngriji de ființele vii (animale, insecte, ciuperci, plante, copaci etc.)?
- Cum poți ajuta copacul / pământul / grădina / râma etc.? Ce îi trebuie ca să fie fericit și în siguranță?
- Am lăsat în urmă ceva care nu aparține îşi are locul aici, în natură?
- Înainte de a lua acest lucru de la copac / plantă, există ceva care deja se află pe teren pământ pe care îl putem folosi în schimb?
- Putem recicla asta?

GRIJA FAȚĂ DE OAMENI

Grija față de Oameni înseamnă preocuparea față de ceilalți și de sine, satisfăcând, astfel, nevoile copiilor, părinților, educatorilor, personalului non-didactic și altor persoane din comunitate. Cooperarea, empatia, comunicarea clară, exprimarea creativă, starea de bine și gândirea inclusivă sunt, prin urmare, încurajate.

În timpul procesului de pregătire și implementare a unei lecții, educatorul trebuie să-și amintească să fie atent la nivelurile de energie și la responsabilitățile tuturor adulților implicați.

A fi sensibil și atent în acest fel ajută la prevenirea suprasolicitării. Un alt rezultat este că, dacă un educator își planifică lecția cu prea multe activități, acest lucru poate să îi facă pe adulți să fie mai concentrați asupra încercării de a-și duce planul la bun sfârșit decât asupra lucrurilor care apar în acel moment de la copii sau de la natură.

Entuziasmul sau stresul adulților se transmit direct copiilor și influențează modul în care aceștia percep întreaga experiență. Asigurarea unui sprijin suficient pentru toți educatorii (inclusiv pentru sine) face ca să ședea să fie plăcută, nu copleșitoare.

Trebuie să fie îndeplinite nevoile de subsistență ale oamenilor (căldură, aer, alimente și băuturi) înainte ca aceștia să se poată concentra asupra altor nevoi, cum ar fi învățarea, libertatea, identitatea și expresia creativă (Max-Neef, 1992). Prin urmare, pentru ca celor mici să le placă să sta în aer liber pe orice vreme, toate nevoile lor de subsistență trebuie satisfăcute. Acest lucru se poate face asigurându-te că copiii au îmbrăcăminte adecvată, că există destule haine de schimb și că există un adăpost suficient în cazul în care este probabil să fie foarte umed sau însorit (de exemplu, ar putea fi întinsă o prelată). Cel mai important este ca cei mici să se simtă bine și confortabil.

Întrebări de reflecție pentru Grijă față de Pământ

- Cum pot fi susținute sănătatea și starea de bine a educatorului? (Având în vedere volumul de pregătire pentru o lecție, raportul dintre copii și educatori, sprijinul altor persoane din școală și / sau din comunitatea locală etc.)
- Cum pot fi susținute sănătatea și starea de bine a copiilor? (Este sesiunea potrivită pentru vârsta copiilor, mărimea grupului, primesc suficient aer curat și destule exerciții fizice și oportunități de a construi conexiuni cu natura?)
- Cum poate fi concepută lecția pentru a oferi spațiu pentru creativitate sau orice altceva care apare spontan de la copii, educatori și / sau natură?
- Cum sunt susținuți copiii care ar putea avea nevoie de o abordare individualizată, inclusiv cei cu nevoi speciale, să își scoată în evidență punctele forte și abilitățile unice?
- Au toți copiii șanse egale de a participa activ, de a se exprima, de a fi auziți și de a-și satisface celelalte nevoi?
- Este etica Grijii față de Oameni reflectată în conținut / experiență? (Copiii și adulții învață să se ocupe de ei înșiși și / sau de alții)?

Exemple de întrebări pentru copii:

- Cum îi putem păstra pe toți în siguranță?
- Cum putem avea grijă de noi înșine?
- Cum putem avea grijă de ceilalți?
- Cum putem să ne asigurăm că toată lumea este auzită?

ÎMPĂRȚIREA ECHITABILĂ A SURPLUSULUI

Cea de-a treia etică a permaculturii, Împărțirea Echitabilă, înseamnă să lupti pentru egalitate între oameni, indiferent de culoarea pielii, sex, țară etc. și să cauți echitatea între oameni și alte specii.

Împărțirea Echitabilă este exprimată și ca „Redistribuirea surplusului” (Holmgren, 2002) și se referă la stabilirea unor limite pentru cât de mult luăm pentru noi înșine și la a redistribui surplusul înapoi în sistemele care au grijă de Pământ și de oamenii. Se pune accent pe faptul că fiecare contribuție individuală merită apreciere și accentuează decizia conștientă de a lua doar cât este necesar.

Surplusul poate presupune: alimente recoltate din grădină, energie umană, timp, resurse, avere sau alte lucruri care pot fi redistribuite în beneficiul altor ființe vii, prezente sau viitoare. De exemplu, în timp ce culegi fructe dintr-un copac, ai grijă să lași și pentru păsări și să dăruiește câteva și vecinilor; sau când asculți un grup de copii ai grija că fiecare copil are posibilități egale de a vorbi.

Copiii înțeleg nevoia de a fi corecți. Conceptele „a fi corect” și „a împărți surplusul” pot fi studiate prin povestiri, jocuri, cântece, teatru și experiențe practice de împărțit cu alți copii, precum și cu alte creaturi, plante etc. Pentru copii, ocaziile de a reflecta, a oferi idei, a transforma problemele în soluții și / sau a răspunde la întrebări deschise pot contribui, de asemenea, la consolidarea învățării.

Întrebări de reflecție pentru Împărțirea echitabilă a surplusului

- Cum încurajăm copiii să împartă între ei, cu alți oameni și cu alte ființe?
- Cum pot copiii să reflecteze asupra nevoilor altor ființe (de exemplu, în timp ce udă plantele, fac o căsuță pentru arici etc.)?

- Cum pot fi concepute activitățile pentru a respecta și prețui abundența naturii?
- Cum pot colabora copiii și educatorii pentru a ajuta alți oameni sau natura (de exemplu, prin cântece cu oameni în vârstă, plantarea unei păduri comestibile, strângerea de fonduri pentru o acțiune de caritate etc.)?

Exemple de întrebări pentru copii

- Cum putem împărți acest lucru corect între noi și alte specii?
- Cine altcineva ar putea să se bucure de ceea ce am recoltat sau am făcut?
- Cum putem să ne asigurăm că împărțim timpul de vorbire corect, astfel încât toată lumea să fie auzită?
- Ce putem da înapoi naturii?
- Ce alte specii trăiesc aici și cum le putem ajuta?

2. PLANIFICARE HOLISTICĂ

Permacultura este o abordare holistică a designului, prin urmare, atunci când implicăm copiii în permacultură, este important să ne asigurăm că aceștia vor avea o bogată experiență de învățare multidimensională. Acest lucru se poate face prin proiectarea lecțiilor pentru a implica întregul corp, inclusiv un echilibru între „ochi, mâini, inimă și cap”. Făcând acest lucru ne asigurăm că o lecție nu se concentrează doar pe furnizarea de informații (adică implicând doar „capul”) care poate fi o tendință obișnuită. Această secțiune descrie mai multe despre ce se înțelege prin fiecare dintre acești termeni „ochi, mâini, inimă și cap” și oferă întrebări de reflecție pentru a sprijini educatorii să implice în mod activ copilul pe toate planurile.

Abordarea învățării care implică inima (emoțiile), mâna (învățarea prin practică) și capul (intelectul sau învățarea din cărți / prelegeri) a fost propusă pentru prima dată de Johann Pestalozzi (1746-1827), un reformator și educator social elvețian. Această abordare a fost adoptată de mulți educatori, inclusiv Patrick Geddes, care a fost un pionier al educației ecologice (Higgins, 2001). Pedagogia CîP include aceste trei aspecte și subliniază în plus observarea sub forma „ochilor”.

OCHII

Principiile permaculturii au apărut din observarea profundă a lumii naturale și a societăților cu adevărat sustenabile. Primul principiu al permaculturii este „observă și interacționează”, deoarece observarea este crucială pentru un design permacultural bun și „observarea cu atenție și interacțiunea conștientă și grijulie oferă inspirația, reperele și tiparele designului” (p13, Holmgren, 2002). Din cunoașterea și înțelegerea sistemelor și modelelor naturale, designerii permaculturali pot găsi inspirația pentru propriile idei și soluții creative. Astfel, pedagogia CiP pune accentul pe nevoia de imersiune profundă de la o vârstă timpurie, reprezentată simbolic aici ca „ochi”, și, totuși, referindu-se, de fapt, la o observare profundă care implică întregul corp și toate simțurile. În timp ce „ochii” se află în mod natural în interiorul capului, diferența în stilul de învățare prin observație directă folosind toate simțurile este suficient de distinctă pentru a justifica această subliniere.

Cele cinci simțuri principale (identificate inițial de Aristotel) sunt văzul, pipăitul, gustul, mirosul și auzul și pot fi ușor incluse în sesiunile cu copii. În plus, cercetătorii au recunoscut multe altele, cum ar fi senzația de echilibru, propriocepție etc. Este posibil să studiem unele dintre aceste simțuri deosebite în jocurile cu copii.

Copiii pot implica „ochii” prin activități care includ văzul, mirosul, atingerea, senzația, auzul, ascultarea, degustarea, observarea, identificarea, vizualizarea, căutarea, pipăitul și multe altele.

Întrebări de reflecție:

- Este posibil să investești ceva timp pentru a observa copiii și nevoile lor individuale înainte de a crea obiectivele lecției?
- Copiilor li se oferă ocazia să folosească în mod conștient toate simțurile pentru a experimenta direct mediul și pentru a descoperi lucruri care să le trezească curiozitatea?
- În ce mod poate un educator să ofere spațiu / oportunități / timp pentru a stimula copilul să observe o plantă, un animal, o piatră, solul etc.?

MĂINI

Experiențele practice, autentice sunt esențiale în educația permaculturală - nu doar învățarea teoretică. Aplicând „Învățare prin practică” cât mai mult posibil, copiii pot interacționa cu obiecte reale și în medii naturale. În acest fel, copiii își dezvoltă abilități practice pentru Grija față de Pământ și Grija față de Oameni, precum și abilități motorii brute și fine.

Copiii pot implica „măinile” prin activități care includ colectarea, crearea, utilizarea instrumentelor, realizarea, experimentarea, jocul, dezvoltarea abilităților, pictura, desenul, căratul, alergatul, recoltarea, a învăța cum să facă ceva și multe altele.

Întrebări de reflecție

- Ce activități practice, active au fost concepute?
- Există activități care implică mișcare?
- Este implicat întregul corp?
- Ideile abstracte (care au fost prezentate) au fost traduse în activități practice experimentale?
- Ce abilități se învață făcând?

INIMĂ

Experiențele care implică emoțiile copiilor și sentimentul de uimire; care invocă bucuria, admirația, dragostea, respectul și recunoștința sunt esențiale pentru angajarea „inimii” în educația holistică. Aceste experiențe vor fi percepute de copil la niveluri mai profunde. După cum spunea autorul american Helen Keller (1905, p203), „cele mai bune și cele mai frumoase lucruri din lume nu pot fi văzute și nici măcar atinse – [...] doar simțite în inimă.”.

Copiii pot implica „inima” prin activități care includ cântatul, ascultatul sau povestitul, sărbătorirea și imaginarea, precum și prin experiențe artistice și / sau estetice. Când explorează natura, meditația asupra metaforelor pe care aceasta le transmite se poate, de asemenea, să îmbogățească „inima”. De exemplu, pătura albă de zăpadă care acoperă pădurea poate provoca un sentiment de puritate sau un copil ar putea privi o pupă de omidă care devine fluture și

prin povestiri sau poezii ar putea studia conceptul de transformare și schimbare. Metaforele inspirate din natură stau la baza multor povești populare și sunt un mod tradițional de a transmite înțelepciune și semnificație.

Întrebări de reflecție

- Ce oportunități există pentru a simți recunoștință, empatie, iubire sau respect față de natură sau reciproc?
- Cum se vor exprima copiii?
- Ce fel de experiență vor avea copiii în această sesiune, pentru a se simți legați de natură, unii de alții sau de propriile emoții?
- Ce fel de experiență vor avea copiii în această sesiune, pentru a se simți legați de natură, unii de alții sau de propriile emoții?
- Cum poate fi sărbătorită experiența?

CAP

Acesta este spațiul în care educatorul poate merge mai profund în ceea ce îi trezește interesul copilului și se poate sprijini pe sine căutând informații sau prin îndrumarea copilului pentru a găsi mai multe informații. Este stimulată gândirea logică și dezvoltarea cognitivă prin analizarea, interogarea și partajarea informațiilor, învățarea de noi cuvinte etc.

Activitățile „Cap” pot include activități care oferă oportunități pentru: a învăța, a descrie, a identifica, a discuta, a afla, a gândi, a lista, a sorta, a compara și a contrasta.

Întrebări de reflecție

- Care sunt principalele direcții de învățare planificate?
- Ce informații trebuie ca eu, ca educator, să cercetez sau să învăț în prealabil sau împreună cu copiii, pentru a îmbogăți experiența?
- Au fost concepute întrebări deschise în schița sesiunii sau a lecției pentru a stimula gândirea critică și creativă, analiza, descoperirea, curiozitatea și pentru a sprijini gândirea pe cont propriu a copiilor?

3. FLUXUL NATURAL

Această secțiune ajută la structurarea fluxului de învățare în timpul oricărei lecții, într-un mod organic care se inspiră din natură: „**germinarea**” semințelor de inspirație și motivație pentru subiectul lecției, „**creșterea**”, prin care se dezvoltă tema prin activități multi-senzoriale și „**recoltarea**”, care aduce încheierea lecției și ajută la o asimilare mai profundă a experienței, luând timp pentru a aprecia și pentru a consolida învățarea. Etapele naturale ale fluxului de învățare au fost inspirate de Programa de Educație Neumanistă dezvoltată de AEN în România (Deshaies, Zambet, Halaicu, Alexa, 2012).

Întrebări de reflecție

- Sesiunea curge într-un mod natural și organic?
- Sesiunea utilizează un echilibru bun între diferitele etape: germinare, creștere și recoltare?

GERMINARE

Stadiul de germinare reprezintă etapa inițială a fluxului natural, în care educatorul sau copiii plantează semințele călătoriei de învățare.

„Sămânța” de inspirație pentru o lecție sau o sesiune poate proveni din observarea lucrurilor care îi interesează pe copii, dintr-o temă din programa CîP sau dintr-un lucru care îl interesează pe educator care ar putea crea curiozitate în copii. Aceștia emit o mulțime de „semințe de inspirație” în timpul jocului (solitar, împreună cu alți copii, în timpul conversațiilor între ei sau cu adulții) pe care educator atent le poate culege. De exemplu, copiii pot pune întrebări, pot face comentarii, pot împărtăși idei și gânduri sau pot vorbi despre experiențele lor.

De vreme ce sunt emise atât de multe semințe, educatorul (educatorii) poate selecta o sămânță sau poate facilita un proces dinamic care să îi implice pe copii în alegere.

Odată ce este selectată o sămânță, educatorul o poate hrăni prin plantare și udare, sprijinind și dezvoltând inspirațiile, interesele și inițiativele copiilor, permițând seminței să germineze. Există diferite abordări pentru a îngriji o sămânță, cum ar fi începerea unei lecții

cu un cântec, o poveste sau un joc sau chiar prin crearea unui spațiu într-un mod care să stimuleze curiozitatea și explorarea. Alternativ, educatorul ar putea dori să afle ce cunosc deja copiii prin dialog sau prin punerea de întrebări pentru a implica interesul copiilor și gândirea critică.

De exemplu, se poate ca un copil să întrebe: „Ce mănâncă veruțele?”. Aceasta ar fi o „sămânță”. Educatorul poate alege să faciliteze o sesiune în jurul acestei întrebări. Următoarea sesiune ar putea începe cu o poveste despre o veruță, aceasta ar fi etapa de „germinare”.

Scopul „germinării” este de a duce până la capăt lucrurile care îi interesează pe copiii, generând entuziasm asupra subiectului. Folosirea unei semințe luate de la un copil este o modalitate de a îl încuraja, garantând că cei mici înțeleg că ideile, întrebările și gândurile lor sunt auzite și importante. Este dovedit prin multe studii că oamenii învață cel mai bine atunci când sunt fericiți și interesați (de exemplu, Rose, 1998), astfel încât această etapă este esențială pentru învățare, precum și pentru asigurarea unei sesiuni plăcute atât pentru copii, cât și pentru educatori.

Întrebări de reflecție

- Cum se va baza lecția pe observațiile copiilor / cum se vor folosi acestea?
- Cum pot fi copiii aceia care „să planteze sămânța de inspirație” pentru lecție?
- Este acordată atenție utilizării unui proces holistic care angajează întregul corp, inima și mintea pentru a fi o experiență de învățare semnificativă și plăcută?

CREȘTERE

Creșterea este etapa centrală în care o temă sau un subiect de interes devin o călătorie de explorare, aceasta poate fi condusă de copil sau de educator sau o combinație a celor două. În această etapă, educatorii devin facilitatori ai procesului copiilor, în care răsadurile pot crește în moduri neașteptate. Educatorul este ca un spalier care ajută vița de vie să crească în toate direcțiile.

Pentru a fi eficace, procesul trebuie să implice „ochii, mâinile, inima și capul” și să fie facilitat prin folosirea „ochilor” - observarea a

ceea ce se întâmplă de fapt cu copiii, a ceea ce ei observă și în ce se implică cel mai mult.

Ținând cont de etica Grijii față de Oameni, nevoile și inspirațiile copiilor și ale educatorilor trebuie să fie satisfăcute pentru a crea o relație armonioasă și exploratorie între copii, educatori și mediul înconjurător (al treilea profesor).

Principiile permaculturii, cum ar fi utilizarea și valorificarea diversității, pot oferi, de asemenea, îndrumare pentru a dezvolta această etapă.

Întrebări de reflecție

- Cum pot fi lecția și educatorul suficient de flexibili pentru ca cei mici să contribuie în mod spontan, creativ și / sau să dezvolte lecția în direcții neașteptate pentru a sprijini implicarea și „leadershipul” copiilor?
- Au fost planificate activități de extindere, îmbogățire și susținere a temei introduse în stadiul de însămânțare?

RECOLTARE

Recoltarea este etapa în care cunoștințele acumulate se consolidează prin celebrare și bucurie. Aceasta reflectă principiul permaculturii „Obține o recoltă” (vezi capitolul 3) și etica „Împărțiți surplusul”. E posibil ca cei mici să îndrăgească în mod natural să împartă lucruri și experiențe cu părinții, de exemplu. Pot fi explorate și alte modalități de împărțire: cu comunitatea, cu animalele, cu plantele etc. Modalități de recoltare pot fi: împărțirea de către copii a experienței de peste zi, oferirea feedback-ului, discuții despre ce ar dori să facă următoarea sesiune și multe altele.

Întrebări de reflecție

- Cum putem să sărbătorim experiențele și recoltele lecției?
- Există vreun joc, vreo activitate sau o discuție care poate ajuta la consolidarea învățării dobândite în procesul de creștere?
- Cum pot fi implicați copiii în a decide cum să împartă recolta / experiențele cu ceilalți și / sau să sărbătorească (de exemplu, printr-o expoziție, arte creative sau dăruire)?

• Există vreă recoltă care poate fi împărțită cu animale / plante care să le ajute sau să facă mediul mai frumos?
• Cum poate fi ascultată diversitatea rezultatelor cu interes și apreciere?
• Ce fel de idei și reacții au venit de la copii?
• Ce inspirații există de la copii care ar putea fi integrate în celelalte faze pentru a continua susținerea ideilor sau experiențelor lor?

Există un obicei ca educatorii să se concentreze prea mult asupra conducerii activităților, fără să înceapă cu germinarea sau să încheie cu recoltarea, însă aceste etape sunt, de asemenea, esențiale pentru implicarea totală a copilului, pentru a asigura încorporarea învățării și pentru ca cei mici să se simtă încurajați, respectați și prețuiți.

CAPITOLUL II

ÎNCORPORAREA PRINCIPIILOR PERMACULTURII ÎN EDUCAȚIE

Principiile permaculturii au fost create de co-fondatorii conceptului de permacultură: Bill Mollison și David Holmgren, prin atenta observare a felului în care funcționează sistemele naturale. Ca instrumente intelectuale, acestea pot fi aplicate versatil unei largi palete de situații. În educație, pot fi folosite pentru a proiecta diferite aspecte, precum mediul de învățare, modul în care educatorii interacționează cu elevii, schițele de lecție, metode și comunicarea cu părinții, colegii, alți membri ai comunității. Beneficiile aplicării principiilor permaculturii în educație sunt diverse și pot include dezvoltarea înțelegerii și prețuirii naturii, crearea de experiențe de învățare mai plăcute, aprofundarea legăturilor dintre indivizi și reducerea timpului, a energiei și a altor resurse care sunt cheltuite. Aceasta, pe termen lung, poate genera un sistem educațional durabil care să aibă grijă de oameni și de Pământ.

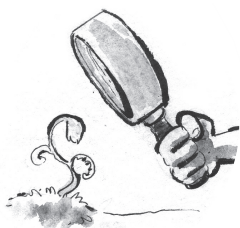
Designul este central în permacultură, deoarece prin planificarea atentă se pot crea sisteme care necesită un efort minim și oferă efectul maxim – economisind timp, energie și alte resurse creând abundență în același timp. Proiectarea este un proces bazat pe observarea atentă, analiză, reflecție și evaluare folosind principiile permaculturii și alte instrumente de proiectare.

Acest capitol studiază modul în care principiile permaculturii pot fi integrate în educație examinând mai întâi cele douăsprezece principii descrise în „Permaculture Principles and Pathways” de Holmgren (2002) și, apoi, cele cinci principii de atitudine descrise în „Permaculture: A Designer’s Manual”, de Mollison (1988). Fiecare principiu este detaliat cu întrebări pe înțelesul copiilor pe care profesorul le poate adapta în funcție de situație și de vârsta copilului. Este dată o scurtă explicație a sensului inițial al principiului, urmată de o explicație a

modului în care poate fi aplicat în educația pentru copii și, în final, de întrebări de reflecție. Întrebările sunt formulate pentru a oferi copiilor și educatorilor oportunități de a cerceta noi posibilități și de a exersa noi abilități. O singură sesiune nu trebuie să cuprindă toate principiile enumerate mai jos, ci, mai degrabă, acestea pot fi folosite ca o listă de verificare pentru a facilita reflecția în timpul procesului de planificare. Invitația este să alegi unul sau două principii odată.

PRINCIPIILE LUI HOLMGREN

1. OBSERVĂ ȘI INTERACȚIONEAZĂ

- *Ce vedeți, mirosiți, auziți, gustați și / sau atingeți?*
- *Ce s-a schimbat de ultima oară de când am fost aici?*
- *Să ne uităm mai atent*
- *Ce întrebări aveți despre asta?*

Designul permacultural se bazează pe observație atentă, culegere de informații și experiențe care susțin înțelegerea naturii, peisajului și a tuturor persoanelor implicate. Astfel, sistemele agricole permaculturale sunt intensive din punct de vedere al observării și a designul, în timp ce agricultura tradițională presupunea muncă intensivă, iar agricultura industrială este intensivă energetic (Holmgren, 2002). Acest lucru este valabil pentru modelele terestre, cum ar fi grădinile, unde se ia în considerare dacă este însorit sau umbrat, umed sau uscat, vânt sau adăpost, fertil sau infertil. De asemenea, se iau în vedere nevoile celor care ar putea folosi spațiul, cum ar fi copiii, profesorii, părinții și bunicii. Important este și studiul peisajului fizic, de exemplu, pentru proiectarea unei activități cu copii, educatorul trebuie să cunoască mediul fizic, precum și pe copiii care vor participa, vârsta lor, ce îi interesează, mediul din care vin și altele.

Există multe lucruri diferite de observat și este nevoie de timp. Încetinind pentru a observa prin folosirea tuturor simțurilor este

un punct de plecare important pentru o educație permaculturală. Modalitățile prin care copiii își pot construi abilități de observație includ cunoașterea:

- mediului lor, de exemplu prin colectare, identificare, a sta jos în tăcere, cartografiere, joacă și experimentare;
- altor persoane și a lor înșiși, de exemplu prin a pune întrebări, a asculta, a observa reacționează și cum se simt când vorbesc;
- bazei de cunoștințe (de exemplu citirea cărților, vizionarea filmelor și dialogul cu bătrânii).

A „citi” limbajul și semnele naturii este o abilitate care poate fi învățată și începe cu curiozitate, de exemplu „De ce este toata iarba înclinată în aceeași direcție? Ce ar fi putut provoca asta?” O întrebare de genul acesta poate apărea din partea copilului sau a educatorului, deoarece ambii sunt cei care învață.

Multe activități pentru copii legate de permacultură îi implică pe aceștia în observarea naturii, astfel încât aceștia să poată dezvolta iubire și prețuire pentru ea, să înțeleagă cum funcționează și să folosească această cunoaștere și experiență acum și în viitor. Cultivarea abilității de a observa detalii interesante și de a-și exprima entuziasmul pentru natură (fie că este vorba de o broască, o frunză sau un pârâu) este o parte importantă a acestui proces.

Acest principiu se reflectă și în abordarea căutării de inspirație pentru lecții prin observarea lucrurilor care îi interesează atât pe copii cât și pe educatori înainte de a planifica o sesiune.

Întrebări de reflecție

• Cum pot fi sprijiniți copiii să observe și să interacționeze direct cu natura?
• Cum pot fi încurajați copiii să își utilizeze toate simțurile?
• Cum pot educatorii să observe copiii și să remarce ce îi interesează?
• Ce întrebări apar din partea copiilor?
• Ce sisteme pot fi configurate ca să permită educatorului să își urmărească propriile observații și lucruri care îl interesează?

2. CAPTEAZĂ ȘI STOCHEAZĂ ENERGIE

- Cum păstrează animalele hrană pentru diferite perioade ale anului? (sau plantele / oamenii)
- Cum putem colecta ploaia, soarele sau vântul?
- Cum putem economisi energie aici?
- Cum putem să o reparăm?

În natură, cele mai multe elemente captează energia și stochează o parte pentru mai târziu. De exemplu, plantele captează energia soarelui și o păstrează în semințe sau tuberculi, iar veverițele strâng nuci pentru iarnă. Oamenii captează și păstrează energia alimentelor în câmară și prin păstrarea semințelor care urmează să fie plantate anul viitor, făcând gemuri și conserve și multe altele. Acestea sunt, toate, activități pe care copiii pot învăța să le facă.

Copiii și educatorii pot, de asemenea, să învețe să privească pe unde se pierde energie și să se gândească cum să reducă risipa, cum ar fi:

- energie electrică (ex. închide/scoate din priză dispozitivele electrice atunci când nu le folosești).
- energie potențială (ex. stochează apa mai sus decât plantele dintr-o grădină, pentru a reduce energia necesară pentru a fi distribuită).
- energia educatorilor (ex. dacă există un comportament sau o acțiune care îi face pe oameni să se simtă epuizați fizic sau emoțional).
- energia copiilor (ex. susține starea de bine și sănătatea emoțională a unui copil prin furnizarea de medii și sarcini care îl interesează și se potrivesc nevoilor lui).
- timp (ex. reducerea timpului de udare a plantelor prin captarea apei de ploaie de pe acoperișul serei.)

În plus, oamenii captează și stochează forme subtile de energie, cum ar fi idei, experiențe și observații. Copiii sau educatorii își pot documenta experiențele și pot să revină asupra lor mai târziu – prin realizarea de fotografii, clipuri video, desene, picturi și așa mai departe.

Întrebări de reflecție

- Ce activitate (activități) ar putea economisi sau stoca energie?

- Cum se cheltuie timp, efort și energie? Există vreo modalitate de economisire a energiei? Cum pot fi încurajați copiii să „păstreze pentru mai târziu”?
- Cum pot fi implicați copiii în documentarea și înregistrarea propriei experiențe?

3. OBȚINE O RECOLTĂ

- *Ce putem recolta și cum putem folosi?*
- *Dacă avem surplus, cum îl putem folosi*
- *Ce lucruri bune am învățat din activitățile de astăzi?*

În permacultură, o recoltă înseamnă orice rezultat sau produs care provine dintr-o activitate sau un lucru, tangibil sau intangibil. Este important să obții o recoltă pentru a te asigura că recompensele utile sunt primite ca parte a muncii depuse. Recoltele nu sunt doar ceea ce iau oamenii, ci și lucrurile care sunt produse sau care sunt date înapoi, de exemplu, compostul este o recoltă auxiliară provenită din gătit, care ajută grădina.

Există multe recolte potențiale, diferite, produse din orice, de exemplu, o activitate în aer liber cu copii ar putea oferi recolte tangibile, cum ar fi alimentele culese din grădină sau arta creată cu materiale din natură. Recoltele intangibile ar putea fi distracția, creativitatea, învățarea despre natură, exercițiile fizice, menținerea sănătății și stării de bine și dezvoltarea abilităților matematice, sociale, lingvistice sau științifice și multe altele.

Prețuirea tuturor rezultatelor obținute din munca depusă, pe care natura le oferă din abundență, îi ajută pe toți să se bucure mai mult de timpul petrecut împreună. Sărbătorirea recoltelor le face mai vizibile pentru toată lumea și poate să trezească recunoștința pentru darurile pe care atât natura, cât și oamenii le au de oferit. Ideea că alte specii încearcă, de asemenea, să obțină o recoltă îi poate ajuta pe educatorii să accepte mai ușor situațiile neașteptate. De exemplu, atunci când ceva mănâncă cultura, aceasta ar putea fi o oportunitate de a planifica împărțirea ei cu alte ființe.

Întrebări de reflecție

- Care este recolta acestei activități / lecții / proiect pentru indivizi, grup, comunitate și / sau natură?
- În ce alte moduri creative pot fi împărtășite rezultatele activității (în plus față de rezultatele de care copiii se vor bucura direct) - cum ar fi cu animalele, plantele sau alte persoane din comunitate?
- Ce metode pot fi incluse pentru a aprecia și a fi recunoscător pentru natură?
- Cum pot fi culese mai multe recolte din aceeași lucrare?

4. APLICĂ METODE DE AUTOREGLARE ȘI ACCEPTĂ FEEDBACK-UL

- Cum putem face lucrurile diferit data viitoare?
- Cum putem asculta cu atenție?
- Cum putem să verificăm că lășăm acest loc așa cum a fost sau un pic mai bine?

Planeta este un sistem ce se autoreglează, își menține temperatura în limite potrivite pentru viață, în ciuda faptului că soarele se încălzește, de milioane de ani. Oamenii pot să-și regleze comportamentul dacă urmăresc feedback-ul oferit de sistemele naturale și de cele create de om, precum și de alte persoane. De exemplu, în grădină să urmărești temperatura din seră pentru a te asigura că nu este prea cald sau prea rece pentru plantele din interior sau să verifici dacă există prea mulți limacși prin observație atentă și apoi să acționezi pentru reducerea numărului acestora.

Copiii pot învăța să observe aceste reacții și să sugereze propriile idei despre cum să le regleze (ex. deschiderea ușilor serei sau aducerea rațelor înăuntru să mănânce limacșii). Educatorii pot urmări copiii și pot asculta feedback-ul lor, prin modul în care se uită sau reacționează la o propunere, când nu mai sunt interesați de o activitate sau când doresc să continue ceea ce fac. De asemenea, educatorii pot căuta în mod particular feedback prin conversație sau prin întrebări pentru a vedea ce au simțit copiii, au înțeles sau învățat.

Acest feedback poate fi folosit pentru a formula un plan mai târziu în aceeași sesiune sau în următoarele sesiuni.

De asemenea, educatorii pot accepta feedback de la alți educatori, părinți sau alte persoane. Pot utiliza feedback-ul primit pentru a-și planifica modalități de a-și îmbunătăți comunicarea, lecțiile, mediul de învățare, sistemele și / sau alte aspecte ale procesului de educație.

Întrebări de reflecție

- Cum poate fi concepută o activitate pentru a le oferi copiilor posibilitatea de a primi păreri unul de la altul sau de la natură și de a reflecta asupra modului de îmbunătățire?
- Dacă apare un conflict, cum poate învăța toată lumea din experiență?
- Cum poate educatorul să se asigure ca aude feedback-ul oferit de copii, colegi și părinți?
- Cum poate fi înființat sau schimbat un sistem pentru a-i asigura mentenanța și autoreglarea?

5. UTILIZAREA ȘI PREȚUIREA RESURSELOR ȘI SERVICIILOR REGENERABILE

- Să mulțumim pentru tot ce ne-a ajutat astăzi.
- Cum putem folosi ceea ce natura produce în cantități mari?
- Cum putem să ne asigurăm că nu vom folosi mai mult decât poate da natura?
- Cum putem evita utilizarea lucrurilor

prodate din combustibili fosili pentru a face această activitate?

Resursele regenerabile sunt cele care se refac ușor. Lucrurile făcute de natură se întorc în natură mai ușor decât lucrurile înalt prelucrate, cum ar fi materialele plastice (care sunt făcute din țitei). De exemplu, un coș din salcie se va biodegrada treptat, oferind posibilitatea de a crea unul nou, în timp ce un coș de plastic se va descompune peste mii de anii, la mult după ce va fi devnit inutilizabil. Prin urmare este preferabil să folosești resurse care sunt produse din materiale naturale și nu din plastic, ori de câte ori este posibil.

Cărbunele și petrolul sunt resurse care au necesitat milioane de ani pentru a se forma, astfel că orice este făcut din petrol nu este

regenerabil. Țițeiul e utilizat pentru fabricarea benzinei, motorinei și a combustibilului de avion, prin urmare, reducerea la minimum a transportului este un scop important al unui educator de permacultură. În consecință, este util să se țină seama de acest lucru atunci când copiii și educatorii sunt transportați (pot să meargă pe jos sau cu bicicleta, în schimb), precum și în cazul transportului alimentelor și al altor bunuri. Acesta este un motiv în plus pentru a cultiva și utiliza propria hrană, în locul alimentelor de import. De asemenea, este utilă încurajarea generării de energie electrică din surse regenerabile.

Valorificarea resurselor și serviciilor naturale este esențială - iar prețuirea pe care educatorul o are pentru natură și pentru toate darurile (serviciile) pe care aceasta le aduce influențează în mod pozitiv copiii. Dacă resursele regenerabile sunt utilizate excesiv, acestea se vor epuiza, prin urmare, este important ca acestea să fie folosite numai în limitele lor naturale. Un comportament adecvat al adulților va influența pozitiv modul în care copiii interacționează cu resursele naturale.

Întrebări de reflecție

- Cum pot fi ajutați copiii să meargă sau să pedaleze spre școală / grădiniță / pădure / grădină?
- Există un loc la care poți să mergi pe jos, pe bicicletă sau să cu transportul în comun, în loc să iei mașina sau avionul?
- Cum pot fi obținute materiale naturale, locale pentru această activitate?
- Au fost evitate plasticul și alte resurse neregenerabile acolo unde a fost posibil?
- Dacă este nevoie de energie, cum este posibil să o produceți din surse regenerabile (pedală, solară, eoliană etc.)?

6. NU PRODUCEM DEȘEURI

- Cum putem reutiliza acest lucru?
- Există un loc mai bun pentru asta decât coșul de gunoi?
- Cum putem face să aruncăm mai puține lucruri?
- Cât de multe lucruri produse din materiale reciclate folosim?

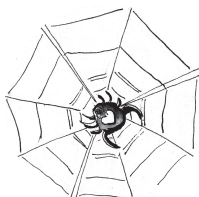
Acest principiu le reamintește oamenilor valoarea faptului de a fi frugal cu resursele, de a-ți păsa de bunurile materiale, de a reduce poluarea și de a transforma deșeurile în resurse. Are legătură cu zicala: „gunoiul unuia este comoara altuia”. Modalitățile de reducere a deșeurilor includ folosirea tuturor resurselor cu înțelepciune, cei „cinci R” pot fi o tehnică utilă - refuză, redu, reutilizează, repară, reciclează. De exemplu, „deșeurile”, cum ar fi sticlele de plastic, pot fi refolosite sau „transformate” pentru a face altceva, cum ar fi o hrănitore de păsări (în loc să folosești materiale noi) sau „gunoiul” din bucătărie poate fi transformat în compost.

Prin instalarea recipientelor de reciclare, a tăvilor pentru hârtie uzată (astfel încât coala este întotdeauna folosită pe ambele fețe), a unei găleți de compost și încurajarea copiilor pentru a le folosi, aceștia sunt susținuți să refolosească și să reutilizeze. Copiii pot învăța, de asemenea, despre reciclare folosind și indicând produse fabricate din materiale reciclate (hârtie igienică, hârtie, îmbrăcăminte) sau folosind obiecte pre-utilizate pentru arte și meserii. Părinții și alți membri ai comunității pot fi incluși în schimbul, reutilizarea și reciclarea obiectelor, cum ar fi jucăriile, hainele, cărțile, echipamentele sportive și așa mai departe. Acest lucru se poate face, de exemplu, printr-o zi de târg cu lucruri la mâna a doua organizat de copii, o tombolă cu articole la mâna a doua ca premii sau ateliere de transformare de mobilier pentru familii și membri ai comunității.

Întrebări de reflecție

- Cum poți planifica activități care reduc și elimină deșeurile inutile?
- Cum pot fi implicați copiii în curățarea, repararea, întreținerea și / sau îngrijirea uneltelor și a altor resurse?
- Cum pot fi „deșeurile” folosite iarăși pentru a crea ceva nou?
- Cum poți utiliza toată ce rezultă dintr-un lucru / activitate?

7. PROIECTEAZĂ DE LA PATTERN-URI LA DETALII

- *Ce tipare observați?*
- *Ce subiect vă interesează să învățați?*
- *Ce se întâmplă de cele mai multe ori?*

Acest principiu al permaculturii sugerează prezentarea sau experimentarea întregului sistem în primul rând, și, mai târziu, examinarea părților sale constitutive sau a detaliilor. Modelele din natură și din societate pot fi observate mai clar atunci când sunt văzute de la distanță. Atunci când proiectezi, este important să începi cu un tipar înțeles și aprobat de cei implicați (ex. directorul școlii, părinții, tehnicianul) și abia apoi să adaugi detaliile. Acest lucru va reduce timpul de lucru și energia consumată.

Așa cum Roman Shapla (2014), fondatorul „Permaculture for Children” din SUA, spunea „Mai întâi gândeți la scară mare. Apoi, gândeți la scară mică”. Pentru a exemplifica proverbul „Nu vede pădurea de copaci”, ai putea „să vezi pădurea” mai întâi dacă te urci pe un deal din apropiere pentru a o admira, apoi să observi forma și nuanța generală a unui copac și apoi să examinezi scoarța, frunzele și alte detalii.

Tiparele sunt prezente peste tot în natură și toate au o funcție. Principalele tipare fizice care pot fi identificate sunt spiralele, rețelele, ramificațiile și valurile. Spirala este un tipar de creștere eficient întâlnit la flori, vârtejuri, melci, tornade și multe altele. Tiparul ramificat este folosit pentru colectare și distribuție și poate fi văzut în frunze, râuri, plămâni, cărări și multe alte locuri. Un alt tipar obișnuit este rețeaua sau plasa, care captează lucruri, creează o mulțime de margini, este interconectată, generează egalitate și poate fi văzută în pânzele de păianjen, miceliu, tufişuri, cuiburi de păsări, internet etc. O modalitate distractivă de a învăța despre aceste tipare cu copiii este de a juca jocuri „descoperiți tiparele” și de a vă gândi la funcțiile lor.

Supervizarea imaginii de ansamblu atunci când planifici lecții cu copiii poate ajuta la prevenirea pierderii de timp cu detalii care nu ar fi fost necesare. Un educator poate să privească mai întâi programa pentru întregul semestru sau an, înainte de a stabili detaliile primei

lecții. În plus, atunci când conduci mai mult de o lecție cu copiii, care va fi tiparul sau ritmul general în ziua sau săptămâna respectivă?

De asemenea, comportamentul omului urmează tipare permit să luarea unei decizii complicată într-o fracțiune de secundă, iar unele sunt mai utile decât altele. Poate fi folositor să te gândești la propriile tipare de comportament atunci când comunică cu adulții și copiii. În calitate de educator, poți să observi modul în care reacționezi la comportamentul copiilor și să te gândești dacă există un alt tipar care ar putea fi mai benefic. Acesta este un prim pas către înțelegerea nevoilor celorlalți, către crearea unei atmosfere mai relaxate și către generarea unei legături mai profunde între tine și copii. În mod similar, observarea tiparelor comportamentale ale copiilor poate ajuta la identificarea cauzei unei probleme, de exemplu, dacă un anumit copil obișnuiește să devină agitat la ora 11 am, acest lucru ar putea să însemne că îi este foame?

Intrebări de reflecție

- Cum pot educatorii crea oportunități astfel încât copii să vadă întregul înainte de a se pierde în detalii?
- Ce tipare observi? Vezi același tipar repetat în diferite locuri și momente?
- Care va fi tiparul sau ritmul general al zilei?
- Când conduci mai multe lecții cu copii, care va fi tiparul general pentru întreaga perioadă în care veți fi împreună (ex., un semestru, un an etc.)?
- Dacă apare o problemă în mod repetat, are există un alt tipar mai eficient ?

8. INTEGREAZĂ ÎN LOC SĂ SEPARI

- Cum ne putem ajuta reciproc?
- Cum putem face lucrurile să funcționeze împreună?
- Există ceva ce am putea adăuga pentru a face acest lucru și mai bun?
- Aveți o mulțime de idei, cum le putem aduce împreună?
- Oare toată lumea poate să se alăture (cercului nostru, jocului etc.)?

Acest principiu aduce conștientizarea că, în natură, legăturile dintre lucruri sunt la fel de importante ca și lucrurile în sine, conform zicalei „întregul este mai important decât suma părților sale”. Acest lucru ne încurajează să creăm relații de sprijin și cooperare. Într-o grădină, aceasta poate însemna folosirea plantelor companion, în timp ce într-o lecție înseamnă găsirea modului în care fiecare copil poate contribui cu propriile abilități și pasiuni. Dacă ne amintim că fiecare are un loc și un rol special, cultivăm incluziunea.

Două afirmații din literatura permaculturală au o legătură strânsă cu acest principiu:

- Fiecare funcție importantă este susținută de multe elemente
- Fiecare element îndeplinește mai multe funcții

unde un element este o entitate cum ar fi un copac, un copil sau un iaz, iar funcția este ceea ce face acesta. Funcția sau efectul oricărei entități este egală, indiferent dacă este intenționat sau nu, adică nu există „funcții secundare” așa cum există „efecte secundare” în medicină. De exemplu, un copac emite oxigen, oferă adăpost, dă hrană și umbră, reduce inundațiile, previne eroziunea solului și multe altele. Ambele declarații pot fi luate în considerare la proiectarea lecțiilor cu copii, în care o activitate (element) poate să răspundă în același timp mai multor nevoi diferite. Pentru a da un exemplu din educație, în timp ce se joacă de-a v-ați ascunselea într-o pădure, copiii pot practica numărătoarea (matematică), dezvoltarea abilităților de comunicare, primi aer proaspăt și exercițiu fizic, se pot conecta cu natura, dobândesc aptitudini de a se ascunde, învață despre perspectivă și în tot acest timp se distrează (și nici măcar nu-și dau seama că învață!).

Întrebări de reflecție

• Cum pot fi integrate diferite aspecte ale învățării într-o singură lecție?
• Deoarece este important să incluzi pe toată lumea, ia în considerare întrebări precum „Care sunt variantele vegetariene?”, „Vor putea să participe în mod egal oameni de toate religiile?”, „Cum putem include persoane cu nevoi speciale?”.
• Cum pot fi implicați copiii în a face ca toată lumea să se simtă în siguranță, importantă și inclusă?

9. FOLOSEȘTE SOLUȚII MICI ȘI LENTE

- Cum putem încetini ritmul și cum ne putem bucura cu adevărat de ceea ce facem?
- De unde începem?
- Dacă acesta este visul tău, ce poți face mai întâi?
- Să nu ne grăbim și să mergem pas cu pas.

Acest principiu îi încurajează pe oameni să-și acorde timpul necesar și să termine o etapă înainte de a trece la următoarea. „Este mai probabil ca soluțiile și activitățile la scară mică să fie adaptate nevoilor locale, să respecte natura și să fie capabile să vadă consecințele acțiunilor [...] Schimbările treptate pot fi mai ușor de înțeles și monitorizat.” (Permaculture Association, 2018). Există câteva afirmații care au legătură cu acest principiu, cum ar fi:

- „Grăbește-te încet”, ceea ce înseamnă că, atunci când oamenii se grăbesc, pot ajunge să piardă mai mult timp, pentru că ceva cade, se strică, este uitat sau este trecut cu vederea de la început.
- „Schimbările mici pot avea un efect mare” înseamnă că etapele mici, ușor de gestionat pot fi mai eficiente și mai sustenabile decât cele spectaculoase.
- „Încet și constant se câștigă cursa”, despre care copiii pot învăța din povestea „Țestoasa și iepurele”.

O tendință comună atunci când încorporăm permacultura într-un nou cadru este încercarea de a schimba sau de a introduce multe lucruri în același timp. Cu toate acestea, un design permacultural practic include o agendă realistă care începe cu un prim pas realizabil. Un sistem creat în acest mod poate fi bine gestionat ceva timp înainte de a trece la pasul următor.

De exemplu, atunci când îi înveți pe copii să aprindă focul, poți începe cu regulile de siguranță la incendiu și apoi adulții aprind focul. Apoi, la următoarea lecție, copiii pot fi invitați să facă un foc foarte mic, cu cremene, lamă de oțel și iască. La următoarea lecție, copiii pot face un foc mai mare cu lemn și, după ce demonstrează abilități bune de asigurare împotriva incendiilor, pot începe să gătească la foc și să experimenteze cu diferite feluri de iască și vreascuri etc.

Asigurându-te că lecția evoluează cu câte o etapă odată din punctul în care sunt copiii, fără a face un salt prea mare, poate ajuta la menținerea tuturor incluși și implicați.

Întrebări de reflecție

- Cum poți planifica activități care creează oportunitatea de a încetini și de a găsi soluții care necesită răbdare și timp?
- Ești realist cu privire la timpul necesar activității? Există suficient spațiu pentru spontaneitate și timp de reflecție? Nu uita, nu trebuie umplut fiecare moment.
- Planul de lecție este adecvat vârstei copiilor, stadiului de dezvoltare, cunoștințelor de bază, culturii și experienței lor?
- Cum poți obține suficiente reacții în timpul sesiunii care să îi arate educatorului dacă grupul poate continua și trece la următoarea etapă?
- Încorporezi permacultura în mediul tău în pași mici / etape mici?

10. FOLOSEȘTE ȘI PREȚUIEȘTE DIVERSITATEA

- Câte tipuri diferite de plante găsim aici? (sau animale, semințe, insecte etc.)
- De ce este util să existe o mulțime de tipuri diferite de animale? (sau plante, oameni, pasiuni, obiceiuri etc.)
- Pe cine putem invita din comunitate să ne ajute cu proiectul nostru? (sau activitatea, grădina etc.)

În natură și în sistemele sociale există o diversitate incredibilă de forme, funcții, nevoi și interacțiuni. Diversitatea există atât între specii, cât și în interiorul speciilor, cum ar fi soiurile de plante sau speciile de animale care s-au adaptat condițiilor locale. Diversitatea este esențială pentru ca viața să prospere și pentru ca ecosistemele să fie reziliente. Sunt necesare tot felul de plante, animale, bacterii, ciuperci pentru un sistem sănătos și rezilient. Prin urmare, cu cât mai multe tipuri de plante, animale sau oameni într-un loc sau sistem, cu atât va fi totul mai sănătos.

Este important ca cei mici să experimenteze diversitatea. Acest lucru se poate realiza printr-un spectru larg de oportunități prin întâlnirea sau jocul cu copii din diferite culturi, vârste și medii sau petrecerea timpului cu persoane în vârstă. De asemenea, este util să îi ajutăm pe copii să aprecieze ce au în comun diferitele persoane, specii, rase sau soiuri, precum și diferențele dintre ele. O modalitate de a experimenta acest lucru ar putea fi o conversație despre alergii-le alimentare, căci toată lumea trebuie să mănânce, dar unii oameni se îmbolnăvesc dacă mănâncă anumite alimente, pe care alții le pot consuma în siguranță.

Copiii pot fi încurajați să aibă atitudini de acceptare cu ajutorul adulților care, prin puterea exemplului, oferă înțelegerea faptului că dacă un lucru, un obicei sau o persoană etc., este diferit, acestea sunt în continuare valoroase. Totul poate contribui în felul său. La fel, plantele pe care unii grădinari le consideră „buruieni” pot contribui cu substanțe nutritive importante și pot îmbunătăți solul pentru celelalte plante, cum ar fi pădăria care furnizează substanțe nutritive și desface solul compactat cu rădăcinile ei lungi. Copiii pot învăța să prețuiască diferite plante, inclusiv „buruieni”, prin consumul lor sau făcând alte produse, cum ar fi remedii pe bază de plante, săpun sau vopsele.

Întrebări de reflecție

- Cum poate educatorul să încurajeze copii cu abilități diferite să contribuie și să se asigure că sunt apreciați?
- În ce moduri putem observa și prețui diversitatea oamenilor și a naturii?
- Ce modalități există pentru a include persoane de diferite vârste, genuri, etnii, culturi, origini, limbi etc.?
- Cum pot fi incluse diferite abordări educaționale și activități holistice pentru a asigura satisfacerea diverselor nevoi ale copiilor, cum ar fi jocul, mișcarea, reflecția, înțelegerea și așa mai departe?

11. MAXIMIZEAZĂ EFECTUL DE MUCHIE SI VALORIFICĂ MARGINILE

- Unde vedeți margini în natură? Ce se întâmplă acolo?
- Unde putem vedea cele mai variate tipuri de...? (flori, copaci, insecte, păsări)
- Cum putem face locul de joacă și mai bun?

Uneori, cele mai interesante lucruri se întâmplă acolo unde se întâlnesc două ecosisteme/lucruri/culturi diferite – acest loc de întâlnire se numește muchie. Noi lucruri și mai multă varietate se regăsesc pe aceste muchii. De exemplu, cele mai diverse locuri din natură se află la granița dintre diferite habitate, cum ar fi estuarele unde se întâlnesc apa sărată, apa dulce, aerul, solul și nisipul.

Există „muchii” în procesul de învățare – între cunoscut și necunoscut, între oameni cu diferite abilități. Încurajarea ajutorului între colegi îi poate susține pe copii să dezvolte abilități de cooperare și să împiedice ca cei mai lenți, care au nevoie de mai mult timp, să rămână în urmă.

Spațiul de joacă dintr-o școală reprezintă o margine interesantă între clasă și lumea întreagă. În multe țări, un profesor de școală primară poate duce o clasă întreagă pe terenul de joacă fără a solicita personal suplimentar sau permisiunile care ar fi necesare în cazul în care ar pleca în afara instituției. Prin urmare, crearea de spații și grădini variate pentru învățarea în aer liber pe terenul școlii reprezintă o soluție accesibilă care permite copiilor să experimenteze în fiecare zi învățarea autonomă, practică, în aer liber. Un astfel de spațiu de învățare în aer liber mărește zona de interacțiune dintre copil și natură, sporind experiența educațională. Un designer de permacultură poate ajuta la proiectarea și crearea unui astfel de spațiu pentru grădinițe și școli. Un studiu mai detaliat despre cum se creează un spațiu de învățare în aer liber este prezentat în cartea „Outdoor Classrooms” (Nuttal și Millington, 2008).

La „marginea societății”, există copii ce au o experiență diferită acasă, la școală sau în altă parte. Sunt cazuri de copii care au pierdut un părinte, care sunt refugiați, sunt adoptați, nu vorbesc limba

locală, sunt fără adăpost, etc. Este important să prețuim aceste experiențe ale minorităților și să fim sensibili pentru a evita prejudecățile sau stereotipurile.

Întrebări de reflecție

- Ce margini pot fi studiate sau descoperite?
- Ce element natural se poate găsi chiar aici – la locul de joacă, în oraș, la școală, acasă sau în parc?
- Cum pot fi prețuite și / sau incluse persoanele care trăiesc la marginea societății sau care sunt minoritare?
- Într-o grădină, cum pot fi proiectate cărările pentru a permite copiilor să ajungă peste tot, fără a călca pe paturile de legume?
- Ce spații de întâlnire pot fi create pentru exprimarea ideilor care altfel nu ar fi fost valorificate sau auzite?

12. . FOLOSEȘTE ȘI RĂSPUNDE CREATIV LA SCHIMBARE

- Când apar lucruri noi, ce putem face?
- Ce am putea face când nu suntem de acord cu prietenii noștri?
- În câte moduri diferite putem rezolva asta?

În natură, totul se schimbă, pe măsură ce condițiile se modifică, iar ciclurile de viață progresează. Exemplificând procesul de succesiune ecologică, dacă un câmp ar fi lăsat gol fără ca oamenii să intervină asupra lui, în scurt timp ar începe să crească multe plante anuale mici, în câteva luni ar apărea plante perene mai mari, în decurs de un an sau doi ar crește puieți de arbori printre plantele și tufișurile perene. În câțiva ani ar deveni o pădure.

În mod similar, pe măsură ce copilul crește, devine interesat de lucruri diferite și, succesiv, se schimbă cognitiv și evolutiv. Folosind permacultura, educatorii pot folosi schimbarea într-o manieră intenționată și cooperantă prin observarea și sprijinirea copiilor în funcție de nevoile lor individuale.

Odată ce cresc, copiii părăsesc grădinița sau școala. Un educator poate planifica această schimbare prin înființarea unui „sistem de prieteni” pentru a se asigura că toate cunoștințele și abilitățile pe care le-au dobândit copiii mai mari, cum ar fi ce, cum și când să lucreze în grădină, sunt împărtășite copiilor mai mici înaintea plecării primilor.

Acest principiu se referă și la reacția sau adaptarea creativă la schimbări spontane sau imprevizibile. Este foarte util să încurajăm reacțiile constructive la lucrurile care apar spontan. De exemplu, dacă începe să plouă deși vremea s-a anunțat frumoasă, copiii se pot juca în bălți și pot face baraje. În mod similar, dacă un copil dorește să facă ceva ce nu a fost planificat, ar putea fi posibilă integrarea acelei idei pe parcursul zilei.

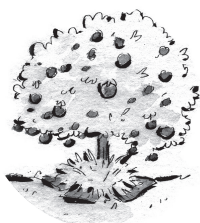
Întrebări de reflecție

- Ce modalități există pentru a integra lucrurile care apar pe moment?
- Cum pot fi sprijiniți copiii să-și satisfacă nevoile atunci când există schimbări (de rutină, proiect, plan, zi sau loc)?
- Cum ne adaptăm schimbării și cum comunicăm noua situație colegilor și / sau copiilor?

PRINCIPIILE DE ATITUDINE ALE LUI MOLLISON

Aceste principii au fost luate din cartea „Permaculture: A Designer’s Manual” de Bill Mollison (1988), unul dintre co-fondatorii permaculturii. Aceste principii stau la baza și definesc abordarea permaculturală a proiectării și, prin urmare, sunt importante de luat în considerare la planificarea lecțiilor.

I. LUCREAZĂ CU NATURA, NU ÎMPOTRIVA EI

- *Ce ar face natura aici?*
- *Cum te-ai simți dacă ai fi acel copac? (sau broască, libelulă, piatră etc.)*
- *Ce îți place să faci?*
- *Cum putem să ne asigurăm că lucrurile pe care le facem sunt în concordanță cu natura?*

Atunci când o persoană împiedică sistemele, tiparele, procesele și evoluțiile naturale sau lucrează împotriva naturii, va exista întotdeauna o luptă. În schimb, anticiparea a ceea ce ar face natura și, apoi, permiterea sau susținerea acestui proces vor reduce munca și o vor face mai plăcută. Apa curge în jos, de exemplu, așadar captarea apei de ploaie la un nivel mai înalt decât grădina, lăsând-o să curgă până acolo unde este nevoie este mai ușor decât să fie captată în partea de jos, de unde să fie pompată la deal. Natura acoperă întotdeauna solul gol cu plante noi, prin urmare, păstrarea solului acoperit cu plante sau mulci va reduce munca necesară pentru eliminarea plantelor nedorite. În cazul unei zone umede, alegerea plantelor care se dezvoltă într-un mediu umed va utiliza mult mai puțină energie decât drenarea locului umed pentru a face loc plantelor care iubesc terenurile uscate.

Fiecare copil este unic și individual, cu nevoi, preferințe și aptitudini, experiențe și abilități diferite – dacă un educator ține

cont de aceste aspecte atunci când planifică o lecție, el poate, astfel, să coopereze cu natura acelui copil sau a unui grup de copii. Spre exemplu, dacă un copil are nevoie de mai multă mișcare decât alții, educatorul îl poate susține sugerând o sarcină sau un rol care implică mișcare, colaborând cu natura acelui copil. Copiii pot fi încurajați să își împărtășească diferitele abilități și preferințe altor copii.

Întrebări de reflecție

- Care este natura acestui copil și cum poate lucra educatorul cu acesta?
- Cum pot fi ajutați copiii să lucreze cu natura și proprietățile locului, speciilor sau uneltelor cu care interacționează?

II. PROBLEMA ESTE SOLUȚIA (TOTUL FUNCȚIONEAZĂ ÎN AMBELE SENSURI)

- Care sunt cauzele acestei probleme?
- Să găsim o cale de a rezolva asta
- Care este partea bună a acestei probleme?

Ca și în zicala „în tot răul este și un bine”, este posibil să se găsească soluții în probleme. De exemplu, dacă vi se pare că există prea mulți limacși în grădină, atunci se pot aduce rațe, deoarece îi vor mânca bucuroase. Implicarea copiilor în elaborarea soluțiilor încurajează o atitudine pozitivă de tipul „se poate”, încurajându-i să acționeze pentru a găsi soluții la situațiile cu care se pot confrunta în timpul vieții.

Adesea se pot alătura două probleme pentru a crea o soluție. Spre exemplu, am avut o problemă cu oamenii care aruncau deșeururi ce includeau țigle într-un loc și o problemă cu un morman mare de pământ în altul. Din alăturarea acestora, împreună cu câțiva copii, a rezultat o frumoasă spirală de plante aromatice în „Grădina copiilor”.

Întrebări de reflecție

- Cum pot copiii să aibă posibilitatea de a rezolva creativ problemele sau de a examina o problemă într-un mod nou?
- Cum ar putea ceva ce inițial părea a fi o problemă să fie transformat în ceva benefic?
- Există modalități de a-i face pe copii să primească cu bucurie provocările sau dificultățile?

III. EFORT MINIM PENTRU EFECT MAXIM

- Cum putem lăsa natura să facă treaba în locul nostru?
- Cum putem călători sau transporta lucruri fără a folosi benzină sau motorină?

Intitulat și „Fă cea mai mică schimbare pentru cel mai mare efect posibil” (p15, Mollison, 1988), acest principiu încurajează proiectantul sau educatorul să consume cât mai puțină energie, pentru a obține cea mai mare recoltă (unde recolta este definită în principiul 3 de mai sus). Adesea, oamenii se gândesc la soluții mari și complicate, atunci când ceva mult mai simplu ar fi, de fapt, suficient. Există situații în care este posibil să iei două lucruri separate și să le pui împreună într-un mod care să permită ca ieșirile unui sistem să devină intrările unui alt sistem, obținând astfel un efect maxim cu efort minim. Pentru a exemplifica, dacă într-un climat rece o seră este atașată unui adăpost de găini pe partea expusă la soare, căldura generată de păsări va intra în seră, fapt ce va prelungi sezonul de creștere, iar părțile neutilizate de la plantele din sere pot fi folosite pentru a hrăni găinile.

Folosirea combustibililor fosili face de multe ori munca mai ușoară, dar arderea lor necesită, de fapt, cantități uriașe de energie. În mod similar, plantarea și mulcirea unui pom fructifer cu câteva plante companion implică mult mai puțină muncă decât germinarea și îngrijirea legumelor anuale și pe deasupra poate da o recoltă mai mare.

Întrebări de reflecție

- Există modalități de a utiliza mai puțină energie pentru a obține același efect?
- Cum poate natura să lucreze în locul tău sau al combustibililor fosili?
- Este necesară o nouă clădire multifuncțională sau sunt suficiente prelate pentru adăpost în pădure și clădirile existente?
- Cum pot fi amplasate lucrurile care au nevoie de îngrijire frecventă într-un loc pe lângă care treci aproape în fiecare zi?

IV. RECOLTA UNUI SISTEM ESTE TEORETIC NELIMITATĂ

- Să ne imaginăm cât de multe lucruri putem face cu ceea ce avem.
- Puteți sugera o nouă utilizare pentru acest lucru, la care nu ne-am gândit înainte?

În permacultură, prin recoltă înțelegem toate lucrurile pe care le putem extrage fizic, educativ sau emoțional dintr-un produs/proces.

Acest principiu este, de asemenea, exprimat ca „recolta este limitată doar de imaginația sau cunoștințele designerului”, deoarece de multe ori atunci când o persoană nouă vizitează un teren, ea vede noi recolte care pot fi obținute din același sistem. Un exemplu poate fi atunci când un grădinar crede că obține toate recoltele posibile dintr-o pădure comestibilă, apoi vine un educator și sugerează să monteze o cutie pentru a permite bufnițelor să cuibărească acolo sau să aducă un grup de copii pentru a învăța totul despre pădurile comestibile și legătura cu natura. Dacă te gândești la toate funcțiile potențiale, acest lucru poate ajuta la culegerea și prețuirea mai multor recolte din același sistem.

Întrebări de reflecție

- Cum pot fi obținute mai multe recolte din aceeași activitate sau din același sistem?
- Cum pot fi incluși copiii în căutarea unor soluții zero deșeuri?

V. TOTUL SE GRĂDINAREȘTE (SAU ARE UN EFECT ASUPRA MEDIULUI SĂU)

- Cum schimbă această piatră (sau plantă, animal, copac etc.) mediul înconjurător?
- Care sunt lucrurile prin care această plantă (sau animal, insectă, copac etc.) ajută alte plante sau animale?
- Ce face această insectă (sau animal, copac etc.) pentru a-și ușura viața?

Când oamenii grădinăresc, își schimbă mediul pentru a obține anumite rezultate. Acest principiu se referă la modul în care toate lucrurile influențează neîncetat mediul înconjurător. De exemplu, pietrele schimbă mediul înconjurător prin asigurarea unui habitat pentru mici vietăți, prin umbra făcută, prin absorbția soarelui și radieră acestuia înapoi în timpul nopții. Copiii și educatorii ar putea juca un joc (cum ar fi Țesătura Vieții) și discuta despre ce face un singur element și despre modul în care acesta afectează orice altceva. De exemplu, rămele mănâncă frunze moarte, excretă, respiră și asta permite plantelor să crească, ajutând, prin urmare și animalele să trăiască.

Copiii își influențează în mod constant mediul înconjurător și, cu sprijin, pot învăța să aibă o influență pozitivă. Spre exemplu, dacă copiii construiesc un baraj pe un curs de apă, la sfârșitul jocului, educatorii și copiii pot discuta dacă barajul ar trebui să rămână sau să fie dezmembrat. Ei își pot imagina ce se va întâmpla la următoarea ploaie puternică. Adesea, este bine ca râurile să fie încetinite când plouă puternic, deoarece acest lucru poate preveni inundațiile în aval, dar uneori barajul ar putea să devieze crusul de apă într-un loc nepotrivit (cum ar fi casa cuiva).

Întrebări de reflecție

• Cum pot fi incluse contribuțiile copiilor, căci și ei grădinăresc (și îi educă pe adulți și pe alți copii)?
• Cum poate educa natura copiii? Este posibil ca tot ce apare spontan în natură să fie folosit?
• Cum pot colabora copiii și educatorii pentru a se asigura că au o influență pozitivă?

REZUMAT

Pe scurt, atât principiile lui Holmgren, cât și cele ale lui Mollison pot fi folosite ca o lentilă prin care să privești întregul sistem educațional: re-proiectarea modului în care educatorii interacționează cu copiii, activitățile care sunt coordonate, materialele folosite, spațiile, timpul petrecut în interior și în aer liber, felul în care comunică educatorii cu părinții și colegii și multe altele.

CAPITOLUL III

PROGRAMA PROIECTULUI „COPIII ÎN PERMACULTURĂ”

Programa proiectului „Copiii în Permacultură” reprezintă un cadru util de implicare a copiilor în diferite arii ale permaculturii. Este inovativ deoarece nu a mai fost dezvoltată în acest mod în trecut și oferă claritate adecvării pedagogice pentru două grupe de vârstă diferite. Programa a fost creat pentru a oferi o prezentare completă a întregii sfere de acțiune și implicare a copiilor în permacultură, alegând teme care sunt plăcute, interesante și semnificative, dar și care le dau celor mici posibilitatea de a experimenta, a înțelege și a se conecta cu natura. Temele au fost selectate pentru ca atât educatorii, cât și copiii să învețe să trăiască sustenabil într-o lume în schimbare.

Programa reprezintă baza de pornire pentru capitolul patru, în care sunt prezentate inspirații pentru activități.

Programa proiectului „Copiii în Permacultură” a fost creată prin adaptarea Curriculumului Cursului certificat de Design Permacultural (PDC) pentru adulți așa cum este predat de Asociația de Permacultură din Marea Britanie, acesta din urmă se bazează pe programa inițiată de co-fondatorul permaculturii, Bill Mollison. Din acest motiv, este recunoscută ca standard internațional pentru predarea permaculturii și demonstrează că cel puțin la nivel teoretic o persoană are cunoștințe de bază în permacultură. În cei 30 de ani de predare a permaculturii, Programa PDC-ului a fost clar explicată și testată, fiind totuși actualizată recent de către Asociația de Permacultură din Marea Britanie pentru a reflecta cele mai bune practici de educație permaculturală din Europa.

Programa CiP are la bază de asemenea, contribuția reprezentanților principali ai proiectului „Copiii în Permacultură”, feedback-ul primit din partea educatorilor din toată Europa și ghidajul autoarelor cărții „Outdoor Classrooms”.

Fig. 1

Programa CîP conține 6 teme, 15 capitole și multe alte subiecte secundare, vezi Tabelul 1. Cele șase teme mari reprezintă o combinație a principalelor subiecte dintr-un PDC și ofer o viziune coerentă asupra conținutului educației permaculturale. Aceste teme sunt:

- Prezentarea permaculturii
- Natură Vie
- Proiectare
- Cultivarea hranei
- Mediu construit și folosirea resurselor
- Permacultură socială.

Fiecare temă este împărțită în capitole. În total sunt 15 capitole relevante pentru toate grupele de vârstă. Spre exemplu, tema „Prezentarea Permaculturii” este împărțită în două capitole:

- Eticile și principiile permaculturii
- Conexiuni

Tabelul de la pagina 56 arată cum fiecare capitol este mai departe împărțit în subcapitole. Subcapitolele sunt introduse cu scopul de a aprofunda, de a inspira educatorii, de a prezenta informații adecvate vârstei și de a le oferi educatorilor o privire de ansamblu asupra permaculturii.

Toate subcapitolele relevante pentru copiii în vârstă de 3-6 ani sunt potrivite și pentru cei de 7-12 ani, însă nu și invers. De exemplu, subcapitolul „Eticile permaculturii: Grijă față de Pământ, Grijă față de oameni, Împărțirea echitabilă a surplusului” conține inspirații pentru activități pentru copiii de 3-6 ani, care sunt de asemenea, relevante și pentru copii de 7-12 ani (deși pot fi studiate prin activități diferite). Pe de altă parte, subcapitolul „Ce este permacultura?” (potrivit pentru copiii de 7-12 ani) nu este considerat adecvat pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani, deoarece ar putea fi prea abstract pentru ei, punându-se în cazul acestora accentul mai mult pe joc.

În natură, toate sistemele sunt interconectate, în mod similar, în programa CîP există suprapuneri și interconexiuni între teme, capi-

tole și subcapitole. Un exemplu clar al acestui fapt se poate observa între temele „Natură vie” și „Cultivarea hranei”, ambele având ca temă principală plantele. Când discutăm despre plante în cadrul temei „Natură vie”, subcapitolele se axează pe modul în care plantele cresc fără intervenția omului, însă în cadrul temei „Cultivarea hranei”, subcapitolele se referă la felul în care oamenii au grijă de plante într-un sistem permacultural. Această interconexiune este de așteptat într-o programă care urmează tiparele naturii.

Tabelul 1

TEMĂ	CAPITOL	SUBCAPITOLE PENTRU COPII ÎNTE 3 ȘI 6 ANI:	SUBCAPITOLE PENTRU COPII ÎNTE 7 ȘI 12 ANI (LE INCLUD PE CELE PENTRU COPII ÎNTE 3 ȘI 6 ANI):
A PREZENTAREA PERMACULTURII	1 ETICILE ȘI PRINCIPIILE PERMACULTURII	• Eticile permaculturii: Grija față de Pământ, Grija față de oameni, Împărțirea echitabilă a Surplusului	• Ce este permacultura? • Principiile permaculturii (ale lui Mollison și/sau Holmgren)
	2 CONEXIUNI	• Marea famailie a naturii: Întreaga natură este conectată • Identificarea tiparelor	• Rețeaua vieții • Observarea întregii imagini • Studiarea tiparelor
B NATURĂ VIE	3 SOL ȘI PIATRĂ	• Studiarea solului și a vieții din el • Pietre • Cunoașterea diverselor peisaje	• Tipuri de sol și teste de evaluare a solului • Specii indicatoare pentru diverse ecosisteme
	4 APĂ	• Joaca în apă • Colectarea și stocarea apei • Apă pentru viață	• Proprietățile apei • Ecosisteme acvatice
	5 PLANTE ȘI COPACI	• Cunoașterea și denumirea plantelor și copacilor • Aptitudini de supraviețuire • Foc	• Folosirea materialelor naturale pentru arte și meșteșuguri • Descoperirea proprietăților și utilizărilor plantelor sălbatice / cultivate și a copacilor
	6 REGNUL ANIMAL, AL FUNGILOR ȘI AL BACTERIILOR	• Familii de animale, case, nume, urme de animale și alte semne • Ciuperci	• Lumea Microscopică • Fungi: paraziți, organisme care reciclează deșeuri și rețeaua de copaci (wood wide web) • Regnul animal: tipare, funcții, relații
	7 AER	• Vremea • Respirația	• Măsurarea temperaturii • Microclimete • Modul în care climatul afectează culturile și habitatele • Stele, planete, luna, soarele
C DESIGN	8 PROIECTARE	• Expresie creativă • Luarea deciziilor • Observarea șabloanelor naturale	• Observarea peisajului și a oamenilor • Analizează ce ai descoperit • Luarea deciziilor • Implementarea proiectului – a face să se întâmple • Menținanță– a avea grijă de creația ta

TEMĂ	CAPITOL	SUBCAPITOLE PENTRU COPII ÎNTR-UN AN:	SUBCAPITOLE PENTRU COPII ÎNTR-UN AN (LE INCLUD PE CELE PENTRU COPII ÎNTR-UN AN ȘI 6 ANI):
D CULTIVAREA HRANEI	9 CULTIVAREA HRANEI	• A ajuta la cultivarea hranei • Grija pentru sol • Pădure comestibilă • Animalele în permacultură	• Cultivarea hranei potrivit principiilor permaculturii • Plante companion
	10 PREPARAREA HRANEI	• Ajutor dat la prepararea mâncării și organizarea meselor comunitare	• Planificarea și folosirea recoltelor cultivate sau culese din natură • Gătit • Ordine și curățenie în bucătărie
E MEDIUL CONSTRUIT ȘI FOLOSIREA RESURSELOR	11 CLĂDIRI	• Case • Explorarea și construirea cu materiale naturale	• Construcția de adăposturi din materiale naturale, locale, sau reciclate • Biomimetică • Izolație termică și rezistență la vânt
	12 FOLOSIREA DARURILOR NATURII ÎNTR-UN MOD ÎNTELEPT	• Meșteșuguri • Ce se întâmplă cu deșeurile noastre?	• De unde vin resursele și care sunt efectele folosirii lor • Combustibilii fosili, schimbarea cliimei și epuizarea resurselor, Peak Oil • Modalități de a folosi mai puțin: refuză, reduce, refolosește, repară, reciclează • Găsirea soluțiilor pentru un stil de viață sustenabil
F PERMACULTURĂ SOCIALĂ	13 CORPUL, INIMA ȘI MINTEA MEA	• Am grijă de corpul, inima și mintea mea • Sentimente, nevoi și gânduri • Repaus	• Moduri de învățare • Conștiință de sine • Pasiunile și interesele mele • Exprimarea personală prin corp, inimă și minte
	14 COMUNITATEA MEA	• Comunicare • Familii, vecini și prieteni • Ne jucăm împreună și împărțim	• Traiul în comunitate • Luarea deciziilor în grup • Rezolvarea conflictelor • Lucrul în echipă
	15 FAMILIA NOASTRĂ	• Familia mea • Multe limbaje și culturi • Pace și armonie	• Pace, diversitate și armonie în lume • Schimb etic • Cariere și lucrul în permacultură

CAPITOLUL IV

INSPIRAȚIE PENTRU ACTIVITĂȚI

Acest capitol vine în completarea programei CîP, folosind idei simple cu scopul de a inspira educatorii să faciliteze activități prin care să implice copiii în permacultură într-un mod holistic, folosind abordarea „ochi, mâini, inimă și cap” descrisă în primul capitol. Pornind de la aceste idei educatorii pot să creeze schițe de lecție bazate fie pe pasiunile și interesele copiilor fie pe proiectele școlare. Implementarea unor activități s-ar putea să necesite cunoștințe suplimentare de permacultură, în acest caz fiind necesar sprijinul unei organizații locale de permacultură sau al unui practician al proiectului CîP.

În mod sigur, există posibilități nelimitate de activități, așadar nu există pretenția că aceste liste să fie complete sau limitatoare. Mai degrabă, acest capitol are drept scop să sprijine și să inspire educatorii din întreaga lume cu idei despre cum să implice copiii în permacultură și să-i ajute să lucreze cu cei mici în toată autenticitatea lor. De obicei, în procesul de lucru cu copiii, multe alte inspirații și idei vor apărea atât de la copii, cât și de la educator, iar acestea pot fi, de asemenea, transformate în schițe de lecție complete. Câteva dintre ideile prezentate mai jos au fost inspirate chiar de copii. Din cauza spațiului restrâns, acest capitol conține „Inspirații pentru activități” doar pentru cinci dintre temele programei CîP. Aceste subiecte sunt cele din Cercetarea privind Resursele existente pentru Implicarea Copiilor în Permacultură (de Alderslowe, Amus, Cifarelli, Deshaies, Dumitrescu, Kastelic, Petru și Velehradska, 2016) pentru care s-au identificat cele mai puține resurse existente. Aceste subiecte sunt „1. Eticile și principiile permaculturii”, „2. Conexiuni”, „3. Sol și piatră”, „8. Proiectare” și „9. Cultivarea hranei”.

A. PREZENTAREA PERMACULTURII

1. ETICILE ȘI PRINCIPIILE PERMACULTURII

Eticile permaculturii Grijă față de Pământ, Grijă față de oameni și Împărțirea echitabilă a surplusului sunt nucleul unui stil de viață etic, sustenabil, aflat în armonie cu natura și cu ceilalți oameni. Aceste trei etici pot fi introduse în viața copilului prin povești, cântece, prin propriu exemplu și experimentarea unui mediu în care aceste etici sunt incluse și practicate. Eticile reprezintă un instrument puternic care poate fi folosit pentru a încorpora permacultura în cadrul întregii școli, grădinițe, case sau oricărui alt context. Ele pot fi înțelese de la o vârstă fragedă și pot fi folosite pentru a recunoaște dacă o poveste sau situație întâlnită în viața reală oferă un exemplu de grijă pentru Pământ, pentru oameni și/sau de împărțire echitabilă a lucrurilor. În plus, copiilor mai mari le pot fi prezentate principiile permaculturii, ceea ce i-ar putea ajuta să înțeleagă lumea naturală, să învețe de la aceasta, să perceapă lucrurile în mod holistic și să aplice ceea ce au învățat în proiecte lor personale sau școlare cât și în luarea deciziilor.

3-6
ANI

Eticile permaculturii: Grijă față de Pământ, Grijă față de oameni, Împărțirea echitabilă a surplusului

- Vezi și ascultă oameni care încearcă să-i facă pe ceilalți să se simtă bine (de exemplu, un cerc de oameni care se asigură că toți sunt bine).
- Observă modurile prin care plantele ne spun de ce au nevoie (pământ uscat, frunze ofilite, frunze îngălbenite, frunze bolnave).

- Deprinde abilități referitoare la grija pentru Pământ, de exemplu, udă plantele, ocupă-te de compost, hrănește animalele.
- Ai grijă de nevoile tale și de cele ale prietenilor tăi de exemplu, masaj, îmbrățișări, cuvinte frumoase.
- Practică împărțirea echitabilă cu oamenii (de exemplu, mâncare, jucării), animalele (de exemplu, dă păsărilor firimituri de pâine în loc să le arunci la gunoi) și plantele (de exemplu, udă plantele cu apa care-ți rămâne de la altceva).

- Participă la activități zilnice referitoare la a împărtăși cu natura: de exemplu, pune resturile în compost, mulțumește-le pământului și oamenilor care ți-au pregătit mâncarea; împarte cu ceilalți fructe și păstrează semințe.
- Ascultă povești despre abundența naturii și despre tradițiile/ritualurile de sezon prin care se celebrează Pământul.

- Îmbină informații despre permacultură (de exemplu, „grija față de oameni”) cu o activitate pe care copiii au făcut-o în ziua respectivă.

**7-12
YEARS**

Eticile permaculturii: Grija față de Pământ, Grija față de oameni, Împărțirea echitabilă a surplusului

- Caută exemple bune privind Grija față de Pământ, Grija față de oameni, Împărțirea echitabilă a surplusului (de exemplu, într-o grădină/un proiect)

- Fă un tabel sau un jurnal și caută exemple de Grija față de Pământ, Grija față de oameni, Împărțirea echitabilă a surplusului timp de o săptămână.
- Amenajează un atelier de reparat – pentru a aduce lucrurile stricate și a le repara împreună (biciclete, cărți, jucării) în loc să fie aruncate – cu scopul de a face resursele să țină mai mult.
- Ai grijă de o persoană timp de o zi.

- Reflectează asupra modului în care comportamentul poate releva eticile permaculturii (de exemplu, discută despre „Cum ne-am descurcat azi în ceea ce privește grija pentru oameni?”).
- Recitați sau compuneți poezii care să reflecte eticile permaculturii.

- Observă eticile permaculturii exprimate în 3 cercuri suprapuse (diagrama Venn) și propune câteva activități care s-ar plasa în mijloc, pentru a corespunde tuturor celor 3 etici (de exemplu, cultivarea propriei hrane reprezintă grija pentru Pământ deoarece implică mai puțin transport, dar și grija pentru oameni deoarece mâncarea este proaspătă și fără substanțe chimice și de Împărțirea echitabilă pentru că nu folosim resurse din altă parte).

- Ia parte la un joc de rol: împarte grupul în gardieni ai Pământului, protectori ai oamenilor și mediatori pentru împărțirea echitabilă – apoi gândește-te la diverse situații de exemplu „vrem să construim un nou baraj”; fiecare grup își spune părerea, ca mai apoi mediatorii „Împărțirii echitabile” să încerce să găsească o soluție cu care toți să fie de acord.

**7-12
ANI**

Ce este permacultura?

- Petrece timp într-o grădină de permacultură, atingând, gustând, mirosind plantele și animalele (pe cât se poate).
- Mergi într-o excursie în care se explică cum este folosită permacultura chiar în acel loc.

- Fă un colaj foto care să înfățișeze diferența dintre monocultură și permacultură.

Organizează un spectacol de păpuși ori o interpretare prin care să arăți ce este permacultura.

Cu ochii închiși, fă o vizualizare creativă a unei călătorii printr-o lume plină de abundență și armonie cu natura – apoi desenează sau scrie despre experiența avută.

- Gândește-te la ideea că atunci când lucrezi cu natura se consumă mai puțină energie – caută exemple.
- Gândește-te care este diferența dintre a vrea și a avea nevoie.

**7-12
ANI**

Principiile permaculturii (al lui Mollison și/sau al lui Holmgren)

- Observă sau indică principiile permaculturii regăsite într-un anumit loc, spre exemplu o grădină.
- Observă diversitatea naturală ce apare la limita dintre două habitate (de exemplu, râu-pădure, pădure-câmp).

- Dezvoltă abilități conexe cu principiile permaculturii (de exemplu, „colectează și stochează energie” punând murături).
- Invită copiii să-și inventeze propriile jocuri de cărți de exemplu, puse în legătură cu principiile permaculturii

- Gândește-te la cum poate să fie implementat principiul „Nu produce deșeuri” în grupul/școala din care faci parte, de exemplu, folosește hârtia pe ambele părți, reciclează, folosește materiale naturale care se vor descompune.

- Cântă despre permacultură și principiile sale (caută „Formidable Vegetable Sound System”, pentru exemple).

- La sfârșitul unei activități, copiii pot oferi și primi feedback și se pot gândi la ce poate fi îmbunătățit.
- Descoperă că permacultura se bazează pe principii care ne ajută să ne dirijăm acțiunile, astfel încât să ne satisfacem nevoile într-un mod care susține viața atât pentru noi, cât și pentru alte specii.
- După o excursie (într-un loc nou din oraș, în cartier, la casa de bătrâni, în pădure, la țară), discuțiile despre cum principiile „Folosește și Prețuiește Diversitatea” și „Integrează în loc să separi” ne pot ajuta să ne gândim la cum includem pe toată lumea, să apreciem cum fiecare persoană din grup este diferită și are diferite abilități și deprinderi.

2. CONEXIUNI

Țesutul vieții se bazează pe conexiuni – între indivizi ai aceleiași specii, specii diferite, diferite regnuri și alte elemente precum apă, piatră și aer. În copilăria timpurie perceperea lumii ca o familie mare, prin interacțiune zilnică cu natura, povești și cântece poate conduce la o gândire holistică, inclusivă, pe tot parcursul vieții. Văzând cum un sistem compus din multe elemente, precum o pădure, permite multe interconexiuni, copiii pot învăța că fiecare parte din sistem afectează întregul și cum întregul poate fi mai bun decât suma părților sale. În cei 4,5 miliarde de ani de viață pe Pământ, sistemele naturale au învățat să creeze reziliență prin folosirea de tipare, precum spirala sau ramificația. Depistarea acestor tipare în sistemele naturale și nu numai, dar și perceperea funcțiilor lor pot deveni experiențe plăcute și îi pot ajuta pe copiii să înțeleagă natura mai complet, astfel făcând primii pași spre proiectarea de sisteme interdependente și reziliente în viitor.

3-6
ANI

Marea familie a naturii: întreaga natură este conectată și avem nevoie unii de ceilalți

- Vezi exemple clare ale interconexiunilor (de exemplu, dovada că un animal a mâncat o plantă sau un alt animal, o ciupercă crescând dintr-un trunchi de copac).
- Petreceți timp într-un mediu natural, stând în tăcere pentru a auzi sunetele, a privi și a asculta.

- Uită-te sub bușteni după miceliu, pe lângă copaci pentru ciuperci, pe fructele vechi pentru mușci.

- Experimentează situații în care adulții dau dovadă de respect față de mediul natural.
- Mergi afară și găsește o modalitate de a-ți exprima conexiunea și iubirea pentru un element natural (de exemplu, îmbrățișează un copac, mângâie un animal, miroase o floare, joacă-te în noroi).

- Află informații despre ciuperci și studiază marea familie a naturii.

7-12
ANI

Rețeaua vieții

- Priviți și experimentați diverse sisteme naturale, cu tipuri diferite de plante, animale, fungi și bacterii.

- Participați la activitatea rețeaua vieții: într-un cerc, fiecare persoană preia rolul unui element din natură (de exemplu, râu/stejar/țânțar/rândunică). O persoană are un ghem de sfoară, aceasta spune ce conexiuni are cu un alt element (de exemplu, rândunica mănâncă muște, liliacul trăiește în copac) și aruncă ghemul spre el, ținând capătul sforii. Aceasta se repetă până când toată lumea este conectată cu sfoara într-o rețea. Poate continua până când fiecare element are multe conexiuni. Discutați faptul că sfoara reprezintă legăturile invizibile între toate formele de viață. Observați ce se întâmplă dacă un element este distrus (adică un copil lasă din mână sfoara), continuați să scoateți elemente și observați ce se întâmplă cu rețeaua vieții.

- Faceți un desen, o pictură sau un model din lut despre o conexiune dintre un animal și alt element.
- Petreceți noaptea în pădure pentru a avea legături mai profunde cu natura și cu ceilalți.
- Enumerați toate intrările și ieșirile unui aliment, obiect (ex. pentru o cutie cu suc intrările sunt fructele, ambalajul, transportul, refrigerarea etc. iar ieșirile sunt suc și ambalajul). În ce situație ar fi posibil ca ieșirile unui lucru să devină intrări pentru altceva (ex. cum poate fi refolosită cutia rămasă după consumarea sucului).

- Conectați-vă la propriul impact asupra planetei sărbătorind lucrurile mărețe pe care deja le faceți.

- Gândiți-vă la felul în care toate ființele vii snt conectate: de exemplu, prin mâncat, excreție, respirat.
- Cercetați modul în care toate ființele vii depind de soare, apă, sol, aer și alte plante, animale, fungi și bacterii pentru a trăi, făcând serii de cărți de joc cu diferite elemente desenate pe ele.

**3-6
ANI**

Tipare

- Priviți tipare spiralate și ramificate în diferite sisteme naturale (de exemplu, apă, flori, creșterea plantelor).
- Observați asemănările dintre ființele umane și alte animale (mănâncă, dorm, excretă...).
- Identificați plantele, insectele sau păsările care sunt din abundență în anumite anotimpuri.

- Culegeți lucruri care sunt din belșug în acel moment al anului: cules din natură (de exemplu, fructe de pădure).

- Cântați împreună la instrumente de percuție, urmând diferite ritmuri care se combină ca într-o orchestră.

- Învățați despre tiparele diferitelor anotimpuri.

7-12
ANI

Tipare

- Priviți fractali (de exemplu, la conopidă, ferigi).
- Priviți același tipar în diferite sisteme naturale (de exemplu, tiparul ramificat la copaci, râuri, frunze și plămâni), încercați să folosiți o lupă pentru a observa de aproape.

- Găsiți tipare diferite în mai multe ecosisteme (de exemplu, spirale în râuri, flori, melci, de asemenea, și alte tipare precum, val, rețea, lob) și încercați să deduceți funcția acelui tipar (de exemplu, ramificare pentru colectare și distribuție, spirale pentru creștere).

- Conectați-vă la un tipar din natură și exprimați acest lucru într-o formă artistică (dans, desen, pictură).
- Cântați împreună, de exemplu, fiecare persoană merge în natură pentru a „capta” un sunet (de exemplu, lovind două bețe între ele, plesnind apa, imitând ciripitul unei păsări). Reveniți în cerc. Pe rând, fiecare persoană își prezintă sunetul. O persoană preia rolul de dirijor și arată spre cineva care să își reproducă sunetul, păstrați ritmul în timp ce diferite sunete sunt adăugate sau eliminate.

- Aflați despre principiul permacultural „Proiectează de la tipar la detalii” prin studierea unui arbore și a frunzelor lui. Discutați felul în care natura folosește tipare și de ce.
- Studiați tiparele din ciclurile zilnic, solar, sezonier și lunar și stabiliți o legătură între felul în care noi toți trăim în cicluri mai mari sau mai mici și felul în care ne afectează acestea.

7-12
ANI

Imaginea de ansamblu

- Priviți pădurea și copacii (realmente, urcați-vă pe un deal pentru a privi pădurea, comparați cu a fi în pădure).

- Fă o mască a unui animal sau a unei plante locale și transformă-te în acea ființă pentru o vreme – cum este? Cum este ea afectată de oameni? Ce ar putea învăța oamenii de la tine?

- Luați o problemă locală de degradare a mediului (de exemplu, aruncarea ilegală a gunoiului, copaci care urmează să fie tăiați), aflați toate cauzele și efectele acesteia, stabiliți o acțiune pentru a ajuta la stoaprea degradării (de exemplu, scrieți scrisori, faceți o machetă la școală, faceți o petiție). Acționați în numele naturii.
-

- Găsiți moduri de a exprima în ce fel sunteți conectați cu natura – prin poezie, cântec, dans, pictură sau alte forme de exprimare creativă.
-

- Analizați multe beneficii aduse oamenilor de natură: cum ar fi aerul care este curățat de copaci, culturile polenizate de insecte etc. (Educatorii pot citi despre „servicii ecosistemice”, pentru mai multe informații).

B. NATURĂ VIE

3. SOL ȘI PIATRĂ

Solul este pielea Pământului. Este o rețea complexă de aer, apă, minerale (piatră) și materie organică. Animalele, plantele, fungii și viața microbială din sol creează un ecosistem atât de complex și de fascinant, încât într-o singură linguriță de sol sănătos, există mai multe ființe vii decât sunt oameni pe Planetă. Solul este esențial pentru toate formele de viață de vreme ce majoritatea plantelor depind de acesta pentru a-și satisface nevoile de bază. Este important ca cei mici să vadă, să atingă, să simtă și să miroasă solurile și pietrele, dar și caracteristicile acestuia indicate de prezența anumitor plante indicator.

3-6
ANI

Studiul solului și al vieții din sol

- Experimentați mersul cu tălpile goale pe nisip, argilă, sol nisipos etc.
- Priviți, mirosiți și atingeți diferite tipuri de sol, de exemplu, din pădure, din grădină, din cariera de lut, de pe plajă.
- Priviți și atingeți micile viețuitoare care trăiesc în sol.

- Jucați-vă cu argilă, noroi, nisip, sol și adăugați apă pentru a crea diferite lucruri.
- Creați artă în peisaj folosind pământ și pietre, inspirați-vă de la artiști precum Andy Goldsworthy.
- Experimentați cu felul în care apa erodează diferite tipuri de sol (de exemplu, pământ, sol nisipos, sol argilos).

- Cântați cântece despre râme, compost sau mici vietăți.
- Ascultați povești despre râme, bacterii, fungi, insecte și alte creaturi care păstrează sănătatea solului.

- Învățați numele comune ale micilor vietăți (de exemplu, râma, gândacul, rădașca etc.).
- Aflați ce fac râmele (și cum asta ajută plantele).

**7-12
ANI**

Studiul solului și al vieții din sol

- Observați vietățile din sol la microscop, pentru a vedea diversitatea vieții.
- Observați solul din pădure și felul în care diferite elemente iau parte în crearea, construirea și utilizarea acestuia (pietre, copaci, crengi, apă, animale, umbră, viața din sol, vânt etc.).
- Priviți diferite specii care trăiesc în sol în diferite etape ale vieții (de exemplu, ou, larvă, adult).

- Identificați mici vietăți din natură.
- Identificați diferite plante care vă pot da informații despre sol și istoria locului (de exemplu, urzicile cresc adesea în locuri în care oamenii au trăit odată și au urinat).

- Creați o piesă de teatru în care copiii joacă rolurile diferitelor elemente din sol, de exemplu pietre, minerale, apă, aer, humus, răme, fungi, rădăcinile plantelor, semințe, bacterii etc.
- Citiți sau ascultați povești mitologice din toată lumea cu reprezentări simbolice ale pământului; discutați despre înțelepciunea culturilor antice în relația lor cu pământul.
- Întindeți-vă pe jos în aer liber, cu ochii închiși, simțiți-vă parte a pământului; imaginați-vă trecerea anotimpurilor, schimbările de vreme și inspirați adânc.

- Aflați despre ciclul de viață al rămelor și al altor mici vietăți.
- Studiați proprietățile solului: din ce este acesta alcătuit? Ce îl face fertil?
- Descoperiți felul în care humusul se formează natural în zonele împădurite.

**3-6
ANI**

Pietre

- Priviți, atingeți și strângeți diferite pietre.
- Cățați-vă pe bolovani, observați căldura și textura acestuia în diferite momente ale zilei.
- Căutați sub pietre și vedeți ce găsiți (vietăți mici, miceliu etc.).

- Construiți un adăpost din pietre pentru vietățile mici.
- Creați opere de artă din culorile naturale ale pietrelor, de exemplu, trecerea de la tonurile deschise la cele închise.
- Construiți împreună un tumul (movilă) din diferite pietre.

- Alege pietre care îți plac ce au diferite tipare, culori, forme sau dimensiuni, apoi arată-le prietenilor și compară cu ce au ales ei.
- Ascultați o poveste despre prietenia dintre pietre și plante (pietrele oferă minerale, căldură etc.).

**7-12
ANI**

Pietre

- Observați prezența diferitelor cantități și tipuri de bolovani și pietre în diferite peisaje.
- Comparați creșterea plantelor care se află pe teren gol cu cea a plantelor care se află lângă pietre mari care funcționează ca baterii de căldură (toți ceilalți factori, cum ar fi adâncimea solului, trebuie să fie păstrați egali).

- Identificați pietrele comune din zonă.
- Puneți pietre într-o grădină pentru a capta și a stoca energia termică în locuri în care este necesară.

- Ascultați o poveste despre cum au apărut pietrele și despre cum unele încă se mișcă foarte încet.

- Studiați ce tipuri de resurse de sol și piatră sunt în zonă și felul în care acestea afectează diferitele plante și animale care trăiesc acolo.

**3-6
ANI**

Experimentarea diferitelor peisaje (plaje, dealuri, păduri, câmpuri)

- Experimentați diferite peisaje – cum ar fi câmpii, dealuri, văi, râuri, lacuri, mare.

- Jucați-vă în diferite peisaje – plajă, râuri, zone împădurite etc.

- Arătați apreciere și cântați-vă mulțumirea către peisaje pentru că vă lasă să vă jucați acolo.

- Învățați cuvinte diferite, de exemplu, argilă, sol, nisip, humus, piatră, fosilă, râu, deal, munte, vale.

**7-12
ANI**

Experimentarea diferitelor peisaje (plaje, dealuri, păduri, câmpuri)

- Observați diferite soluri din zonă, de exemplu, la o fermă, într-o zonă umedă și în pădure.

- Schițați caracteristicile generale care deosebesc fiecare peisaj, cum ar fi câmpiile, dealurile, văile, râurile, lacurile, marea.
- Faceți o plimbare pentru a observa și a fotografia diferite habitate (cum ar fi tipurile de plante care trăiesc în vârful dealului, în comparație cu cele din vale, mlaștină sau pe malul râului).

- Apreciați diferitele peisaje și variatele lor daruri, de exemplu, într-un mic grup faceți un desen mare al unui anumit fel de peisaj și ilustrați darurile/beneficiile acestuia pentru natură și/sau oameni. Diferite grupuri apreciază peisaje diferite. Ascultați fiecare grup în parte și amintiți-vă principiul „Folosește și Prețuiește Diversitatea”.

- Studiați felul în care s-au format și se transformă peisajele locale. Copiii pot împărtăși asta între ei. De exemplu, pot sta cu toții întinși, cu ochii închiși, imaginându-și sub îndrumarea educatorului, întregul proces de formare a peisajului.
- Aflați felul în care peisajul afectează ce trăiește în fiecare loc (râu față de mare față de pădure etc.)

7-12
ANI**Texturile solului și teste de sol**

- Priviți, atingeți și mirosiți soluri diferite cu texturi diferite (poți să îți dai seama ce textură are?): nisip, praf și argilă.
- Săpați o groapă pentru a vedea diferitele straturi de sol, culoare și adâncimea lor (humus, subsol, rocă-mamă).
- Observați felul în care diferite soluri afectează plantele care cresc acolo – sănătatea lor, dar și combinația de specii.

- Faceți un test de sol, adică rulați solul între degete – are granule mari precum nisipul sau unele mărunte ca argila sau este alunecos ca praful umed? Formați un cârnăcior din sol, poate acesta să își păstreze forma (indică argilă)? Încercați cu diferite soluri.
- Testați solul pentru a afla dacă este acid sau alcalin. Folosiți un set pentru măsurarea pH-ului sau faceți un test acasă, de exemplu, adăugați două linguri de sol într-un borcan, adăugați oțet, reacționează? Dacă da, aveți un sol alcalin. Adăugați două linguri de sol în alt borcan, adăugați apă distilată și bicarbonat de sodiu – face spumă? Dacă da, aveți un sol acid.

- Cântați un cântec despre texturile solului (de exemplu, „În sol sunt trei feluri de minerale”).

- Aflați despre aciditate și alcalinitate în sol, cum afectează plantele care cresc acolo și felul în care plantele influențează pH-ul solului (de exemplu, coniferele îl fac mai acid).
- Comparați diferitele proprietăți ale nisipului și argilei (de exemplu, câtă apă și aer rețin, ce se întâmplă când stai pe ele, care reține mai multe substanțe nutritive etc.).

7-12
ANI**Specii indicator**

- Observați diferite plante care cresc spontan local, investigați cum/dacă au legătură cu solul din zonă.

- Identificați plante locale și discutați ce pot spune ele despre condițiile solului (de exemplu, sărătura indică soluri umede în timp ce urzicile sunt un semn că solul este bogat).

- Experimentați cum modificarea solului afectează plantele. De exemplu, dacă schimbăm PH-ul solului de la baza verzei adăugând mulci de conifere, dezvoltarea plantei este încetinită (verzele sunt sensibile la un sol acid).

- Compuneți o poveste, o poezie sau un cântec despre nevoia plantelor de a avea propria nișă (adică, felul în care diferite feluri de plante preferă să se afle în locuri diferite).

- Învățați că o specie indicator este una care, dacă este din abundență, sănătoasă și spontană (nu plantată), poate spune ceva despre condițiile locale, cum ar fi o plantă care îți arată că solul este compactat, umed, uscat, acid sau alcalin.

C. DESIGN

Designul se află în centrul permaculturii, unde bătaia ritmică a procesului de proiectare permite curgerea și mișcarea ciclică a informației, imaginației și hranei intelectuale. Proiectarea alături de copii înseamnă în mare parte să planifici ce să faci sau ce să pui unde, deoarece copii pot participa activ în proiectarea jucăriilor, activităților, jocului, grădinilor, sălilor de clasă, afișelor, căilor de învățare și mult mai multe. Prin acest proces, competențele lor cognitive, sociale și emoționale pot fi îmbunătățite. La o vârstă fragedă, copiilor le place să folosească o varietate de materiale în diferite forme sau să creeze lucruri noi. Creația liberă, din propria imaginație încurajează dezvoltarea încrederii în expresia personală. Implicând direct copiii în discuții care îi stimulează să se gândească la relații cauză-efect, aceștia pot începe să identifice probleme și să caute soluții. Copiii mai mari pot trece printr-un proces de design permacultural mai complex, cum ar fi „SADIMET” (studiază, analizează, design, implementează, evaluează, transformă), care dezvoltă gândirea logică, creativitatea și o abordare științifică sistematică a rezolvării problemelor.

3-6
ANI

Expresie creativă

- Vedeți exemple de expresie creativă a altor oameni prin cântec, dans, pictură, artă naturală, figurine etc., găzduind evenimente sau vizitând diferite locuri (precum muzee, expoziții în aer liber etc.).

- Jucați-vă construind cu nisip (în cutii cu nisip sau la plajă), lut sau alte materiale naturale.
- Experimentați un cerc al visurilor (în care fiecare își exprimă visul/viziunea pentru un proiect/eveniment).

- Împărtășiți-vă propriile idei, alegeri și visuri.
- Dați o petrecere pentru a sărbători o creație în care copiii au fost implicați în procesul de design.
- Copiii pot privi propria lucrare creativă și pot primi apreciere de la alții.

**3-6
ANI**

Luarea deciziilor

- Să vadă, să guste, să miroasă diferite plante apoi să le aleagă pe cele pe care le preferă.

- Să hotărască prin joacă unde își au locul lucrurile (de exemplu, găini, albine, adăpost etc. de jucărie).
- Să vadă cum propriile idei pot fi incluse în ceva ce se construiește (de exemplu, grădină/pod/casă în copac).
- Să fie implicați în luarea deciziilor ce privește întreaga școală/comunitate.

- Să aprecieze și să sărbătorească munca în echipă pe care au făcut-o împreună (indiferent că este luarea deciziilor, artă colectivă etc.).
- Să accepte că prima lor preferință nu este întotdeauna varianta aleasă, luând în considerare toți factorii (inclusiv preferințele altor oameni, resursele, eticile).

- Să învețe cuvinte precum luarea deciziilor și design.

**7-12
ANI**

Studierea peisajului și a oamenilor

- Experimentați diferite microclimate în diferite condiții de vreme, observați diferențele cu toate simțurile.
- Observați și identificați sisteme bine proiectate (de exemplu, bucătăria școlii, grădina/ferma permaculturală, piațetele din oraș care au mai multe funcții etc.).
- Observați sentimentele și nevoile proprii și ale altora.

- Faceți pe hârtie de calc hărți care indică diferențele microclimate dintr-o grădină – soare/umbră, umed/uscă, vânt/adăpost. Apoi suprapuneți hărțile și analizați rezultatul.
- Intervistați sau dați un chestionar/sondaj copiilor, prietenilor sau altor oameni despre nevoile și dorințele lor de la design.
- Inventariați diferențele resursele de care dispuneți folosind metodologia PASTE (plante, animale, structuri, instrumente/unelte și evenimente).

- Apreciați creațiile naturii care ajută sistemele naturale să funcționeze bine.
- Apreciați creațiile făcute de om care ajută sistemele naturale să funcționeze bine.

- Studiați elementele de bază pentru cartografie și citirea hărților (de exemplu, perspectiva panoramică, scara, nordul, titlul, legenda).
- Familiarizați-vă cu tipare naturale comune, cum ar fi, ramificația spirala, sfera, rețele, cercurile concentrice.

**7-12
ANI**

Analizează ce ai descoperit

- Reunește informațiile adunate în timpul etapei de studiere, diagrame, mind-map-uri sau liste cu diferite categorii.
- Jucați-vă „combinații la întâmplare” cu cărți de joc (fiecare persoană are o carte cu un element desenat pe ea). Mergeți prin cameră și combinați diferite elemente (identificate în studiu) în moduri neobișnuite (folosind diferite prepoziții precum în, pe, sub, dincolo, deasupra, etc.) pentru a vedea dacă poate apărea ceva nou (de exemplu, fermă de râme+în+strat înălțat = turn de râme în stratul înălțat).
- Facilitează un joc de rol prin care să evidențiezi intrările și ieșirile a două elemente dintr-un design. Copiii se împart în patru grupe, două pentru intrările elementelor și două pentru ieșiri. Fiecare copil devine fie o intrare, fie o ieșire a elementului pe care îl alege (ex. grădină, sala de clasă, zonă de compost) .

- Sărbătoriți adunarea și integrarea informațiilor.
- Exprimați cum se simte fiecare persoană din grup pe parcursul fiecărei etape a procesului de design.

- Descoperiți-vă „factorii limitatori”: enumerați toate lucrurile care v-ar putea limita proiectul (cu ce probleme v-ați putea confrunța, de exemplu, vacanța de vară, bani, abilități).
- Învățați cuvinte precum analiză, trusă de unelte, intrare, ieșire.

Proiectează și hotărăște

- Priviți un model de design făcut de copii sau adulți folosind eticile și principiile permaculturale.

- Creați proiecte permaculturale simple folosind un proces de design recunoscut (cum ar fi SADIMET, studiază, analizează, design, implementează, evaluează, transformă). Alegeți un tipar care este cel mai probabil să îndeplinească funcția dorită (de exemplu, tipar ramificat pentru alei). Încercați să folosiți acest tipar în proiect.
- Realizați o hartă zonală simplă a unei camere, a terenului școlii sau a grădinii (marcând frecvența vizitelor/utilizărilor zonelor de la 0 (casă), 1 vizitată zilnic, 2 folosită de două ori pe săptămână, 3 folosită săptămânal, 4 vizitată mai rar, până la 5 (zonă sălbatică din care nu se ia nimic).
- Creați proiecte folosind desenul, machete, bilețele, cutia cu nisip, cărămizi, frângerii etc. la fața locului sau altă metodă potrivită.
- Dezvoltați-vă un simț estetic – să observi frumusețea și să te întrebi de ce este frumos – în aspect și în funcție (ingeniozitate).

- Atunci când vă confrunțați cu o provocare, învățați să o apreciați amintindu-vă principiul de atitudine „problema este soluția” (de exemplu, găsind mai multe perspective, inversând problema).
- Să își prezinte propriul design prietenilor, rudelor, profesorilor, comunității etc. în ce formă doresc (cum ar fi desen, cântat, piesă de teatru, pictură, video etc.).

- Să afle despre nevoia de a lua în considerare microclimatul (planificare sectorială) și zonele atunci când creează un design permacultural.
- Să învețe că designul permacultural înseamnă să iei decizii în baza eticilor Grijă față de Pământ, Grijă față de oameni și Împărțirea Echitabilă a Surplusului și că principiile permaculturale pot fi folosite pentru a fi de ajutor în luarea acestor decizii.

**7-12
ANI****Implementare: punerea în practică**

- Să vadă un plan de implementare și să experimenteze cum urmarea lui poate ajuta la ducerea la bun sfârșit a lucrurilor.

- Să fie implicați în implementarea propriului design (de exemplu, să strângă materiale, să creeze o grădină, să găzduiască o petrecere, să organizeze un eveniment).

- Întâlniri regulate pentru sărbătorirea sarcinilor încheiate.

- Să creeze împreună un plan de implementare frumos colorat și structurat care să conțină toate informațiile necesare pentru a duce lucrurile la capăt: sarcini, cronologie, roluri, fluxuri de lucru (dacă un anumit lucru trebuie făcut înaintea altuia) și să întrebe cui i-ar plăcea să le facă.
- Să învețe că unde sunt mulți puterea crește.

**7-12
ANI****Întreținere: să ai grijă de creația ta**

- Să observe alți oameni care au grijă de un sistem (de exemplu, de grădini, livadă, școală etc.), pentru a vedea „Ce merge bine”, „Ce implică multă muncă”. Dacă este cazul, puteți lua în considerare întrebări precum „Unde se pun uneltele, sunt în locul potrivit?”, „Are gust bun?”, „Par oamenii fericiți?”.

- Să documenteze procesul unui proiect pentru a le permite altor oameni să le continue munca.
- Să își folosească imaginația pentru a găsi nume interesante pentru sarcinile care trebuie făcute și să creeze personaje pentru ele, de exemplu, cavalerul este responsabil de uneltele din magazie.
- Să fie implicați în întreținerea unui sistem creat de ei (de exemplu, să vândă recolta către părinți în cadrul unui proiect de grădinărit, să meargă la bibliotecă în cadrul unei activități de cercetare).

- Să își creeze propriile ritualuri pentru lucrul în echipă.
 - Să arate recunoștință oamenilor care i-au ajutat cu proiectul invitându-i la fața locului și oferindu-le un dar ales de copii (de exemplu, ceai din ierburile aromatice din grădină, buchete de flori, legume din grădină).
-

- Enumerați toate sarcinile care vor trebui să fie făcute pe termen lung și creați un tabel pentru a le duce la bun sfârșit (de exemplu, udatul grădinii, cine îl va face în timpul semestrului și în vacanțe?).

D. CULTIVAREA HRANEI

9. CULTIVAREA HRANEI

Să vadă cum o mică sămânță încolțește, crește și se transformă încet într-o plantă care oferă fructe sau legume este o experiență fascinantă și satisfăcătoare pentru copii. Toate simțurile lor pot fi implicate în acest proces: săpatul în pământ, turnarea apei, mirosul și gustul fructelor și legumelor atunci când sunt recoltate. Observarea schimbărilor zilnice ale plantelor dezvoltă răbdare și prețuire pentru natură, în timp ce implicarea directă în îngrijirea plantelor le alimentează dragostea și respectul pentru natură. De asemenea, creșterea hranei ajută la cultivarea unei atitudini de recunoștință pentru belșugul pe care natura ni-l oferă gratuit, dar și pentru cei care ne cresc hrana. Oferă ocazii pentru sărbătorire și conectare cu istoria și tradițiile agricole locale. Copiii sunt implicați, de asemenea, în a avea grijă de sol prin returnarea resturilor de alimente și de plante în sol prin compost – care este un alt proces transformativ uimitor care poate fi observat în timp. Copiii mai mari pot înțelege felul în care plantele se hrănesc și se susțin unele pe altele în sisteme extrem de variate, cum ar fi grădinile permaculturale, pădurile comestibile, folosirea plantelor companion și acvacultura.

**3-6
ANI**

Ajută la cultivarea hranei

- Miroșiți, atingeți și gustați diferite soiuri de legume și fructe crescute în grădină, dar și plante sălbatice comestibile.
- Urmăriți procesul de cultivare al unei plante anuale de la germinarea seminței la creștere, înflorire, rodire și păstrarea semințelor.
- Atingeți și comparați diferite semințe, de exemplu semințe de floarea soarelui, de fasole, de grâu, de mac, de caise.

- Strângeți semințe de la diferite plante.
- Folosiți în siguranță unelte adecvate vârstei, de exemplu plantatoare.

- Jucați-vă cu sortatul, grupatul și asociatul seminelor, fructelor, nucilor sau legumelor după dimensiuni, culori și forme.

- Împărțiți belșugul recoltelor cu alții, inclusiv păsări, animale și viermi din compost.
- Creați o ceremonie de plantare – de exemplu, cu cântece/poezie/dans și rugați pământul să hrănească planta, soarele să o lumineze, ploaia să o ude, alte plante să o apere de dăunători.
- Sărbătoriți recoltele cu festivaluri sau mese speciale.

- Aflați de unde provine hrana, de exemplu, laptele de la vaci, merele din pom.
- Comparați dimensiunile legumelor sau fructelor pe măsură ce cresc.
- Spuneți numele mai multor plante care cresc în grădină și sunt comestibile.

**7-12
ANI**

Cultivarea hranei în mod permacultural

- Observați felul în care diferite plante cresc bine în locuri diferite în funcție de soarele, spațiul, apa, căldura, substanțele nutritive etc. disponibile.
- Observați și identificați diferite tipuri de semințe.
- Observați în ce fel o grădină inspirată de permacultură este diferită de alte tipuri de grădini.

- Faceți o nouă plântuță dintr-o plantă-mamă.
- Altoiți o plantă pe alta (de exemplu, roșie pe cartof).
- Cultivați plante folosind rotația culturilor, de exemplu, creșteți pe un lot salată și sfeclă într-un an, anul următor legume (fasole și mazăre) și cucurbite (cum ar fi dovleac, diferite soiuri de dovlecel), apoi plante din familia brassica (broccoli, kale, varză, conopidă, nap, gulie etc.) și în al patrulea an, rădăcinoase (precum morcov, sfeclă, țelină, păstârnac) și ceapă.
- Experimentați cultivarea plantelor perene și a celor anuale și discutați diferențele și asemănările.
- Amenajați o grădină, crescând hrana în policulturi, urmând un design de permacultură.
- Creșteți ciuperci (pe bușteni, cărți sau în rumeguș).

- Sărbătoriți recolta după tradițiile locale. Explorați și tradiții din alte colțuri ale lumii.
- Aveți grijă de o plantă pe măsură ce crește și învățați să îi interpretați nevoile (de exemplu, E fericită? Îi trebuie apă? De ce s-a îngălbenit o frunză? Ce ar face-o mai fericită?).
- Construiți o relație pozitivă cu „buruienile”, strângându-le și presându-le/uscându-le pentru a face o lucrare de artă, de exemplu, să faceți o salată minunată pe care s-o împărțiți cu ceilalți, să decorați o felicitare, să creați acte de identitate sau să faceți o expoziție.

- Aflați despre istoria alimentelor și plantelor cultivate tradițional în comunitatea locală.
- Alegeți specii de plante potrivite pentru loc, luând în considerare microclimatul, tipul de sol, PH-ul solului etc.
- Învățați când să recoltați diferite tipuri de produse din grădină.

**3-6
ANI**

Îngrijirea solului

- Observați cum resturile de mâncare puse în vârful cutiei de compost/fermei de râme se transformă treptat în compost (care arată ca un sol negru).
- Atingeți și mirosiți un sol fertil, sănătos.

- Strângeți materiale pentru grămada de compost/ferma de râme și alimentați-o.
- Ajuțați la colectarea compostului făcut în casă și la punerea lui în jurul plantelor, pentru a le hrăni.

- Cântați un cântec despre compost, cum ar fi cel de pe site-ul CiP.
- Ascultați povești despre sol și despre comunitățile de mici vietăți care trăiesc în el.

- Aflați că pentru plante este bun compostul și că le ajută să crească.
- Descoperiți că resturile de mâncare se transformă treptat în compost.
- Aflați că este bine să acoperiți solul cu mulci, pentru a hrăni râmele și a păstra umiditatea în sol.

Îngrijirea solului

- Priviți, mirosiți și atingeți un sol sănătos și comparați-l cu cel degradat (de exemplu, sol de pe o peluză, dintr-un ogor cultivat intensiv).
- Priviți straturile unei cutii de compost sau ale unui turn de râme (de exemplu, printr-o latură transparentă) pentru a vedea cum materia organică se transformă în compost.

- Identificați ființele din compost (ex. copiii creează cartonașe cu imagini, nume și explicații despre rolurile vietăților).
- Faceți un experiment științific comparând diferite feluri de a face compost: de exemplu, aerob sau anaerob, cu toate „verzi-turile” laolaltă sau cu „verzi-turile” și „uscăturile” în straturi, în soare sau la umbră, cu adăugare de râme sau fără, cu adăugare de microorganisme benefice, cutie mare sau mică, compostare la cald, fermă de râme etc. Studiați experimentul săptămânal vreme de două luni sau mai mult. Comparați mirosul, culoarea, muștele, rata de descompunere etc.
- Folosiți între culturi îngrășământ verde pentru a îmbogăți solul.

- Dați o petrecere, pentru a sărbători producția de compost.
- Jucați-vă de-a solul – Fiecare persoană își asumă rolul unui element al solului (de exemplu, particule de argilă/nisip/praf, apă, materie organică, rădăcini de plante, fungi, bacterii), apoi faceți o piesă de teatru despre felul cum aceste elemente interacționează în diferite soluri (de exemplu, sol compactat, uscat, umed, bogat). Solul compactat nu are aer. La final, creați un amestec perfect pentru cultivare, care este $\frac{1}{4}$ aer, $\frac{1}{4}$ apă, 10% materie organică și 40% minerale.

- Aflați că „buruienile” sunt indicatori ai condiției solului și că pot repara solul degradat (deoarece se pot înființa repede, protejează și reface solul gol).
- Discutați importanța solului fertil și a modurilor diferite de a-l crea (de exemplu, fertilizatori, îngrășământ, plante fixatoare de azot, compost).
- Studiați de ce sapă oamenii, care sunt efectele săpatului și în ce fel putem reduce săpatul folosind diferite plante, evitând să pășim pe sol, mulcind etc.

**3-6
ANI**

Păduri comestibile

- Mergeți într-o pădure comestibilă în care diferite plante cresc împreună, observați mirosurile, sunetele și texturile.
- Mergeți într-o zonă împădurită în care diferite plante cresc împreună, observați mirosurile, sunetele și texturile.

- Transplantați diferite plante (de exemplu, pomi fructiferi, tufișuri, ierburi aromatice, plante care acoperă solul).
- Mâncăți direct dintr-o pădure comestibilă.
- Identificați unele dintre plantele dintr-o pădure comestibilă, poate folosind cartonașe de identificare.
- Faceți creații nealimentare dintr-o pădure comestibilă (de exemplu, pânză multicoloră, război de țesut natural, lumânări din ceară de albine).

- Desenați daruri ale pădurii comestibile în diferite anotimpuri.
- Ascultați povestea și admirați imaginile, despre un copil care primește inspirație și sprijin pentru a crea o pădure comestibilă - „Mirabelle's Forest Garden” de Ina Curic și Kelemen Kinga.
- Împărțiți abundența pădurii comestibile într-un picnic cu păpuși făcute manual (din produse oferite de pădurea comestibilă).

- Învățați cuvinte noi precum pădure comestibilă, comestibil, otrăvitor.
- Spuneți numele diferitelor plante din pădurea comestibilă.

**7-12
ANI**

Păduri comestibile

- Observați diferențele straturi din pădurea comestibilă și comparați-le cu cele dintr-o pădure (rădăcini, plante care acoperă solul, ierburi aromatice, tufișuri, arbuști, copaci mari, plante câțărătoare, licheni).

- Jucați un joc (poate cu cărți de joc) în care să cuplați nevoile cu ieșirile pentru diferite elemente dintr-o pădure comestibilă.
- Implicați-vă în proiectarea și plantarea unei păduri comestibile.
- Întrețineți o pădure comestibilă prin îndepărtarea tutorilor, tunderea copacilor, tăind și lăsând pe jos „buruieni”.

- Prețuiți diversitatea din pădurea comestibilă printr-o poveste sau un cântec.
- Imaginați-vă că vă plimbați printr-o pădure comestibilă și culegeți diferite tipuri de plante, ierburile, miere, rădăcini și altele pe care le strângeți într-un coș minunat pentru a le împărți cu alți oameni din comunitatea locală.
- Stați liniștiți într-o pădure comestibilă, ascultând, desenând, scriind poezii etc.

- Învăța ce este o pădure comestibilă și cum ne poate satisface nevoile alimentare.
- Discutați fiecare dintre principiile permaculturii pentru a vedea cât de multe puteți găsi într-o pădure comestibilă.
- Spuneți numele plantelor și discutați utilizările acestora în pădurea forestieră.

**3-6
ANI**

Animalele în permacultură

- Priviți un sistem apicol natural.
- Urmăriți cum sunt mulse tradițional vacile, oile sau caprele și încercați și voi dacă sunteți interesați.
- Observați ce mănâncă animalele sălbatice și cum arată casele lor.

- Construiți căsuțe pentru animale sălbatice într-o grădină (de exemplu, o grămadă de frunze, o stivă de bușteni, căsuță de păsărele).
- Ajutați la îngrijirea animalelor într-un mod permacultural (de exemplu, pești, găini, râme).
- Folosiți câteva produse de la animale găsite pentru arte și meșteșuguri (de exemplu, pene, faguri, pictat ouă).

- Appreciați nevoile animalelor (de exemplu, să nu le atingeți și să nu le ridicați dacă nu le place).
- După ce vizitați sau petreceți timp cu animalele, arătați recunoștință prin vorbe sau cântece de mulțumire.

- Discutați despre ce le face fericite pe animale și cum și ce să împărțiți cu ele.

Animalele în permacultură

- Observați un mod permacultural de a crește pești, cum ar fi într-un iaz natural care se potrivește în mediul lui înconjurător. (Educatorii pot afla mai multe despre munca lui Sepp Holzer).
- Vizitați o fermă unde animalele domestice umblă libere și vedeți cum le sunt proiectate casele pentru iarnă și compa-rați cu fermele obișnuite (de exemplu, oi, vaci, capre, rațe, găini porcușori de guinea).
- Experimentați moduri de a integra animale în fermă/grădi-nă pentru a-și îndeplini funcția din ecosistem (de exemplu, lăsați găinile să intre pe câmp după recoltarea cartofilor și permiteți-le să întoarcă solul, să adauge îngrășământ, să îndepărteze dăunătorii sau creați o pajiște înflorită pentru a hrăni polenizatorii, cum ar fi albinele, care vor poleniza și pomii fructiferi).

- Creați un habitat pentru animale sălbatice într-o grădină (de exemplu, un iaz sălbatic, pajiște cu flori de câmp).
- Aveți grijă de animale respectând eticile permaculturale (de exemplu, pești, găini, râme, păsări).
- Creați ceva dintr-un produs al unui animal din natură sau din grădină (de exemplu, lumânări, perii, pene de scris).

- Mulțumiți pentru toate lucrurile pe care animalele le fac pentru noi și alte ființe vii.
- Împărtășiți sentimente și gânduri despre etica creșterii animalelor într-o grădină.

- Învățați ce fac pentru noi albinele și alte insecte și cum putem avea grijă de ele.
- Studiați modul în care populațiile indigene (cum ar fi sami, amerindienii) foloseau complet un animal (precum bizonul) pentru a-și satisface multe dintre nevoi (de exemplu, haine, casă, încălțăminte, muzică, bărci, hrană). Analizați felul în care practicile tradiționale le permiteau „să nu producă deșe-uri” și „să utilizeze și să prețuiască resursele regenerabile”.
- Discutați de ce unii oameni sunt vegetarieni și vegani și care ar putea fi variantele la folosirea animalelor în grădi-nă și în lanțul trofic.

Plante companion și acumulatori dinamici

- Priviți un tabel cu plante companion.

- Hotărâți ce plante companion și generatoare de substanțe nutritive (fixatori de azot și acumulatori dinamici) să includeți în grădină și unde, apoi plantați-le împreună (de exemplu, morcovi și ceapă; porumb, fasole și dovleac).
- Jucați un joc cu potriviri pentru a învăța ce plante se ajută cel mai bine între ele.
- Cosiți plantele fixatoare de azot și acumulatorii dinamici) și folosiți fânul ca mulci pentru grădină.

- Sărbătoriți recolta de la plantele crescute în policulturi și comparați-o cu cea dintr-o monocultură.
- Ascultați o poveste despre plantele companion și cum se ajută între ele.

- Aflați de ce unele plante au noduli fixatori de azot.
- Discutați de ce unii oameni cultivă plante diverse împreună (policulturi).

CAPITOLUL V

EXEMPLE DE SCHIȚE DE LECȚIE

Acest capitol arată cum „Inspirațiile pentru Activități” pot fi dezvoltate într-o schiță de lecție compusă din trei părți: **„germinarea”** seminței de inspirație, **„creșterea”** și **„recoltarea”**. Scopul constă în a arăta cum o sesiune poate îmbrățișa pedagogia Copiii în Permacultură, exemplificând de fiecare dată abordarea holistică de învățare: „ochii, mâna, inima și cap”. Schițele de lecție descrise marchează și legăturile dintre programa școlară și cea de permacultură, precizează mediul și anotimpul pentru care sunt adecvate activitățile și explică relația activităților propuse cu eticile și principiile permaculturii. Astfel se conturează un mod de a include, în mod curent, practici sustenabile în educație.

Lecțiile sunt descrise în întregime dar, în cazul în care copiii vor să conducă alt fel lecția sau au o altă viziune, ar trebui sprijiniți și încurajați. Copiii pot împărtăși idei sau „semințe de inspirație” pentru lecția sau activitatea desfășurate. De aceea, în manual, la fiecare sesiune, este rezervat un spațiu numit „Inspirație” în care educatorii pot nota ideile care apar.

Expresia „schiță de lecție” a fost folosită pentru a accentua importanța înțelegerii și integrării pasiunilor copiilor, sugerând o atitudine deschisă de încurajare a copilului. Prin contrast, expresia „plan de lecție” transmite ideea de orar fix, cu descrierea amănunțită despre cum profesorul ar trebui să desfășoare lecția și ce ar trebui să realizeze copiii în timpul stabilit. Prin folosirea termenului „schiță de lecție”, scopul este de a schimba discursul în educație, creând o cale mai flexibilă pentru procesul de învățare.

Aceste schițe de lecție au fost testate în diferite zone climatice și sisteme educaționale și îmbunătățite ținând cont de feedback-ul copiilor și al educatorilor. Așadar, ele pot fi relevante în multe părți

ale lumii și conțin o varietate de moduri în care copiii pot fi implicați în permacultură. Toate cele șase teme din programa CîP, de la „Prezentarea permaculturii” până la „Permacultură socială” sunt acoperite de aceste schițe de lecție. Educatorii sunt invitați adapteze aceste schițe de lecție la mediile și condițiile lor și să fie inspirați de ele pentru a-și crea propriile schițe bazate pe nevoile și pasiunile copiilor.

V.1 FACEȚI CUNOȘTINȚĂ CU PĂDUREA

De Gaye Amus

1. VÂRSTĂ

4-7 ani

2. MĂRIME GRUP

3-12 copii

3. DURATĂ

3 ore inclusiv joacă nestructurată

4. SCURTĂ PREZENTARE

Copiii explorează pădurea și află despre eticile permaculturii: Grija față de Pământ, Grija față de oameni și Împărțirea Echitabilă a Surplusului și despre cum se aplică acestea într-o pădure. În funcție de grupa de vârstă a copiilor și de experiența trecută, educatorul poate alege să introducă numai câte o etică per vizită.

5. TEMELE PROGRAMEI

Temă		Subiect	3-6 ani	7-12 ani
A	PREZENTAREA PERMACULTURII	1. Eticile și principiile permaculturii	✓	
		2. Conexiuni		
B	NATURĂ VIE	3. Sol și piatră	✓	
		4. Apă	✓	
		5. Plante și copaci	✓	
		6. Regnul animal, fungi și al bacteriilor	✓	
		7. Aer	✓	
C	DESIGN	8. Proiectare		
D	CULTIVAREA HRANEI	9. Cultivarea hranei		
		10. Prepararea hranei		
E	MEDIU CONSTRUIT ȘI FOLOSIREA RESURSELOR	11. Clădiri		
		12. Folosirea darurilor naturii într-un mod înțelept	✓	
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ	13. Corpul, inima și mintea mea	✓	
		14. Comunitatea mea		
		15. Familia noastră		

6. TEMATICĂ ȘCOLARĂ

Matematică / Limbă și comunicare / Științe

Științe Sociale / Arte (Muzică...) / Sănătate și stare de bine

7. ANOTIMP

Primăvară / Vară

Toamnă / Iarnă

8. MEDIU

Pădure - Această lecție poate fi adaptată pentru a fi potrivită pentru toate tipurile de medii.

9. PLAN HOLISTIC

- Vezi, atinge și miroase diferite părți din pădure, dar și pădurea ca întreg. Ce vor observa copiii?
- Atinge solul pădurii.

- Arată apreciere naturii conectându-te și având grijă de alte vietăți.
- Cântă un cântec de rămas-bun înainte să părăsești pădurea.

- Joacă-te cu noroi, sol și/sau apă.
- Descoperă pădurea ca un loc de joacă natural.

- Află ce poți face în pădure, având în același timp grijă de mediu.

10. PREGĂTIREA MATERIALELOR ȘI A RESURSELOR

a) Materiale și instrumente necesare:

- O rogojină per copil, pentru a sta pe ea
- Prelată pentru adăpost în caz că plouă
- Lupe (mai multe)
- Gustări pentru toată lumea, preferabil culese din grădină (de exemplu, morcovi, în funcție de sezon)
- Trei „biscuiți din lemn”, fiecare având o etică diferită a permaculturii scrisă pe el și ilustrată.

b) Cum să pregătești locul și/sau oamenii:

Înainte să mergi cu copiii în pădure, asigură-te că locul nu este plin de gunoi și că nu sunt crengi mari căzute atârând din copaci. O prelată poate fi pusă din timp în caz că va ploua. Poate fi ales un loc care este delimitat în mod vizibil sau pot fi puse indicatoare pentru a delimita zona.

11. DESCRIEREA LECȚIEI

GERMINARE

Aceasta va fi prima oară când copiii merg în pădure ca un grup. Înainte să plece din grădiniță/ școală pentru o plimbare în pădure, copiii vor fi invitați să formeze un cerc, să se salute și să se numere. Educatorul îi va număra și el încă o dată înainte de a pleca spre pădure. Copiii pot merge încet prin pădure și se pot opri să se uite la lucruri pe care le găsesc pe drum, dacă doresc. Educatorul îi va îndruma pe copii spre un loc din pădure unde pot sta împreună într-un cerc, pe rogojini.

CREȘTERE

Copiilor li se va arăta biscuitul Împărțirii echitabile în timp ce împart gustările în mod cinstit. După aceasta, ei vor fi invitați să se prefacă a fi miriapози. Educatorul va fi capul miriapodului, iar copiii picioarele. Miriapodul merge de-a lungul granițelor spațiului din pădure în care ei se pot juca. Când copiii se întorc în cerc, li se va arăta biscuitul Grijă față de Pământ și educatorul poate pune întrebări precum „Când vă jucați, dacă vreți să vă jucați cu frunze și crengi, cum credeți că v-ați putea asigura că nu răniți niciun copac și nicio plantă?” Ascultă ideile copiilor pe rând, cât timp cel de-al doilea educator ia notițe pentru a putea fi consultate mai târziu. Ar putea fi interesant să vezi cum ideile se dezvoltă cu cât fac mai multe vizite în pădure.

Ultimul biscuit, Grijă față de oameni, va fi introdus prin jocul „1-2-3, unde ești?” care se joacă în următorul mod: copiii găsesc locuri unde să se ascundă în interiorul granițelor trasate în timp ce educatorul așteaptă cu ochii închiși numărând. Între timp, celălalt educator se ascunde și urmărește copiii. După ce timpul de ascuns s-a scurs, educatorul strigă „1,2,3, unde ești?” și cei care se ascund răspund „1,2,3, aici sunt!”. Educatorul poate spune apoi „1,2,3, arată-te!”, la care copiii pot răspunde ieșind din ascunzătoare și strigând înapoi „1,2,3, aici sunt!”.

După ce ați jucat jocul de câteva ori, adunați-vă la un loc. Spune-le copiilor că atât timp cât ei se joacă liberi în perimetrul stabilit, jocul

poate continua oricând, astfel încât să avem grijă unii de ceilalți. că atât timp cât ei se joacă liberi în perimetrul stabilit, jocul poate continua oricând, astfel încât să avem grijă unii de ceilalți.

Copiii pot petrece acum timpjucându-se liberi în pădure. Educatorul va observa, interacționa și, dacă este folositor, va oferi lupe copiilor care vor dori să exploreze în detaliu.

RECOLTARE

Înainte de plecare, invită pe toată lumea într-un cerc și pe rând spuneți ce v-a plăcut la lecție și/sau cum vă simțiți. Ați putea să cântați și un cântec de rămas-bun și să vă mulțumiți reciproc, dar și pădurii. După ce v-ați adunat în grup, numără toți copiii ca să te asiguri că nu lipsește nimeni și verifică dacă spațiul de joacă a fost lăsat „la fel cum era sau un pic mai bine”.

12. ETICILE ȘI PRINCIPIILE PERMACULTURII

Copiii văd, simt și experimentează cele trei etici în timpul lecției. Împărțirea Echitabilă a Surplusului este trăită prin împărțirea egală a gustărilor și Grijă față de Pământ prin modul în care este tratată pădurea, fără să fie lăsate urme și având grijă de plante și de alte viețuitoare. Grijă față de Oameni este experimentată prin crearea unui mediu sigur pentru joacă și explorare, dar și prin grija reciprocă. În plus, cererea de păreri și împărtășirea sentimentelor ajută la asigurarea Grijii față de Oameni.

- **Nu produce risipă:** În pădure, trebuie să avem grijă să nu producem risipă și să nu lăsăm gunoi când plecăm.
- **Observă și interacționează:** Educatorul observă copiii și apoi interacționează.
- **Folosește și răspunde creativ la schimbare:** În pădure, copiii și educatorii pot fi puși în situații (de exemplu, schimbarea vremii, conflicte etc.) în care va trebui să folosească în mod creativ schimbările care apar și să reacționeze la ele.
- **Lucrează cu natura (nu împotriva ei):** Când ești în pădure trebuie să colaborezi cu natura și să fii conștient de acțiunile tale pentru a menține armonia acolo.

- **Totul grădinărește (sau produce un efect asupra mediului):**
Pădurea produce efecte asupra copiilor, ajutându-i să înflorească odată cu aerul curat, spațiul și stimulii.

13. INSPIRAȚIA

14. IDEI PENTRU ÎMBOGĂȚIREA CUNOȘTINȚELOR ȘI A EXPERIENȚELOR

Cu fiecare vizită la pădure, copiii ar trebui să-și petreacă timpul potrivit unei etici, spre exemplu: cum ne comportăm cu insectele. Diferite aspecte ale eticilor ar putea apărea cu timpul, în timp ce copiii continuă să exploreze pădurile.

Fiind bazate pe observațiile și pe pasiunile copiilor, unele activități sau jocuri descrise mai sus pot fi repetate în vizite consecutive. Inspirația din partea copiilor le oferă educatorilor multe idei.

Biscuiții eticilor pot atârna într-un copac ca să le amintească copiilor că în timpul în care se află acolo trebuie să aibă grijă de pământ, oameni și să împartă în mod corect. Apoi, dacă copiii simt nevoia să le spună ceva colegilor lor, pot arăta spre biscuitul din lemn și să spună spre exemplu „Astăzi m-am implicat în Grijă față de Oameni când am ajut grijă de prietenul meu”.

V.2 ȚINE SEAMA DE HRANĂ

De Tereza Velehradská și Valentina Cifarelli

1. VÂRSTĂ

10+ ani

2. MĂRIME GRUP

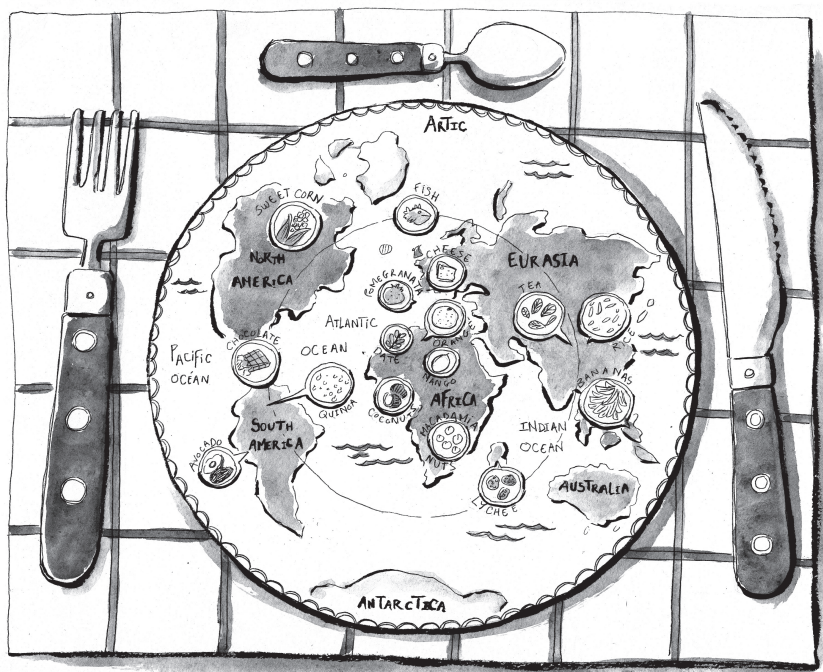
2-14 copii per adult

3. DURATĂ

3+ ore

4. SCURTĂ PREZENTARE

„Ține seama de hrană” are ca scop să îi încurajeze pe copii să exploreze rețeaua alimentară globală prin alegerea unei rețete, mersul la cumpărături, localizarea originii hranei și discutarea alegerilor etice în privința hranei. În grupuri, ei cooperează și lucrează împreună ca o echipă în timp ce iau decizii, gătesc și împart mâncarea. Copiii pot descoperi legături surprinzătoare pe care hrana le creează între țări și între oamenii din toată lumea.

5. TEMELE PROGRAMEI

Temă		Subiect	3-6 ani	7-12 ani
A	PREZENTAREA PERMACULTURII	1. Eticile și principiile permaculturii		✓
		2. Conexiuni		
B	NATURĂ VIE	3. Sol și piatră		
		4. Apă		
		5. Plante și copaci		
		6. Regnul animal, fungi și al bacteriilor		
		7. Aer		
C	DESIGN	8. Proiectare		
D	CULTIVAREA HRANEI	9. Cultivarea hranei		
		10. Prepararea hranei		✓
E	MEDIU CONSTRUIT ȘI FOLOSIREA RESURSELOR	11. Clădiri		
		12. Folosirea darurilor naturii într-un mod înțelept		✓
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ	13. Corpul, inima și mintea mea		
		14. Comunitatea mea		✓
		15. Familia noastră		✓

6. TEMATICĂ ȘCOLARĂ

Matematică / Limbă și comunicare / Științe (biologie, chimie, fizică)
 Științe Sociale / Treburile în gospodărie (gătit, cusut etc.) / Sănătate și stare de bine

7. ANOTIMP

Oricare

8. MEDIU

Înăuntru și într-un magazin local
 Opțional: grădină sau gard viu

9. PLAN HOLISTIC

- Observă diferitele ingrediente din mâncare
- Gustă mâncăruri diferite
- Mergi la cumpărături

- Mergi la magazin și cumpără mâncare care respectă eticile permaculturii.
- Culege și pregătește o masa sau o gustare.

- Ia în considerare eticile în relație cu originea hranei.
- Dezvoltă o relație cu localnicii, de exemplu, vânzătorii, întreabă-i ce mai fac, urează-le o zi frumoasă.

- Înțelege importanța utilizării resurselor neregenerabile cât mai puțin posibil, inclusiv benzina.
- Compară impactul asupra mediului între hrana locală, proaspătă, organică și cea industrială.
- Ce bunuri reprezintă cele mai bune exemple de Grijă față de Pământ, Grijă față de Oameni și Împărțire Echitabilă a Surplusului (care au mai puțin ambalaj, au parcurs o distanță scurtă, fără substanțe chimice etc.)?

10. PREGĂTIREA MATERIALELOR ȘI A RESURSELOR

a) Materiale și instrumente necesare:

Fiecare echipă va avea nevoie de:

- o fișă de lucru (vezi anexa)
- bani (destul pentru a cumpăra ingrediente pentru gustări/mese)
- 1 creion
- 1 pungă de cumpărături din pânză
- 2/4 rețete pe le pot prepara/adapt

În plus, copiii vor avea nevoie de o bucătărie (sau foc de tabără) cu ustensile și utilități corespunzătoare rețetei pe care o aleg.

b) Cum să pregătești locul și/sau oamenii:

Vorbește cu proprietarul (proprietarii) magazinelor despre o posibilă vizită. Asigură-te că sunt suficienți adulți care să meargă la cumpărături: unul per grup dacă este posibil. Puneți-vă de acord din timp ca ei să fie disponibili să ajute dacă este nevoie, nu doar să dea sfaturi.

Asigură-te că toți copiii:

- Au învățat în trecut despre eticile permaculturii
- Au permisiunea din partea părinților

11. DESCRIEREA LECȚIEI

GERMINARE

Educatorul sugerează ca cei mici să lucreze împreună în grup, să aleagă o rețetă, să o adapteze în funcție de ingrediente, ustensile și de numărul de copii/cerințe dietetice ale grupului. Pentru a pregăti o masă sau o gustare care să respecte eticile permaculturii Grijă față de Pământ, Grijă față de Oameni și Împărțirea Echitabilă a Surplusului, copiii și educatorii trebuie să vorbească despre cum este cel mai bine să o facă, poate că pot culege plante care cresc în mod natural, pot recolta hrană dintr-o grădină și/sau pot cumpăra de la magazin. Când cumpărați de la magazine, mâncarea ar trebui să fie cultivată local și de sezon pe cât posibil, iar timpul și bugetul vor fi limitate. Dacă este posibil să luați mâncare de la o altă sursă decât de la magazin, găsiți o soluție prin care să folosiți resursele locale. Educatorii pot lăsa copiii să conducă activitatea. Dacă este nevoie, împărțiți grupul în echipe mai mici, de 3-5 copii.

CREȘTERE

Chiar și atunci când copiii aleg să culeagă hrana din grădină sau dintr-un loc natural din apropiere, o masă presupune în mod normal și alte ingrediente care se găsesc numai la magazin. Pentru a face acest exercițiu, fiecare echipă începe cu aceleași materiale: aceeași sumă de bani, o pungă pentru cumpărături, fișă de lucru și creion. Fișa din anexa de mai jos ajută copiii să investigheze originea hranei. Oferă fiecărui grup o fișă, bani, creion și o pungă și explică-le cât timp au la dispoziție dar și câți bani. Dacă este posibil, echipele pot alege strategii diferite și pot merge în locuri diferite sau toate echipele pot merge în același loc. Este preferabil, pe cât posibil, ca un adult să acompanieze fiecare echipă. Recapitulați normele sociale atunci când mergeți la magazin, decideți unde vă veți întâlni după activitate și faceți o înțelegere ca toți să stea în grup.

RECOLTARE

Când echipa se întoarce, trebuie să prezinte grupului ce au ales și cât au plătit. Apoi, copiii pot discuta care articole reprezintă cele mai bune exemple pentru Grija față de Pământ, Grija față de Oameni și Împărțirea Echitabilă a Surplusului. La Grija față de Pământ, copiii pot fi încurajați să aibă în vedere întrebări precum „Cine a folosit cea mai puțină benzină?” pentru că benzina este folosită la ambalaje, transport, fertilizatori, pesticide, tractoare și multe altele. La Grija față de Oameni, discuția se poate axa pe efectele produsului atât asupra producătorilor, cât și asupra consumatorilor. Copiii pot apoi să clasifice produsele în funcție de diferitele etici. Ce descoperiri au fost receptate drept cele mai interesante de către copii?

CREȘTERE

Copiii lucrează în aceleași grupuri pentru a pregăti mâncarea sau gustarea din ingredientele pe care le-au cumpărat sau cules.

RECOLTARE

Copiii iau masa sau gustarea împreună și sărbătoresc atât mâncarea, cât și ceea ce au învățat.

12. ETICILE ȘI PRINCIPIILE PERMACULTURII

- **Grija față de Pământ:** Alegerile referitoare la hrană afectează mediul. Copiii pot explora cum pot avea grijă de Pământ prin intermediul alegerilor de hrană.
- **Grija față de Oameni:** Copiii pot discuta despre cum fiecare aliment respectă etica Grijii față de Oameni. Dacă diferențele dintre prețuri creează curiozitate, ei ar putea să discute despre cum mâncarea organică produsă local și/sau cea provenită din comerțul echitabil este bună pentru oameni – atât pentru producători, cât și pentru consumatori.
- **Împărțirea Echitabilă a Surplusului:** Copiii discută despre cum hrana se asociază conceptului de Împărțire Echitabilă, cum deciziile referitoare la ceea ce mâncăm afectează oamenii și celelalte viețuitoare. Copiii se pot asigura că fiecare membru al grupului dispune de o parte echitabilă din mâncarea pe care o consumă.
- **Observă și interacționează:** Această activitate îndrumă copiii să observe, să gândească și să planuiască înainte de a implementa. De asemenea, este important să fie atenți la etichete și la ambalaje pentru a putea completa fișa de lucru. Copiii pot observa diferitele calități ale mâncării care provine din diverse surse.
- **Folosește și prețuiește resursele și serviciile regenerabile:** Acest principiu al permaculturii încurajează folosirea resurselor și serviciilor regenerabile, astfel încât sistemul să poată continua să funcționeze bine și să își refacă rezervele. Poate fi inspirațional și interesant pentru copii să se gândească de unde vine mâncarea și cât de multă benzină (resursă neregenerabilă) a fost folosit pentru a o transporta.
- **Nu produce risipă:** Când se discută despre Grija față de Pământ, copiii pot să reflecteze la cât de mult se pierde/consumă pentru ca hrana să ajungă pe mesele noastre și dacă resursele folosite intră înapoi în ciclul natural al nutrienților, un exemplu fiind ambalajele din industria alimentară.
- **Totul grădinărește:** A face oamenii conștienți de alegerile lor, poate influența natura în multe moduri, incluzând alți oameni, chiar și din alte părți ale planetei.

13. INSPIRAȚIE

14. IDEI PENTRU ÎMBOGĂȚIREA CUNOȘTINȚELOR ȘI A EXPERIENȚELOR

Dacă este interes din partea copiilor, lecțiile viitoare pot include crearea unei hărți care să reprezinte locurile de unde provine mâncarea, despre aflarea mai multor informații legate de Împărțirea Echitabilă a Surplusului, amprenta ecologică, organică, benzină și multe altele. Copiii pot descoperi legături surprinzătoare pe care hrana le creează între țările din toată lumea. Astfel, pot afla cum hrana pe care o consumă poate crea o hartă a resurselor, introducând conceptele de interdependență și de globalizare prin geografia hranei.

ANEXĂ:

Fișa de lucru poate arăta astfel:

Sarcina ta este:

1) Să cumperi toate ingredientele de care ai nevoie pentru a urma rețeta pe care echipa ta a selectat-o și profesorul a aprobat-o. Poți cheltui **xy** bani, dar nu e nevoie să folosești tot ceea ce cumperi. Pe lângă ingredientele pentru rețetă, poți cumpăra și ceva de băut – depinde de tine ce alegi.

ARTICOLUL PE CARE L-AM CUMPĂRAT	ȚARA DIN CARE PROVINE	MOTIVUL PENTRU CARE L-AM ALES

2) În raionul pentru fructe și legume, descoperă ce fructe și legume au traversat cea mai lungă distanță și care au traversat cea mai scurtă distanță. Notează tipul de fruct și țara din care provine.

CEA MAI LUNGĂ DISTANȚĂ:

CEA MAI SCURTĂ DISTANȚĂ:

3) În raionul de lactate, există alimente care să aibă ambalajul confectionat din materiale reciclabile?

PRODUS:

TIP DE AMBALAJ:

4) În raionul cu dulciuri, ambalajul cărui produs este exemplul cel mai bun pentru Grija față de Pământ și care este cel mai rău exemplu pentru Grija față de Pământ (în opinia ta)?

CEL MAI BUN AMBALAJ: CEL MAI RĂU AMBALAJ:

DE CE?: DE CE?:

V.3 BIOMIMETICĂ - IMITAREA CULORII

De Tereza Velehradská. Inspirat de Gaye Amus și Lenka Babáčková

1. VÂRSTĂ

5+ ani

2. MĂRIME GRUP

2-14 copii per adult

3. DURATĂ

45 - 90 minute

4. SCURTĂ PREZENTARE

Copiii află despre animalele bine adaptate la mediul în care trăiesc și încearcă să-și camufleze reciproc mâinile, folosind culoare. Poate fi folosită ca o activitate de sine stătătoare sau ca o punte spre activități complexe despre consecvența formelor, materialelor etc.

5. TEMELE PROGRAMEI

Temă		Subiect	3-6 ani	7-12 ani
A	PREZENTAREA PERMACULTURII	1. Eticile și principiile permaculturii	✓	✓
		2. Conexiuni		
B	NATURĂ VIE	3. Sol și piatră		
		4. Apă		
		5. Plante și copaci	✓	✓
		6. Regnul animal, fungi și al bacteriilor	✓	✓
		7. Aer		
C	DESIGN	8. Proiectare		
D	CULTIVAREA HRANEI	9. Cultivarea hranei		
		10. Prepararea hranei		
E	MEDIU CONSTRUIT ȘI FOLOSIREA RESURSELOR	11. Clădiri	✓	✓
		12. Folosirea darurilor naturii într-un mod înțelept	✓	✓
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ	13. Corpul, inima și mintea mea		
		14. Comunitatea mea		
		15. Familia noastră		

6. TEME ȘCOLARE

Științe (biologie, chimie, fizică) / Arte / Limbă și comunicare
Științe Sociale / Matematică

7. ANOTIMP

Primăvară / Vară / Toamnă

8. MEDIU

Pădure / Grădină

9. PLAN HOLISTIC

- Observă culorile animalelor și plantelor în natură.

- Copiii își pictează mâinile unii altora pentru a le armoniza cu mediul și a ajuta copiii să-și dezvolte simțul estetic.

- Apreciază animalele și fii inspirat de adăposturile lor.
- Conectează-te cu membrii grupului/prieteni în timp ce vă pictați mâinile unul altuia.

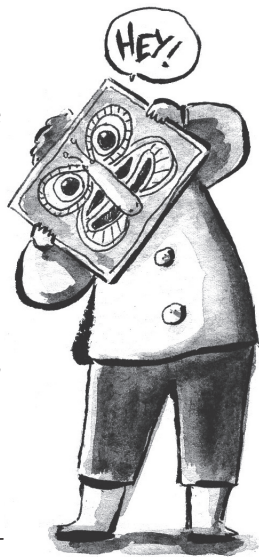

- Află informații despre camuflaj și biomimetică.

10. PREGĂTIREA MATERIALELOR ȘI A RESURSELOR

a) Materiale și instrumente necesare:

- Imagini care înfățișează 3 animale care au culori de camuflaj pe care un grup de copii le-ar putea cunoaște, de exemplu un fluture (cu aripi care se aseamănă ochilor unui mamifer) sau căprioară (care are culoarea unui arbust). Poți printa aceste imagini și le poți lamina sau poți folosi o carte cu imagini mari.
- O bucată de pânză cu imprimeu colorat, îndeajuns de mare pentru ca cei mici să poată sta pe ea sau, în funcție de mărimea grupului, câteva bucăți dacă sunt mai mici sau dacă sunt mai mulți copii.
- Amidon, apă și colorant alimentar natural sau acuarele (culorile trebuie să se asemele celor de pe bucata de pânză), câni, apă și pensule pentru pictat.
- Apă și săpun care nu dăunează mediului (sau ceva asemănător) pentru a se spăla pe mâini la final.
- O pană (preferabil de la o specie locală, le poți găsi adesea pe jos).

b) Cum să pregătești locul și/sau oamenii:

Vizitează locul înainte pentru a efectua o estimare risc-beneficiu și caută exemple de păsări, insecte, de alte animale și adăposturile lor.

11. DESCRIEREA LEȚIEI

GERMINARE

Educatorul (Educatorii) și copiii merg în locul ales (este posibil să faceți această activitate în pădure, grădină, parc sau o combinație dintre acestea).

Grupul stă într-un cerc, educatorul ia o pană și spune: „Am găsit un lucru interesant de la prietena mea acum câteva zile, ea m-a întrebat: *Știi de ce penele păsărilor din pădurile noastre sunt de obicei maro sau negre? Am făcut niște presupuneri, ați vrea să ghiciți și voi?*”.

Este interesant să auzi ideile copiilor; eventual, un alt educator poate face însemnări și observa dacă apar idei sau activități noi referitoare la păsări, adăposturi sau alte lucruri interesante.

Dacă copiii fac presupuneri sau împărtășesc ceva ce știu deja, spre exemplu faptul că animalele se ascund și nu vor să fie văzute pentru a nu fi mâncate, tu poți continua prin a spune „Da, acest lucru l-am aflat și eu” și să împărtășești bucuria. Cuvântul „camuflaj” poate fi, de asemenea, menționat.

CREȘTERE

Educatorul poate întreba dacă ei se pot gândi la alte animale, insecte sau la adăposturile lor, care s-ar putea ascunde în același fel în pădure. Copiii pot apoi să încerce să găsească animale care se camuflează sau adăposturile lor din apropiere.

GERMINARE

Pentru copiii mai mari, educatorul poate arăta poze cu animale care prezintă culori de camuflare. Educatorul poate explica conceptul de biomimetică, respectiv acțiunea oamenilor de a copia ceea ce văd în natură, de exemplu folosind culori pentru a se camufla. Copiii ar putea dori să discute despre acest subiect.

CREȘTERE

Copiii pot prepara culori din amidon, apă și colorant alimentar, vopsele din plantele din grădină, noroi sau alte materiale naturale din pădure.

Invită copiii în perechi să-și camufleze mâinile unii celorlalți pe trunchiuri de copaci, mușchi sau altă suprafață atât de bine, încât mâinile să devină aproape invizibile.

În locul suprafețelor naturale, copiii își pot camufla mâinile pe o bucată de pânză cu modele colorate.

RECOLTARE

Invită copiii să-și arate „opera de artă” mergând să le vezi mâinile pe suprafața aleasă. Va fi folositor să recoltezi de la copii ceea ce au experimentat și/sau învățat din această activitate.

12. ETICILE ȘI PRINCIPIILE PERMACULTURII

- **Grija față de Pământ:** Copiii relaționează cu nevoia animalelor de a se camufla. Folosirea vopselelor și coloranților naturali ajută la a avea grijă de Pământ.
- **Grija față de Oameni:** Copiii își pictează mâinile unii celorlalți ca să reflecte grija pe care și-o poartă reciproc. Un exemplu de grijă pentru oameni îl reprezintă oportunitatea acordată copiilor de a învăța și împărtăși ceea ce au învățat.
- **Observă și interacționează:** Copiii trebuie să observe modelele pentru a le copia pe mâinile celorlalți.
- **Integrează în loc să separe:** Studiază cum unele plante, animale sau adăposturi sunt create cu scopul de a se integra în mediul respectiv.
- **Folosește și prețuiește diversitatea:** Află că animalele folosesc numeroase medii diferite pentru a se ascunde și că un mediu mai divers poate oferi mai multe adăposturi pentru animale, dar și mai multe resurse pentru oameni.

- **Folosește și Răspunde Creativ la:** Descoperă că flexibilitatea și lucrul cu natura prin folosirea culorilor pot aduce rezultate bune.
- **Lucrează cu natura (nu împotriva ei):** Copiii descoperă că este un avantaj pentru animale ca acestea să se integreze în mediu sau să aibă adăpostul în concordanță cu acesta. Copiii învață să creeze ceva în conformitate cu mediul (prin culoare, formă etc).

13. INSPIRAȚIE

14. IDEI PENTRU ÎMBOGĂȚIREA CUNOȘTINȚELOR ȘI A EXPERIENȚELOR

Pentru a explora în profunzime conceptul de biomimetică, copiii mai mari pot copia un model din natură pentru a-l transforma în ceva ce ei construiesc. Ei ar putea să se gândească ce tipare sunt prezente în natură, ce funcții ar putea avea acestea și dacă oamenii au copiat acest tipar într-un proiect (de exemplu, cârligele cu care se prinde planta cu denumirea populară de „lipicioasă” (galium aparine) au fost copiate pentru a crea „banda cu scai”).

V.4 HARTA COMORII

de Lusi Alderslowe

1. VÂRSTĂ

8-11 ani

2. MĂRIME GRUP

4-12 copii

3. DURATĂ

două ore plus jocă
nestructurată

4. SCURTĂ PREZENTARE

În această sesiune, copiii dezvoltă simțul orientării și studiază hărțile și cum să le facă. Acestea îi vor familiariza cu desenarea și folosirea hărților înainte de a proiecta un spațiu în aer liber. Implică abilități de povestire, desenarea unei hărți împreună, apoi folosirea hărții pentru a căuta comoara.

5. TEMATICA PROGRAMEI

Temă		Subiect	3-6 ani	7-12 ani
A	PREZENTAREA PERMACULTURII	1. Eticile și principiile permaculturii		✓
		2. Conexiuni		
B	NATURĂ VIE	3. Sol și piatră		
		4. Apă		
		5. Plante și copaci		
		6. Regnul animal, fungi și al bacteriilor		
		7. Aer		
C	DESIGN	8. Proiectare		✓
D	CULTIVAREA HRANEI	9. Cultivarea hranei		
		10. Prepararea hranei		
E	MEDIU CONSTRUIT ȘI FOLOSIREA RESURSELOR	11. Clădiri		
		12. Folosirea darurilor naturii într-un mod înțelept		
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ	13. Corpul, inima și mintea mea		
		14. Comunitatea mea		
		15. Familia noastră		

6. TEMATICA ȘCOLARĂ

Școala pentru care a fost creată această schiță de lecție, Școala Gatehouse din Scoția, are ca parte a filosofiei pedagogice „folosirea hărților”, pentru care a fost creată această sesiune. De asemenea, are legătură cu:

Matematică / Limbă și comunicare / Științe / Educație Fizică

7. ANOTIMP

Oricare

8. MEDIU

Pădure / Grădină

9. PLANIFICARE HOLISTICĂ

- Observă biodiversitatea unei zone împădurite cu specii native.
- Văd cum se creează o hartă.

- Se joacă într-o zonă împădurită cu specii native.
- Desenează și folosesc o hartă.

- Petrec timp conectându-se cu pădurea, trezind spiritul de aventură.
- Ascultă o poveste și își împărtășesc experiențele trăite atunci când se rătăcesc.

- Află elementele de bază pentru crearea și citirea unei hărți – perspectiva panoramică, scara, nordul, titlul, legenda.
- Împărtășesc ce știu despre cartografie.

10. PREGĂTIREA MATERIALELOR ȘI A RESURSELOR

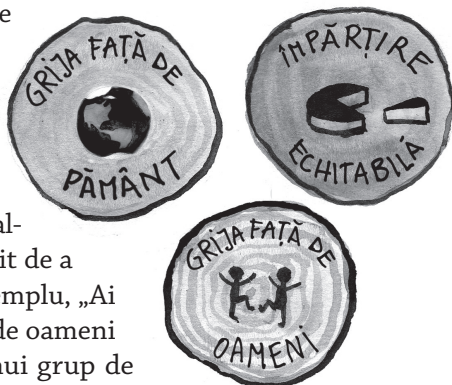
a) Materiale și instrumente necesare:

- Comoară în punguțe de culori diferite (de exemplu, roșu, galben, albastru, violet). Numărul de punguțe depinde de numărul de copii și de dimensiunea grupului, 2-6 copii per punguță. Cel mai bine este ca fiecare punguță să aibă același conținut, acesta poate fi fructe pe care să le împartă sau obiecte naturale, precum un amestec de pietricele strălucitoare, conuri de zadă și frunze.
- Ascunde punguțele cu comoara în diferite părți ale perimetrului și notează-ți unde le-ai ascuns desenând o schiță a locului și marcând cu „X” folosind creionul de culoarea potrivită. „Ascunde” comoara într-un loc foarte evident pe care să îl poți însemna cu ușurință pe schiță și oferă instrucțiuni simple pentru a o găsi, de exemplu, „Du-te la intersecția dintre cele două poteci, apoi mergi 10 pași spre nord”. Notează-ți amplasamentul fiecărei punguțe (inclusiv numărul de pași) pe schiță, pentru a nu uita. În

cazul copiilor mai mici, folosește pungi mai mari și „ascunde-le” într-un loc foarte evident, în imediata apropiere a elementelor mari ale terenului (nu la un număr de pași distanță).

- 1 sau 2 coli de hârtie mari (de exemplu, dimensiunea A2) cu suport (de care să sprijini colile), creion, carioci colorate.
- 3 biscuiți din lemn cu eticile (biscuiți din lemn cu cele trei etici permaculturale scrise și ilustrate pe ei). De exemplu, Grijă față de pământ ar putea avea imaginea unui copac, iar pe cealaltă parte să fie un mod diferit de a enunța aceeași etică, de exemplu, „Ai grijă de natură”. Grijă față de oameni ar putea avea imaginea unui grup de oameni care dansează și „Ai grijă de ceilalți și de tine” pe spate. Împărțirea echitabilă a surplusului ar putea avea imaginea unei plăcinte cu o felie tăiată și „Împarte surplusul” scris pe cealaltă parte.
- Echipament de siguranță după cum impune situația, precum: un telefon mobil încărcat, evaluări risc-beneficiu, procedură de urgență, trusă de prim-ajutor etc.
- Dacă este posibil să plouă, ar putea fi util să aduci una sau două prelate, în funcție de cum se împart grupurile.
- Dacă cei mici nu sunt deja familiarizați cu indicațiile busolei, un biscuit din lemn mare (15-30 cm diametru) poate fi decorat cu N, S, E, W în direcțiile potrivite și ținut în centru pentru referință.
- O hartă la scară mare a zonei, aproximativ o hartă pentru 6 copii.

Cum să pregătești locul și/sau oamenii:

Sesiunea se desfășoară într-o zonă împădurită cu specii native și biodiversitate, cu un luminiș în care să se poată sta jos. Verifică zona din timp pentru a îndepărta deșeurile periculoase (de exemplu, siringi) și fă o evaluare risc-beneficiu. Participanții trebuie să aducă apă, hrană sănătoasă și haine potrivite. Asigură-te că cei

mici cunosc clar granițele zonei înainte de a începe sesiunea, mergând pe lângă ele și/sau jucând „1, 2, 3, unde ești?” (probabil într-o sesiune anterioară. În schița de lecție „Fă cunoștință cu pădurea” se găsește o descriere a modului în care se joacă acest joc.

11. DESCRIEREA SESIUNII

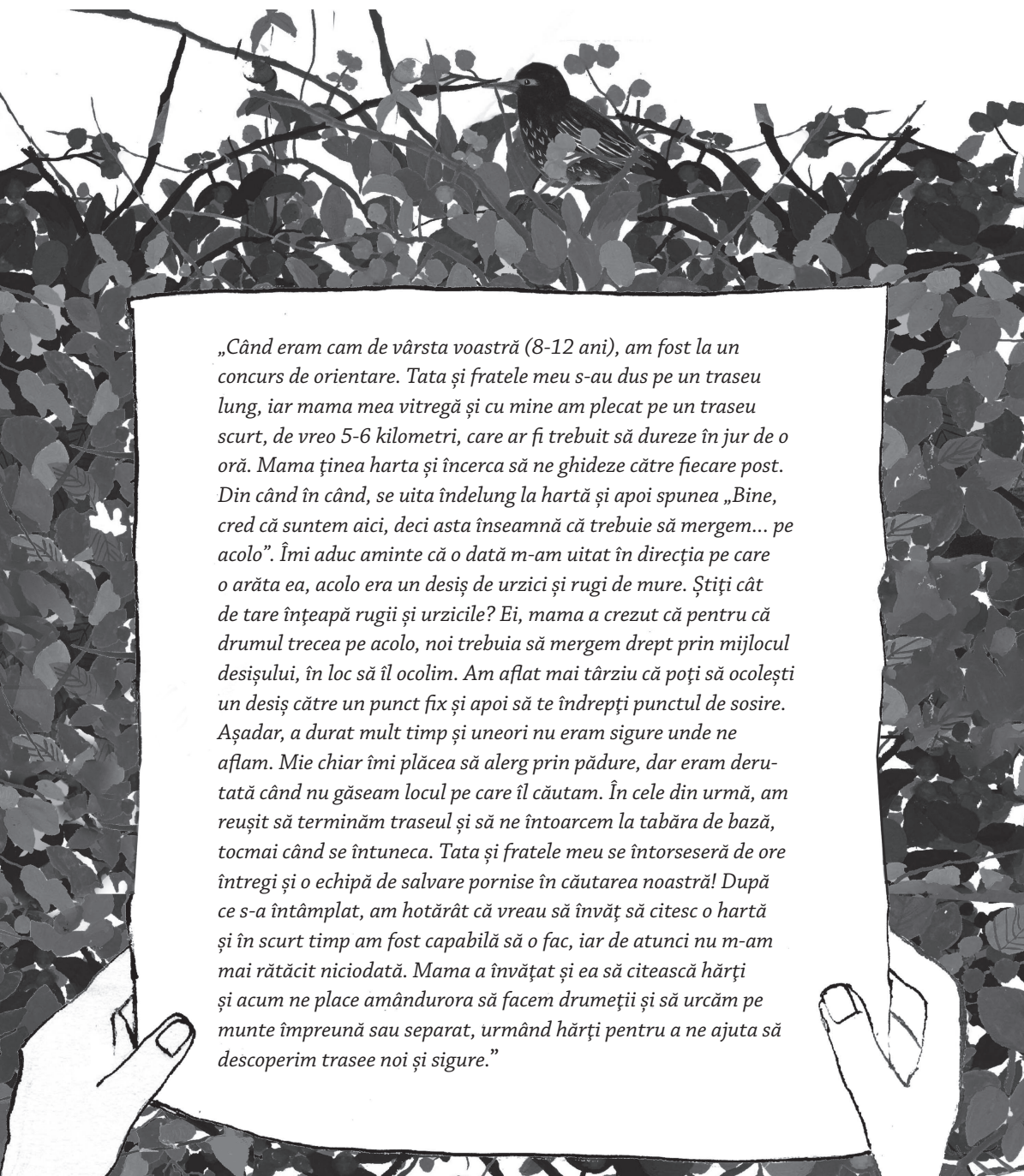

GERMINARE

- Începe sesiunea cu un scurt mesaj de bun-venit și de prețuire pentru locul minunat și oamenii deosebiți alături de care te afli.
- Etici permaculturale: După ce vă așezați în cerc, scoate cei trei biscuiți din lemn cu eticile.
- Ia fiecare etică pe rând și întreabă-i pe copii ce ar putea însemna să ne comportăm în conformitate cu fiecare etică. De exemplu, Grijă față de Pământ ar putea însemna să „nu facem rău plantelor și animalelor”, Grijă față de oameni ar putea fi „nu ne vom face rău unii altora și vom respecta sentimentele celorlalți”, iar Împărțirea echitabilă a surplusului ar putea fi „împărțim corect lucrurile pe care le găsim și avem grijă ca toți să aibă timp egal de vorbit”.
- Poveste.

Este bine, dacă este posibil, să folosiți o poveste personală (din copilăria educatorului), deoarece aceasta va adăuga relevanță și conexiune. Dacă vă este greu să găsiți o poveste proprie, o puteți folosi sau adapta pe cea de mai jos, care este o poveste adevărată din copilăria lui Lusi Alderslowe. După ce spuneți povestea îi puteți întreba pe copii următoarele:

- „Este cineva printre voi care s-a rătăcit?” Ascultă câteva dintre povestirile despre cum s-au rătăcit.
- „Ce putem face pentru a nu ne rătăci?” Acceptă toate părerile care pot fi de ajutor și invită-i pe copii să explice de ce propunerile lor sunt folositoare (de exemplu, „De ce este utilă o hartă?”). Fii conștient că discuția se poate abate într-o direcție diferită de cea așteptată și că poți nota ideile care apar pentru sesiuni viitoare.

„Când eram cam de vârsta voastră (8-12 ani), am fost la un concurs de orientare. Tata și fratele meu s-au dus pe un traseu lung, iar mama mea vitregă și cu mine am plecat pe un traseu scurt, de vreo 5-6 kilometri, care ar fi trebuit să dureze în jur de o oră. Mama ținea harta și încerca să ne ghideze către fiecare post. Din când în când, se uita îndelung la hartă și apoi spunea „Bine, cred că suntem aici, deci asta înseamnă că trebuie să mergem... pe acolo”. Îmi aduc aminte că o dată m-am uitat în direcția pe care o arăta ea, acolo era un desiș de urzici și rugi de mure. Știți cât de tare înțepă rugii și urzicile? Ei, mama a crezut că pentru că drumul trecea pe acolo, noi trebuia să mergem drept prin mijlocul desișului, în loc să îl ocolim. Am aflat mai târziu că poți să ocolești un desiș către un punct fix și apoi să te îndrepti punctul de sosire. Așadar, a durat mult timp și uneori nu eram sigure unde ne aflam. Mie chiar îmi plăcea să alerg prin pădure, dar eram derutată când nu găseam locul pe care îl căutam. În cele din urmă, am reușit să terminăm traseul și să ne întoarcem la tabăra de bază, tocmai când se întuneca. Tata și fratele meu se întorseseră de ore întregi și o echipă de salvare pornise în căutarea noastră! După ce s-a întâmplat, am hotărât că vreau să învăț să citesc o hartă și în scurt timp am fost capabilă să o fac, iar de atunci nu m-am mai rătăcit niciodată. Mama a învățat și ea să citească hărți și acum ne place amândurora să facem drumeții și să urcăm pe munte împreună sau separat, urmând hărți pentru a ne ajuta să descoperim trasee noi și sigure.”

CREȘTERE

- S-ar putea să fie necesar să împarți copiii în grupuri mai mici pentru a le permite fiecăruia să vorbească și să interacționeze cu o hartă.
- Roagă-i pe copii să explice ce este o hartă și cum i-ar putea ajuta să descopere comoara. Poate vei dori să le arăți copiilor o hartă a zonei la scară mare pentru a-i întreba ce observă la ea și a auzi ce știu deja sau ce îi interesează (acestea ar putea include diferitele elemente ale unei hărți: legenda, scara, culorile, râurile, casele etc.).

- Educatorul poate pune o coală de hârtie mare pe un suport. Adaugă o săgeată pentru nord și discută despre nord, est, sud, vest, s-ar putea ca cei mici să cunoască o formulă mnemonică pentru a ține minte punctele cardinale, precum „Noaptea este Soarele visător” – sau poți încerca să inventezi tu o frază mnemonică amuzantă. Invită-i pe copii să ia parte pe rând la desenarea unei schițe a zonei, începând cu granițele. Întreabă-i pe copii care sunt elementele mari ale locului și unde se află ele pe hartă. Apoi invită-i să adauge fiecare caracteristică generală pe hartă și, pe parcurs, creează o legendă într-un colț (de exemplu, linia albastră este râul. Scrie titlul și data (de exemplu, „Locul de la amprenta de bursuc, mai 2016”).
- Copiii se împart într-un număr de grupuri egal cu cel al punguțelor cu comoara (aproximativ 2-4 copii per grup) și fiecare grup are un nume de culoare care să se potrivească uneia dintre punguțe (de exemplu, grupul albastru va căuta punguța albastră). Explică-le că următoarea activitate este ca ei să descopere culoarea din punguța care are culoarea lor.

- Apoi, educatorul poate lucra cu fiecare grup pentru a le arăta unde este ascunsă comoara pe hartă, desenând o cruce de culoare potrivită, de exemplu, pentru punguța albastră, trasează o cruce cu un creion albastru și în cazul copiilor mai mari, discută unde se află în raport cu elementele din zonă.
- Fiecare grup va lucra în echipă pentru a descoperi comoara.

RECOLTARE

După ce toate grupurile au găsit comoara, invită-i să se uite înăuntru și să împartă echitabil. Întreabă-i cum li s-a părut experiența și ce a lipsit pentru a fi și mai bine.

De asemenea, le poți pune copiilor câteva întrebări specifice despre ziua respectivă, ca metodă de evaluare, precum ar fi:

- 1) Ce putem face pentru a ne asigura că nu ne rătăcim?
- 2) Ce înseamnă o hartă bună??
- 3) Ce comoară ați găsit?

Copiii pot lua acasă comoara, o pot folosi pentru altă activitate sau o pot include în perioada de joacă nestructurată.

Înainte de a pleca, verificați zona împreună, ca grup, pentru a vă asigura că nu rămâne gunoi în urmă și că este lăsată „așa cum ați găsit-o sau un pic mai bine”.

12. ETICILE ȘI PRINCIPIILE PERMACUTURII

Această sesiune este un exemplu de:

- **Grijă față de Pământ**, deoarece copii prețuiesc ce se găsește în pădure și învață să nu facă rău ființelor vii.
- **Grijă față de oameni** prin folosirea pedagogiei adecvate pentru copii, cum ar fi dimensiunea grupului, ascultarea cu atenție a copiilor. De asemenea, învață cum să nu se rătăcească și cum să coopereze ca echipă pentru a căuta comoara.
- **Împărțirea echitabilă a surplusului**, deoarece copiii își împart comoara corect, își împărtășesc experiențele și lasă locul așa cum l-au găsit sau un pic mai bine.
- **Observă și interacționează** – Observația este principiul folosit și explicat în această schiță de lecție. Cartografia este un mod minunat de a cunoaște mai bine terenul. Procesul de căutare a

- diferite resurse prezente în zonă îi ajută pe participanți să înțeleagă ce există deja acolo, lucruri pe care altfel s-ar fi putut să le rateze.
- **Obține o recoltă** – Principala recoltă este educația, deoarece copiii învață mai mult în diferite moduri, dar și educația fizică (e vorba de multă mișcare). O altă recoltă este distracția și entuziasmul în pădure și conectarea cu natura.
 - **Utilizează și prețuiește resursele și serviciile regenerabile** – Acolo unde a fost posibil, pentru căutarea comorii sunt folosite resurse regenerabile.
 - **Să nu produci deșeuri** – Copiii au avut grijă să nu lase gunoi în pădure – nu produc deșeuri.
 - **Proiectează de la tipare la detalii** – Harta comorii este creată de la tipar la detalii (zona în general, până la locul în care este comoara).

13. INSPIRAȚIE

14. IDEI PENTRU ÎMBOGĂȚIREA CUNOȘTINȚELOR ȘI A EXPERIENȚELOR

Există mult mai multe „activități de orientare” care pot fi folosite pentru a dezvolta spațialitatea prin joacă. În funcție de obiectele pe care le găsesc copiii în comoară (sau un obiect anume care a provocat mult entuziasm), poți începe să dezvolti un nou proiect sau să aprofundezi o temă bazată pe lucrurile care îi interesează și care au ieșit la iveală în timpul discuțiilor despre obiect sau obiecte.

Legat de acest subiect, există multe activități care pot fi făcute, precum crearea de figurine (folosind comoara pe care au găsit-o), „Găsește locul magic în care mă așez” sau „Cartografierea circulară”, vezi minunata carte a lui Chris Holland „I Love My World” (2009).

V.5 TESTUL SOLULUI

De Lusi Alderslowe

1. VÂRSTĂ

8+ ani

2. MĂRIME GRUP

3-15 copii per adult

3. DURATĂ

Prima parte durează aproximativ 60+ minute.

Partea B este o oră mai târziu, pentru 5 minute.

Partea C este după 24 ore, pentru 10-30 minute.

4. SCURTĂ PREZENTARE

În această activitate practică, cei mici efectuează un test de sol pentru a afla ce textură are acesta – nisip, praf, argilă sau lut. Pe parcurs, cântă un câtec, lucrează în echipe și află din ce este alcătuit solul. Este o activitate foarte utilă atunci când proiectezi o grădină, astfel încât copiii pot să studieze mai târziu ce feluri de plante cresc în solul pe care îl au.

5. TEMATICA PROGRAMEI

Temă		Subiect	3-6 ani	7-12 ani
A	PREZENTAREA PERMACULTURII	1. Eticile și principiile permaculturii		
		2. Conexiuni		
B	NATURĂ VIE	3. Sol și piatră		✓
		4. Apă		
		5. Plante și copaci		
		6. Regnul animal, fungi și al bacteriilor		
		7. Aer		
C	DESIGN	8. Proiectare		
D	CULTIVAREA HRANEI	9. Cultivarea hranei		✓
		10. Prepararea hranei		
E	MEDIU CONSTRUIT ȘI FOLOSIREA RESURSELOR	11. Clădiri		
		12. Folosirea darurilor naturii într-un mod înțelept		
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ	13. Corpul, inima și mintea mea		
		14. Comunitatea mea		
		15. Familia noastră		

6. TEMATICA ȘCOLARĂ

Matematică / Limbă și comunicare / Științe (biologie, chimie, fizică)
Științe sociale / Arte (muzică...)

7. ANOTIMP

Oricare - când solul nu este înghețat

8. MEDIU

Pădure / În interior / Pajiște / Grădină

9. PLANIFICARE HOLISTICĂ

- Observă cum se dizolvă solul în apă și, apoi, cum se separă diferitele minerale din sol.
- Văd, ating și miros diferite soluri cu diferite texturi: nisip, praf, argilă și lut.

- Colectează sol direct.
- Faceți testul borcanului pentru sol.

- Cântă un cântec despre sol.
- Experimentează senzația de a se murdări pe mâini cu pământ.
- Simt solul și se conectează cu el.

- Învăță despre texturile solului și care dinre ele este prezentă în grădina sau pe terenul lor.
- Învăță despre proprietățile solului: din ce este alcătuit solul? Ce îl face fertil?

10. PREGĂTIREA MATERIALELOR ȘI A RESURSELOR

a) Materiale și instrumente necesare:

Cuvintele cântecului pot fi scrise pe o coală mare de hârtie, pentru ca cei mici să le poată urma.

În plus, fiecare grup de 3 copii ar trebui să aibă:

- un borcan din sticlă transparentă (aproximativ 330 ml) cu capac
- un instrument de săpat (de exemplu, plantator sau cazma)
- o etichetă pentru borcan
- o cariocă pentru borcan
- două creioane
- o riglă
- nisip
- lut
- apă (aproximativ 250ml)
- o coală de ziar
- o foaie cu imagini ale tipurilor de sol (vezi mai jos).

b) Cum să pregătești spațiul și/sau oamenii:

Această schiță de lecție își are cel mai bine locul în contextul nevoii de a ști mai mult despre sol, lucru care poate fi făcut în mai multe feluri diferite, în funcție de circumstanțe. De exemplu, atunci când proiectăm o grădină pentru a crește hrană, unul dintre primele lucruri este să aflăm mai mult despre sol, pentru a ști ce feluri de plante pot crește acolo. Sau grupul ar putea face un studiu mai larg despre sol sau a citit povești ori a participat la activități care le-au trezit copiilor interesul, astfel încât vor să afle mai multe despre sol.

11. DESCRIEREA SESIUNII

GERMINARE

Cântați un cântec despre sol, precum acesta compus de Alderslowe, a cărui înregistrare se află pe website-ul Copii în Permacultură. Versurile sunt:

În sol sunt trei feluri de minerale

În sol sunt trei feluri de minerale

E unul zgrunțuros, îi spune nisip

Pe plajă îți intră în slip

În sol sunt trei feluri de minerale

În sol sunt trei feluri de minerale

Mai e unul, toată lumea îi zice praf

Și face un fel de clăbuci când îl freci de kilt

Mai e unul, toată lumea îi zice praf

Și face un fel de clăbuci când îl freci de kilt

Și e una micuță, o strigă argilă

Alunecoasă, unsuroasă și tare agilă

În sol sunt trei feluri de minerale

În sol sunt trei feluri de minerale

Acțiunile pentru acest cântec ar putea fi:

- 3 minerale diferite: arăți 3 degete, mișcare de săpare în sol cu cazmaua
- nisip: brațele deschise larg
- praf: imitarea spălatului pe mâini cu săpun
- argilă: alunecare pe picioare

CREȘTERE

1. Împărțire în grupuri

Creează grupuri de câte trei copii în care fiecare membru are un rol. Unul măsoară pe borcan și notează măsurătorile, unul face calculele, unul stabilește tipul de sol pe diagramă. Când un membru lucrează, ceilalți urmăresc activitatea care se desfășoară în acel moment.

2. Colectarea solului

Fiecare grup de trei copii primește un borcan cu o etichetă goală pe el pe care își scriu numele. Apoi, fiecare grup alege o zonă diferită din grădina de unde să colecteze o mostră de sol – poate fi un strat înălțat sau sub coroana copacilor ori aria care este acoperită doar cu iarbă și este bătută toată ziua de soare etc. Copiii trebuie să sape o gaură de aproximativ 12 cm adâncime și să pună sol de pe fundul ei în borcan până când acesta este plin cu pământ în proporție de $\frac{1}{3}$. De asemenea, pot nota pe o hârtie separată locul, ce feluri de plante cresc acolo și dacă acestora le merge bine.

3. Atinge solul

Invită copiii să întindă solul pe o foaie de ziar sau ceva asemănător. Uitați-vă la culoare, la cât de sfărâmicios este, câte râme are. Mirosiți solul. Vedeți dacă arată diferit de cel al altor grupuri și comparați-l cu mostrele de nisip și argilă pe care le-a adus educatorul. Discutați.

Invită copiii să ia o biluță de trei centimetri de sol în mână. Dacă este foarte uscat, adaugă o picătură sau două de apă (până când este umed, dar nu mocirlos). Apoi rulează pământul între degete, încearcă să faci o biluță sau un cârnăcior. Copiii pot încerca același

experiment de a face o biluță sau un cârnăcior cu nisipul și/sau argila pure oferite și să le compare cu solul lor.

Copiii vor descoperi că solul nisipos este granulat și nelegat, nu formează o bilă și se desface când este frecat între degete. Solul argilos este lucios, lipicios și poate lua o formă cilindrică fără crăpături. Solul argilos are nevoie de mai multă presiune pentru a forma o bilă decât cel prăfos, dar nu se fărâmă la fel de ușor. Solul prăfos este o combinație de particule de nisip, praf și de argilă – este neted la atingere, alunecos, parțial nisipos și lipicios și formează o bilă care se fărâmițează ușor.

4. Testul borcanului cu sol - Partea A

Discută cu copiii despre diferitele dimensiuni ale particulelor de nisip, praf și argilă, desenul de mai jos ar putea fi util pentru acest lucru. Lasă-i pe copii să prespună care se vor depune primele.

Copiii pun solul înapoi în borcan până când acesta este plin în proporție de $\frac{1}{3}$, îndepărtând orice ființe vii (cum ar fi rămele) pe care le puteți vedea. Dacă există destule resurse (nisip, argilă, borcane și apă) fiecare grup poate să facă și un borcan cu $\frac{1}{3}$ nisip și un altul cu $\frac{1}{3}$ argilă. Copiii sunt apoi invitați să:

- Pună apă în borcane până când acestea sunt pline în proporție de $\frac{2}{3}$.
- Pună capacul bine.
- Scutire borcanele cu putere timp de două minute pentru a amesteca bine solul și apa.

- Pună borcanele într-un loc drept unde să nu fie mișcate pentru următoarele 24 de ore (de exemplu, pe un raft în sala de clasă).
- Lase solul să se așeze în apă.
- Se asigure că toată lumea primește o parte echitabilă din testul borcanului cu sol.

După un minut, invită copii să tragă o linie la nivelul solului care s-a depus pe fundul borcanului. Aveți grijă să nu scuturați sau să nu amestecați straturile care s-au așezat. Observați diferențele dintre borcanele cu nisip, argilă și diferite soluri.

E important ca, în acest moment, copiii să primească timp de joacă.

5. Testul borcanului cu sol - Partea B

După o oră, trasați o altă linie la nivelul solului care nu s-a depus.

6. Testul borcanului cu sol - Partea C

După 24 de ore faceți o altă linie la nivelul solului depus. Observați diferențele dintre borcanele cu nisip, argilă și diferitele soluri.

Educatorul poate face trimitere la pliantul cu imagini ale borcanelor cu sol și să explice fiecărui grup cum să îl utilizeze.

Fiecare grup folosește o riglă pentru a măsura în milimetri grosimea fiecărui strat de nisip, praf și argilă și, apoi, notează rezultatele. După aceea, copiii pot să stabilească ce tip de sol au. Pentru copiii mai mari, o activitate suplimentară poate fi să calculeze procentajul sau proporția fiecărui tip de mineral din sol.

Informații suplimentare pentru educator

Nisipul se depune în apă după 1-2 minute, praful se așază după 1-2 ore și argila se depune după 1-2 zile.

Solul sănătos este alcătuit din aproximativ 40% particule minerale (nisip, praf și argilă), după cum are, de asemenea, aer (25%), apă (25%) și materie organică (10%). Aceasta din urmă înseamnă ființe vii (râme, bacterii etc.) ființe care au fost odată vii (fecale, frunze și organisme moarte etc.). De obicei, solul cu o culoare închisă are multă materie organică în el, ceea ce înseamnă că va fi mai fertil decât cel cu o culoare deschisă. Aceste informații pot fi împărtășite cu cei mici, dacă sunt interesați.

RECOLTĂ

Fiecare grup le spune celorlalți de unde a colectat solul, ce tip de plante creștea acolo și ce fel de sol au. Dă-le timp copiilor să discute deosebirile dintre solurile luate din diferite locuri.

Copiii ar putea spune ce au învățat sau ce a fost interesant la testul borcanului cu sol și ce le-ar plăcea să facă sau să afle mai departe.

12. ETICILE ȘI PRINCIPIILE PERMACULTURII

- **Grija față de Pământ** - Observând, atingând și mirosind solul, copiii creează o legătură directă și profundă cu acesta. Copiii învață mai multe despre sol și componentele lui și că există diferite tipuri de sol.
- **Grija față de oameni** - Copiii experimentează grija față de oameni prin munca în echipă, vorbind între ei și ascultându-se unii pe alții și învățând împreună.
- **Împărțirea echitabilă a surplusului** - Copiii sunt încurajați să ia nisip și argilă doar atât cât au nevoie, împărțind surplusul cu ceilalți. De asemenea, sunt încurajați să se asigure că fiecare are o parte corectă în experiment.
- **Observă și interacționează** - Copiii experimentează observarea cu atenție a solului și interacționează cu el. Compară soluri care vin din diferite locuri și presupun motivele pentru deosebiri.
- **Folosește și prețuiește diversitatea** - Fiecare copil are un rol în grupul lui și, prin colaborare, pot să se ajute unii pe alții în procesul de învățare. Diferitele tipuri de soluri reprezintă diversitatea din natură.
- **Totul grădinește** - chiar și solul. Cantitatea din fiecare tip de mineral influențează ce fel de plante poate crește acolo.

13. INSPIRAȚIE

14. IDEI PENTRU ÎMBOGĂȚIREA CUNOȘȚINȚELOR ȘI A EXPERIENȚELOR

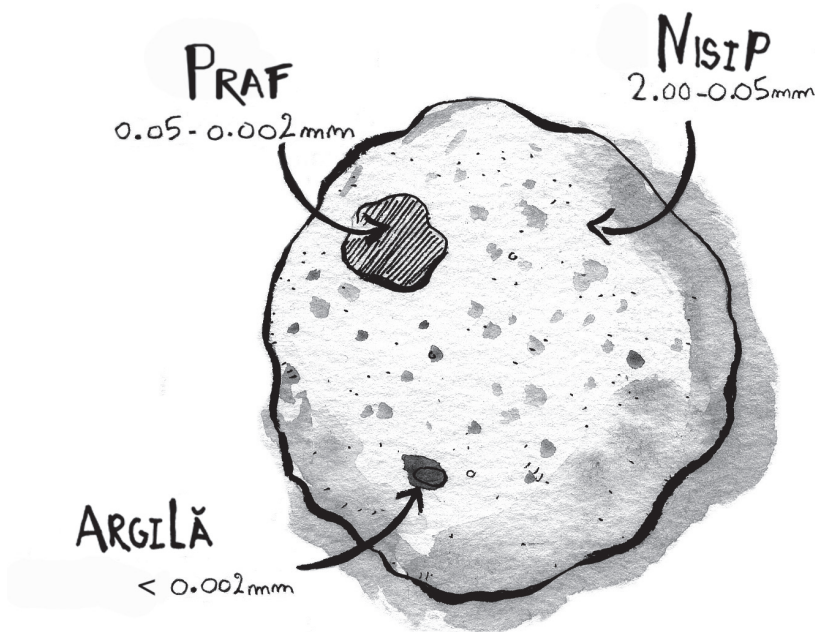
O posibilă etapă următoare ar putea fi să aflați mai multe despre proprietățile diferitelor tipuri de minerale și ce plante preferă textura solului din diferite părți ale grădinii.

Dacă unul dintre grupuri are sol din stratul înălțat, se poate discuta despre tipul de sol adecvat creșterii legumelor (lutul este tipul de sol cunoscut, de obicei, ca fiind potrivit pentru cultivarea unei largi varietăți de legume).

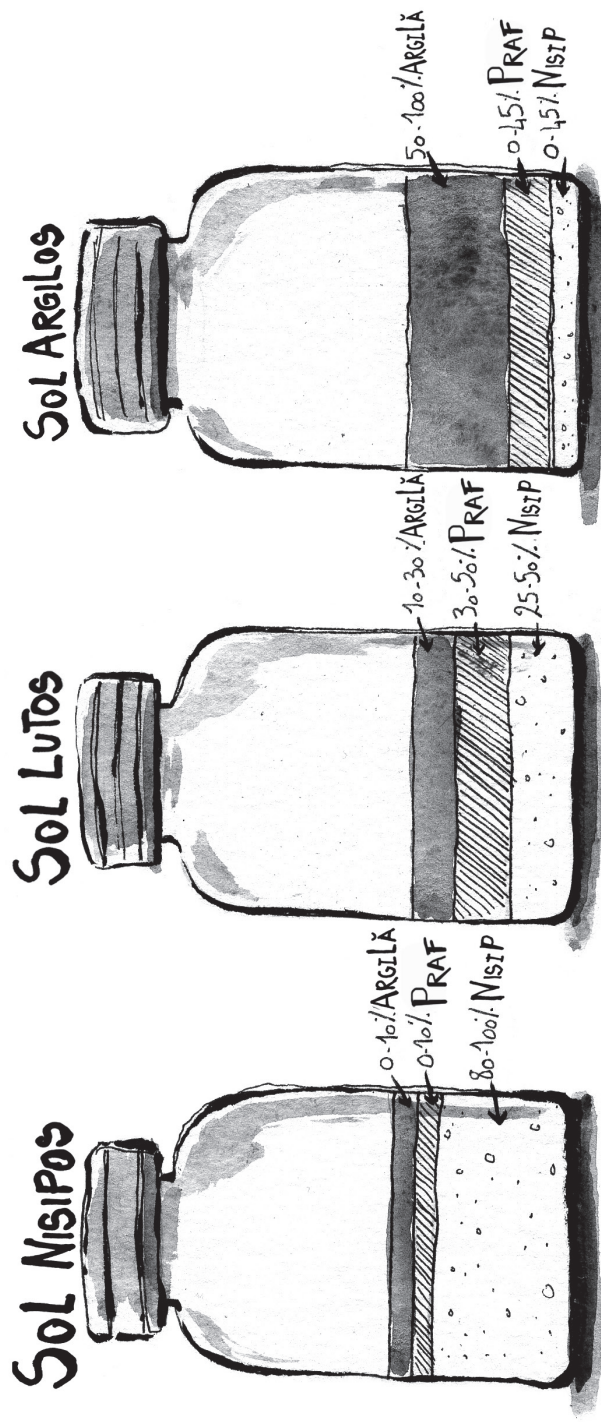
De asemenea, copiii ar putea studia metode de îmbunătățire a fertilității pământului din grădina școlii.

15. FOI DE LECȚIE

1. Testul borcanului cu sol - Partea A

2. Testul borcanului - Partea A

V.6 SĂ ÎMPARȚI ÎNSEAMNĂ CĂ ÎȚI PASĂ

De Cecilia Furlan

1. VÂRSTĂ

7-10 ani

2. MĂRIME GRUP

6-10 copii

3. DURATĂ

Între două și trei ore

4. SCURTĂ PREZENTARE

Copiii studiază cele trei etici permaculturale într-un mod experimental devenind un trib, exprimându-se într-un cerc de discuție, cântând un cântec, împărțind daruri naturale și având grijă de un alt copil. Sesiunea le permite celor mici să se conecteze cu ceilalți, dar și cu natura.

5. TEMATICA PROGRAMEI

Temă	Subiect	3-6 ani	7-12 ani
A	PREZENTAREA PERMACULTURII		✓
	1. Eticile și principiile permaculturii		
B	NATURĂ VIE		
	2. Conexiuni		
	3. Sol și piatră		
	4. Apă		
	5. Plante și copaci		
C	DESIGN		
	6. Regnul animal, fungi și al bacteriilor		
D	CREȘTEREA HRANEI		
	7. Aer		
E	MEDIUL CONSTRUIT ȘI UTILIZAREA RESURSELOR		
	8. Proiectare		
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ		
	9. Cultivarea hranei		
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ		
	10. Prepararea hranei		
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ		
	11. Clădiri		
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ		
	12. Folosirea darurilor naturii într-un mod înțelept		
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ		
	13. Corpul, inima și mintea mea		✓
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ		
	14. Comunitatea mea		✓
F	PERMACULTURĂ SOCIALĂ		
	15. Familia noastră		

6. TEMATICA ȘCOLARĂ

Limbă și comunicare / Artă (Muzică) / Sănătate și stare de bine / Științe sociale (istorie)

7. ANOTIMP

Oricare

8. MEDIU

Pădure / Plajă / Pajiște / Grădină

9. PLANIFICARE HOLISTICĂ

- Observă elemente din natură în timp ce cauă un element natural pentru a-l împărți cu ceilalți.

- Mergi prin natură căutând și/sau făcând un cadou pentru alt copil.

- Experimentează sensul și senzația de a da și a primi.
- Se exprimă în cadrul unui cerc de discuții.
- Are grijă de alt copil.

- Află felul în care eticile permaculturii au legătură cu acțiunile noastre.
- Învăță că, în trecut, oamenii trăiau mai aproape de natură, făcând schimb de daruri.

10. PREGĂTIREA MATERIALELOR ȘI A RESURSELOR

a) Materiale și instrumente necesare:

- Un „obiect de vorbit”: o piatră sau o bucată de lemn care să poată fi trecută de la unul la altul în cercul de copii.
- Numele fiecărui copil scrise pe câte o bucățică de hârtie care este împăturită și pusă într-o pungă. Pentru copiii mai mici, ar putea exista și o fotografie a copilului sub numele lui. Aceasta le va permite celor mici să aleagă numele altui copil.

b) Cum să pregătești spațiul și/sau oamenii

O pădure sau o zonă împădurită (dar poate fi și o pajiște sau o plajă, ceea ce este important este ca locul să fie bogat în lucruri care pot fi observate și culese) cu una sau două zone libere pentru șezut în cerc (pe jos sau pe bușteni). Verifică zona din timp pentru a îndepărta deșeurile periculoase (de exemplu, seringi) și fă o evaluare de risc. Roagă-i pe copii să aducă apă de băut, gustări sănătoase și haine adecvate.

Dacă este vreme rece, ar putea fi preferabil să aveți un foc în jurul căruia să vă așezați, caz în care copiii trebuie să știe deja cum să se protejeze în preajma unui foc.

11. DESCRIEREA SESIUNII

GERMINARE

Așezați-vă în cerc și, sub forma unei povești, descrieți cum trăiau oamenii în trecut pe pământ, felul lor de a trăi în armonie cu Pământul, având grijă unii de alții și împărțind darurile naturii.

Fă legăturile dintre ceea ce tocmai ai descris și faptul că stați în cerc în aer liber ca un trib. Întreabă-i pe copii dacă le-ar plăcea să se prefacă a fi un astfel de trib acum. Scoate un „Obiect de vorbit” și explică faptul că doar persoana care are Obiectul de vorbit poate vorbi. Este important ca întotdeauna să pui o întrebare clară pentru fiecare cerc. De exemplu, dacă este primul cerc pe care îl faceți împreună, puteți da Obiectul de vorbit de la unul la altul și copiii se pot prezenta puțin: își spun numele și un animal de care se simt conectați în acea zi. Dacă nu este primul cerc al grupului, pot vorbi despre sentimente (poate în legătură cu vremea/culoarea etc.) sau despre orice li se pare important să împărtășească în cadrul cercului. Toți ceilalți o ascultă în tăcere, cu bunătațe și într-un mod profund persoana care ține Obiectul de vorbit. Fiecare copil are ocazia de a lua Obiectul de vorbit și de a vorbi, iar dacă nu dorește să vorbească îl poate da mai departe.

După ce fiecare i-a venit rândul, mulțumește copiilor pentru că au dat un bun exemplu de Grijă față de Oameni și de Împărțire echitabilă.

CREȘTERE

Pentru cei mai mici, educatorul poate alege apoi să cânte un cântec sau să facă o activitate precum „cercul dăruirii”, astfel încât copii să se poată mișca după ce au stat în cerc. Poți continua explicând copiilor că „Oamenii nu au avut întotdeauna formații și muzicieni specializați care să ne distreze – oamenii își făceau singuri muzica și cântau cântece. Acesta era modul în care oamenii se puteau conecta între ei și mulțumi planetei pentru «darurile ei». Credeți că am putea să cântăm un cântec împreună?” Invită-i pe copii să se ridice în picioare și să cânte un cântec, este ideal dacă se poate să includă și dans. Puteți

să cântați și să dansați pe un cântec care se potrivește grupului vostru sau puteți chiar să improvizați unul. Acesta este un exemplu, se numește „Aye Kerunene”, ceea ce se traduce drept „Cântec pentru pământ” și este o melodie africană tradițională care exprimă recunoștință:

Aye

Kerunene

Keranio

Keruna

Keranio Eia Eia Eiae

Aie

Kerunene

Legături către partitură, înregistrări audio și video pentru exemplificare pot fi găsite în secțiunea de referințe de la pag. 136.

- Acum, invită copiii să meargă în natură și să găsească sau să facă un dar pe care să îl dea altei persoane din grup. Amintește-le copiilor că pentru a avea grijă de natură trebuie să culeagă doar lucruri care nu sunt vii.
- După ce se întorc să se așeze în cerc, educatorul poate să le arăte copiilor punga plină cu bilețele cu numele lor scrise pe ele și să le explice că numele pe care îl aleg va fi al persoanei căreia îi vor da darul.
- Educatorul le poate arăta apoi copiilor un mic ritual ca exemplu pentru felul în care pot oferi darul – de exemplu, un copil trage un bilețel din pungă, spune tuturor ce îi place la darul pe care l-a făcut și în ce fel poate acesta să fie util sau frumos pentru copilul căruia i-l dă. Apoi, copilul oferă darul acelei persoane, care îl acceptă cu un „mulțumesc”.
- După ce fiecare i-a venit rândul și cercul „darului” s-a încheiat, roagă-i să pună bilețelele cu nume înapoi în pungă.
- Invită copii să aleagă în secret un alt nume, fără să spună nimănui.
- Explică-le că numele pe care l-au ales este persoana de care vor avea grijă în secret pentru tot restul zilei aducându-i apă, cântându-i un cântec, oferindu-i un cadou sau o vorbă bună... orice

demonstrează că îți pasă. Roagă-i pe copii să nu spună nimănui care este persoana secretă a fiecăruia.

- Oferă copiilor ocazia să se joace liberi în natură.

RECOLTĂ

După ce vă întoarceți în cerc, mulțumește copiilor pentru că au experimentat cele trei etici permaculturale ale Grijii pentru Pământ, Împărțirii echitabile și Grijii pentru oameni. Invită copiii să treacă Obiectul de vorbit din mână în mână încă o dată și să spună grupului ce le-a plăcut la această experiență împreună și cum ar putea fi și mai bine dacă ar face-o din nou.

Închide cercul cu un mare „mulțumesc”. Țineți-vă de mâini, aplecați-vă cu toții spre sol spunând „mulțumeeeeesc” tot mai intens și începeți să vă ridicați în picioare până când vă aruncați mâinile spre cer spunând „tuturooooo”.

12. ETICI ȘI PRINCIPII PERMACULTURALE

- **Grija față de pământ:** Conexiunea emoțională cu ceea ce reprezintă Pământul, îi poate ajuta pe copii să dezvolte un sentiment de apartenență și de grijă. Mai târziu, acesta poate aduce mai multă conștientizare atunci când iau decizii despre ce să mănânce sau să cultive, de exemplu. De asemenea, a avea grijă să nu faci rău plantelor sau copacilor este un mod de a proteja Pământul.
- **Grija față de oameni:** Comportamentele sau acțiunile care transmit sentimente pozitive sau bunătate față de ceilalți îi pot face pe copii să simtă cât de frumos este și cât de mult merită să aibă grijă unii de alți. Este important atât pentru copii, cât și pentru adulți să știe și să simtă ce înseamnă camaraderia și colaborarea prin trăirea lor.
- **Împărțirea echitabilă:** A învăța să oferi și să primești la o vârstă fragedă poate ajuta la dezvoltarea unui sentiment de a te simți mulțumit atunci când nevoile fundamentale ne sunt satisfăcute, prin urmare, o prețuire a abundenței și o capacitate de a împărți surplusul.

- **Observă și interacționează:** „Frumusețea stă în ochii privitorului”. Această schiță de lecție îi ajută pe copii să observe natura și să simtă, să înțeleagă și să proceseze ceea ce simt despre ea.
- **Folosește și prețuiește diversitatea:** Fiecare copil este prețuit și ascultat prin trecerea obiectului de vorbit din mână în mână. Toate darurile sunt diferite, așa cum este și fiecare dintre copii.

13. REFERINȚE

O înregistrare video a unui cor de copii care cântă acest cântec poate fi găsită aici: <https://www.youtube.com/watch?v=0S6I2PVAFlE>

Partitura și o înregistrare a melodiei pot fi găsite pe această pagină: <http://www.waldorfschoolsongs.com/song/aye-kerunene-1-2st/>
Manitonquat (2015)

13. INSPIRAȚIE

14. IDEI PENTRU ÎMBOGĂȚIREA CUNOȘȚINȚELOR ȘI A EXPERIENȚELOR

Dacă cei mici sunt interesați de triburile indigene ar putea să caute informații despre câteva dintre ele, cum ar fi populații care au trăit în regiunea lor și să le studieze stilul de viață. Asta ar putea însemna cum făceau de mâncare, adăposturi, artă, muzică etc.

Un alt mod de a face daruri ar putea fi simple capcane de vise făcute cu materiale găsite la fața locului sau o pictură cu culori naturale.

CAPITOLUL VI

ÎNDRUMĂRI PEDAGOGICE

Pedagogia este „*felul sau practica* educației [...] «Se referă la procesul interactiv dintre profesor, cel care învață și mediul de învățare» (Siraj-Blackford et al, 2002)” (subliniere în original. Wall, Litjens și Taguma, 2015).

Îndrumările pedagogice descrise în acest capitol au fost create prin sintetizarea celor mai bune practici considerate a fi cele mai adecvate strategii pentru ca educatorii și copiii să aibă experiențe permaculturale pozitive. Aceste îndrumări oferă informații de bază care îi vor ajuta pe educatori să proiecteze sesiuni centrate pe copil care sunt potrivite pasiunilor, nevoilor, vârstei, dezvoltării și duratei atenției copiilor. Atunci când implici copii în permacultură este important să creezi o atmosferă care să le permită să aibă ocazii de exprimare de sine, creativitate și explorare.

Educatorii ar putea considera util să țină cont de principiul „Folosește soluții mici și lente”, deoarece poate fi nevoie de timp și de exercițiu pentru a dezvolta unele dintre abilitățile descrise. În fiecare dintre secțiunile de mai jos sunt oferite întrebări care îi pot ajuta pe educatori să ia în calcul adecvarea pedagogică atunci când creează schița de lecție. Acest capitol oferă o foarte scurtă introducere în vastul concept al pedagogiei, despre care există multe teorii, practici și cercetări care pot fi studiate mult mai în profunzime.

VI.1 ABORDAREA EDUCATORULUI

Principiul permacultural „Observă și interacționează” sugerează ca educatorul să aștepte despre limba maternă, mediul familial, nevoile și zonele de interes ale fiecărui copil înainte de a-l întâlni (de exemplu, prin comunicarea cu părinții, tutorii și/sau alți educatori). În

timp, educatorul poate observa felul în care fiecare copil interacționează cu ceilalți, care sunt punctele lui tari și la ce are nevoie de sprijin. Acest lucru îl poate ajuta pe educator să creeze o conexiune cu copilul, să fie flexibil la nevoile lui și să construiască plecând de la lucrurile care îl interesează pe acesta. Abordare centrată pe copil promovează starea de bine a acestuia, asigură educația holistică fiind un concept important de pe vremea lui Froebel (pentru mai multe informații despre Froebel, vezi Bruce, 2012).

Pentru a garanta o abordare centrată pe copil, educatorii le pot da copiilor ocazii de joacă nestructurată – în care jocul este inițiat și condus exclusiv de copil. Aceasta le oferă copiilor șansa să exploreze, să creeze, să descopere și să experimenteze cu propriile idei și să asimileze cunoștințele și abilitățile de curând dobândite. În timpul acestui joc nestructurat, copii pot învăța cum să își asume și să calculeze riscurile, cum să ia decizii, să lucreze colaborativ, să împartă, să negocieze și să rezolve conflicte. Jocul liber este, de asemenea, un moment important și pentru ca adulții să îi observe pe copii și să remarce ce experiențe, zone de interes sau nevoi ies la iveală.

În plus, pedagogia CîP îmbrățișează o abordare în care copilul conduce, care se concentrează asupra încurajării copilului să fie conducătorul propriului joc, activitate și/sau proiect, într-o direcție aleasă de el însuși. Acest lucru poate fi realizat într-o manieră participatorie, în care copiii inițiază o activitate și, apoi, găsesc materialele, instrumentele și cunoștințele necesare pentru a-și duce la capăt proiectul, astfel încât să fie lideri activi în întregul proces.

O activitate condusă de copil poate fi inițiată și de educator, care poate planifica o sesiune în care o sămânță de inspirație poate veni de oriunde – de la copil, de la educator, de la mediul înconjurător sau din programa CîP. Educatorul poate să ia această sămânță și să creeze o schiță de lecție care oferă cadrul care le permite copiilor să se exprime creativ în propriul mod. De exemplu, s-ar putea ca, într-o zi, un copil să se întrebe cu voce tare dacă există zâne în pădure (sămânța). La următoarea sesiune, educatorul spune o poveste despre zâne (însămânțarea) și zice „V-ar plăcea să le construiți locuri în care să trăiască și să se joace?”. După aceea, copii pot conduce sesiunea în orice direcție doresc – singuri sau împreună cu

alți copii, alegându-și ei înșiși materialele și metodele, în timp ce creează oricâte structuri, de la leagăne la palate. Această abordare în care copilul conduce le poate permite educatorilor să încorporeze ideile copiilor, semințele de inspirație și feedbackul în sesiunea actuală sau în cele următoare, adaptând schițele de lecție pentru a reflecta lucrurile care îi interesează pe copii.

Întrebări de reflecție

- Ce știm despre copii?
- Cum dezvoltă sesiunea lucrurile care îl interesează pe copil?
- Cum pot să fie flexibili educatorii pe moment pentru a schimba direcția în concordanță cu ceea ce îl interesează pe copil sau cu nevoile lui?
- În ce fel include sesiunea ocazii pentru ca cei mici să fie creativi, să ia decizii și să preia conducerea?
- Va include sesiunea timp pentru joc liber, nestructurat?
- Ce îi interesează pe copii, ce îi entuziasmează sau ce fac și cum pot eu să construiesc plecând de la acestea în sesiunile viitoare?

VI.2 MEDIUL DE ÎNVĂȚARE

Mediul de învățare este format atât din împrejurimile fizice, cât și din dinamica socială. Într-un mediu holistic, acestea influențează pozitiv învățarea și dezvoltarea copilului, permițându-i acestuia și educatorilor să creeze un spațiu special care susține nevoile și interesele copiilor. Pentru mai multă inspirație, vezi Abordarea Reggio Emilia (Edwards, Gandini & Forman, 1998). Felul în care copilul reacționează la mediul lui înconjurător poate arăta dacă este potrivit pentru el și dacă are o varietate de oportunități de a se juca, a învăța și a interacționa. Implicarea părinților, copiilor și educatorilor în designul unui spațiu de învățare în interior sau în aer liber le poate întări sentimentul de stăpânire și încredere de sine. Multe medii naturale (precum pădurile și plajele) necesită muncă minimă pentru a le gestiona și oferă un efect maxim prin faptul că acordă posibilități de a dezvolta abilități motrice brute și fine (cățărare, alergare, colectare, atingere), rezolvarea problemelor, un simț estetic, conștientizarea emoțională și mult mai mult.

Conceptul permacultural al zonelor poate fi util atunci când proiectezi mediul de învățare. Exemplul de mai jos dintr-o școală primară poate fi util, ținând cont că nu orice loc are toate zonele și că acestea se pot schimba în decursul timpului. Zonele sunt definite în funcție de cât de frecvent le vizitează oamenii pentru mentenanță și recoltă. De obicei, sunt trasate ipotetic ca cercuri concentrice în care cel central este Zona 0 și cel exterior este Zona 5, însă într-o școală reală, zonele pot fi poziționate diferit în funcție de factori precum microclimate, peisaj și elementele existente.

Zona 0 – Spațiul de învățare central, de exemplu, sala de clasă. Acesta poate fi un spațiu dinamic în care fiecare element poate avea mai multe funcții (de exemplu, mobilierul, plantele, materialele naturale). De asemenea, aici poate fi cultivată hrana și poziționată răsadnița.

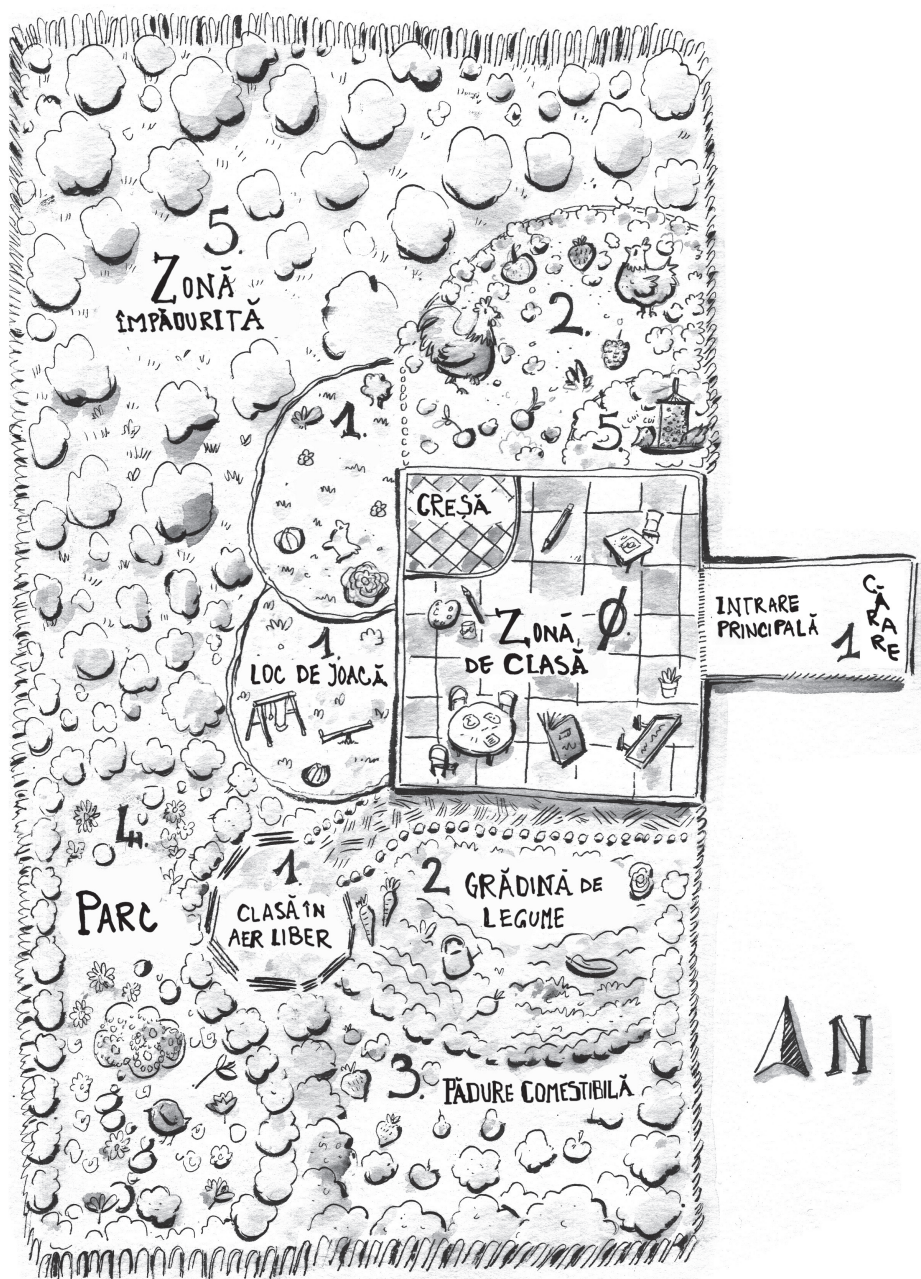
Zona 1 – Zonă chiar lângă spațiul de învățare, în aer liber și care poate fi observată din interior. Acesta este un spațiu bun în care să pui salate, ierburi aromatice, o bucătărie în miniatură, zona de joacă a celor mai mici copii și o potecă cu lucrări de artă și decorațiuni.

Zona 2 – Principala zonă a grădinii care este vizitată de întreg grupul de vreo 2-3 ori pe săptămână pentru a întreține sau recolta., Zona de compost, grădină mandala, solarul, zona de legume anuale pot fi în zona 2.

Zona 3 – Părțile din grădină care sunt vizitate săptămânal pentru întreținere și recoltă, cum ar fi pădurea comestibilă, cartofii, grâul, orezul etc. Zona 3 poate însemna, de asemenea, locuri vizitate săptămânal în afara perimetrului, cum ar fi o zonă de activitate a școlii din pădure.

Zona 4 – Locuri care sunt vizitate mai rar fie pe teritoriul școlii, fie în afara ei, precum excursii la muzeu, biblioteci, parcuri.

Zona 5 – Această zonă sălbatică nu este gestionată activ de oameni. Ea ar putea fi o arie împădurită de pe terenul școlii, o plajă locală sau o pădure. În permacultură, este util să ai o mică zonă 5 ușor de observat din zona 1, de exemplu o zonă sălbatică aproape de clădirea școlii pentru a promova biodiversitatea pe tot terenul. Un alt exemplu ar fi amplasarea unei hrănitori pentru păsări lângă fereastra sălii de clasă.

Întrebări de reflecție

- În ce fel oferă mediul stimuli pentru toate simțurile?
- Ce resurse sigure și deschise sunt disponibile pentru jocul liber?
- Există zone diferite în cadrul întregului mediu care susțin diferite activități și nevoi în schimbare? (de exemplu, zonă liniștită, zonă pentru muzică, spațiu larg pentru sporturi etc.)?
- Cum poate fi adaptat spațiul pentru lucrul în grupuri mici?
- Cum poate mediul de învățare să dezvolte creativitatea și imaginația?
- În ce fel îi va susține mediul de învățare pe indivizii cu nevoi diferite (cu dizabilități vizuale, fizice etc.)?
- Ce fel de climat de grup se creează – este unul de acceptare, toleranță, libertate de expresie în care copiii se simt prețuiți și susținuți?
- În ce fel pot copiii să își proiecteze și să își creeze propriile spații?

VI.3 COMUNICAREA CU COPIII

Comunicarea este un proces bidirecțional care permite înțelegerea celorlalți și schimbul de idei. Limbajul și comunicarea non-verbală ale educatorului urmăresc să fie adecvate vârstei copilului, incluzive, pozitive și holistice. Educatorii sunt încurajați să vorbească pe un ton blând și plin de compasiune, unul care îi face pe copii să se simtă în siguranță să se exprime. Educatorii sunt modele, astfel încât copiii le vor urma exemplul și vor fi influențați de vorbele lor, de tonul vocii și de limbajul non-verbal.

Atunci când vorbești cu un copil este util să îți adaptezi limbajul la cel al acestuia ținând cont de vârsta lui, de limbă (maternă, limbajul semnelor), dificultăți de învățare și dezvoltare etc.

Câteva idei principale pentru a face ca limbajul să fie atractiv pentru copil (Departmentul pentru Copii, Școli și familii, 2008) sunt să:

- Folosești propoziții simple și clare
- Folosești un vocabular pe înțelesul copiilor
- Verifici frecvent cu semnale verbale și non-verbale dacă cei mici înțeleg
- Le lași copiilor timp să răspundă

Pentru ca principiile permaculturale să fie incluse în comunicare, inclusiv „Folosește și prețuiește diversitatea”, stilul limbajului poate promova subtil egalitatea, poate îmbrățișa și respecta diversitatea etnică, religioasă, de gen și culturală. Etica împărțirii echitabile poate fi practică și în comunicare, unde fiecare copil are oportunitate egală să se exprime pe sine însuși și să fie ascultat.

Întrebările deschise, cum ar fi „Ce s-a schimbat în pădure de când am fost ultima dată?”, le permit copiilor să gândească cu capul lor, încurajează creativitatea și, prin urmare, sunt preferabile celor închise. Întrebările închise sunt cele cu răspuns da/nu, cum ar fi „E soare azi?” și este mai puțin probabil ca acestea să inițieze o conversație. Totuși, există momente când este util să pui întrebări cu final inclus, cum ar fi cele pentru a afla ce știu copiii, de exemplu, „Oamenii pot să mănânce copaci?” și apoi să îi ascuți pe copii cum presupun sau dezbăt motivele pentru răspunsul pe care îl dau.

Întrebările retorice pot fi derutante, de exemplu:

„Copii, știți de ce plouă?”

„Nu.”

„Ei, pentru că....” și profesorul explică direct.

Este mai adecvat să dezvoltăm plecând de la cunoștințele copiilor prin dialog, deoarece aceștia au ocazia să își construiască propriile sensuri, să își exerseze abilitățile de a analiza, a gândi, a reflecta, a rezolva probleme etc. Rolul adultului este să faciliteze acest proces și să observe ce îi interesează pe copii.

Întrebări de reflecție

- Limbajul folosit este pe înțelesul copiilor și la nivelul vârstei lor?
- Tonul general încurajează comunicarea pozitivă cu cei mici?
- Ce părere aveți despre posibilele diferențe individuale (de exemplu, limba maternă, limbajul semnelor)?
- În ce fel limbajul folosit va demonstra sensibilitate față de etnie, gen, limbă, nevoi speciale, viața de acasă (inclusiv conștientizare LGBT, părinți singuri, copii adoptați etc.).
- Cum poți face ca majoritatea întrebărilor să fie întrebări deschise?
- Ce îi interesează pe copii, îi ascuți cu atenție?

VI.4 ADECVAREA LA ETAPELE DEZVOLTARII COPILULUI

Fiecare copil este unic și are propriul parcurs de dezvoltare fizică, socială, cognitivă, emoțională și lingvistică. Indivizi diferiți își vor dezvolta diferite aspecte mai devreme sau mai târziu decât alții. Este util să îți amintești acest lucru atunci când planifici lecții, astfel încât activitățile să îi atragă pe copii și să le permită să își dezvolte abilitățile la un nivel potrivit lor. De vreme ce întotdeauna există excepții, și unii copii își dezvoltă anumite abilități mai devreme sau mai târziu decât alții, poți integra învățare între colegi, în care cei mici își împărtășesc abilitățile cu ceilalți. Exemple de resurse online pentru adecvarea la etapele de dezvoltare a copilului găsești la Ontario (2006) și Teaching Strategies (2001).

Ce activitate este adecvată depinde de vârsta copilului, de ceea ce îl interesează, de dezvoltare și de experiențele lui anterioare. De exemplu, identificarea a trei tipuri de frunze poate fi potrivită pentru un grup de copii de șase ani, în timp ce identificarea unei frunze poate fi potrivită pentru un grup de copii de patru ani, pe când pentru un grup de copii de trei ani identificarea s-ar putea să nu fie necesară, ci doar studierea frunzelor cu toate simțurile.

Întrebări de reflecție

Sunt activitatea și conținutul adecvate din punct de vedere al dezvoltării și vârstei copiilor:

- Fizic (conform abilităților motorii fine și brute necesare)?
- Social și emoțional (în conformitate cu abilitățile de cooperare necesare / comportamentul prosocial, responsabilitatea față de sine și de ceilalți)?
- Cognitiv (rezolvarea problemelor și învățarea necesare, gândire concretă și abstractă, capacitatea de a folosi gândirea simbolică și reprezentarea)?
- Dezvoltarea limbajului (abilități precum a vorbi, a asculta, a înțelege, a scrie și a citi)?

VI.5 DURATA ȘI NUMĂRUL ACTIVITĂȚILOR

În planificarea sesiunilor, deși unele pot fi complet conduse de copil, cel mai probabil vor exista momente când adulții introduc o activitate cum ar fi un joc, o poveste sau un meșteșug.

Atunci când planifică astfel de activități, educatorii vor descoperi că este util să nu uite că, în general, cei mici nu se pot concentra tot atât de mult ca adulții. Există multe studii privind atenția și nu este scopul acestui capitol să le rezume, totuși, este util de reținut că nivelul de atenție al unui copil depinde de mulți factori: activitatea, vârsta, diferențele individuale, dimensiunea grupului, momentul din zi, mediul și multe altele. Ca sfat general, durata maximă pentru o activitate în care copiii stau jos și ascultă (ex. o poveste), ar putea fi de 5-20 minute (Neville, 2007).

Atunci când proiectezi o sesiune este util să ții cont de nevoile copiilor și să creezi un echilibru între diferite tipuri de activități, creând un ritm între cu activitățile de „inspirație”, care solicită atenție și activitățile de „expirație” care presupun energie și joc (adaptat din pedagogia Waldorf, Drășută and Umbrasaité, 2015 și Cornell, 1979). Spre exemplu, timpul petrecut în cerc ascultând o poveste poate fi urmat de o activitate care implică mișcare și joc, potrivită cu viziunea copilului.

Întrebări de reflecție

- În ce fel poate fi această activitate adaptată pentru a garanta că durata acesteia este potrivită vârstei?
- Sunt incluse schimbări ale tipului de activitate, de exemplu de la a sta jos la mișcare?
- Este jocul liber integrat în designul sesiunii?
- Numărul de activități este adecvat pentru vârstă și durată?
- În ce fel te poți asigura că lecția nu include prea multe activități, oferindu-le spațiu celor mici pentru a fi creativi și a conduce sesiunea într-o direcție diferită?

VI.6 DIMENSIONAREA GRUPULUI

Factorii principali ai proiectării și dimensionării grupului sunt numărul de copii și raportul dintre cei mici și adulți. În plus, este posibil să apară mulți alți factori în proiectarea unui grup în funcție de circumstanțe, precum cine vor fi educatorii, în ce fel vor fi împărțiți copiii în grupuri etc.

Când calculezi raportul adult/copil și numărul de copii dintr-un grup, este util să ții cont de următoarele:

- Vârsta și abilitatea grupului
- Natura activităților
- Experiența adulților
- Durata și natura experienței (vă veți afla departe de servicii precum drumuri, spitale?)
- Cerințele organizației sau ale autorităților etc.
- Mediu (pe terenul școlii sau în pădure, la munte etc.)
- Capacitatea și cerințele locului
- Experiența anterioară a adultului cu acei copii
- Sprijin suplimentar sau nevoi medicale
- Numărul de instrumente sau elemente specifice de care dispui
- Ce se întâmplă dacă un copil se rănește?

Raportul potrivit între adulți și copii variază. Un număr adecvat de adulți garantează că cei mici sunt în siguranță și că experiența este plăcut educativă. Dacă adulții se surprind concentrându-se mai mult asupra gestionării unui grup mare decât asupra experiențelor de învățare, probabil că acest lucru arată că au nevoie de mai mult ajutor. În abordarea CiP, este necesar un număr mare de adulți raportat la numărul de copii. Se poate realiza raportul optim cu ajutorul unui coleg, voluntar sau părinte. Dacă mergeți în aer liber (în afara spațiului grădiniței sau al școlii) este întotdeauna necesar să fiți doi adulți.

Pentru stabilirea dimensiunii maxime a grupului e bine să se ia în calcul următoarele motive pentru a păstra grupurile mai restrânse:

- Să ai spațiu pentru momente liniștite
- Să poți asculta experiențele și gândurile fiecărui copil

- Să individualizezi atenția pentru fiecare copil
- Să creezi un mediu propice învățării
- Să personalizezi experiențele de învățare
- Siguranță (inclusiv în caz de urgență)

Aplicarea principiului „Observă și interacționează” și integrând feedback-ul experiențelor trecute pot ajuta la determinarea numărului de copii astfel încât să existe o proporție satisfăcătoare și productivă. Dacă ai mai mulți copii, este recomandat să îi împarți în două grupuri, fiecare cu câte un educator. Cu doi adulți, dimensiunea ideală a grupului atunci când mergeți în afară școlii (de exemplu, în pădure) este de:

- 6 pentru copii de 3 ani
- 8 pentru copii de 4 ani
- 12 pentru copii de 5-9 ani
- 14 pentru copii de 9-12 ani

Întrebări de reflecție

- Care ar fi o dimensiune adecvată a grupului, una care are destui copii pentru a permite interacțiune socială, dar nu prea mulți, pentru a-i putea asculta pe fiecare în parte și a le satisface nevoile fiecăruia?
- Dacă apare o situație de urgență, în care un adult face manevre de prim-ajutor în ambulanță, există destui adulți pentru copiii rămași?
- În ce fel raportul dintre adulți și copii poate garanta că fiecare se va bucura de sesiune, va fi bine îngrijit și va învăța de la ceilalți?

CAPITOLUL VII

SFATURI PENTRU EVENIMENTE

Crearea unor evenimente care să îi atragă și să îi pună la un loc pe copii și pe adulți este importantă pentru promovarea inclusivității și pentru a fi sigur că evenimentul este cât se poate de plăcut pentru toată lumea. Această secțiune oferă idei, în primul rând, pentru a include întreaga comunitate într-un eveniment organizat în cadrul școlii și, în al doilea rând, pentru a-i atrage pe copii într-un eveniment adresat, în mare, adulților. Pentru mai multe informații și idei despre cum să promovezi evenimente și să îți faci cunoscute munca sau proiectul, vezi anexa „Cum să le oferi inspirație celorlalți”, care poate fi descărcată de pe website-ul Copii în Permacultură.

SFATURI PENTRU CA ȘCOLILE SĂ ATRAGĂ COMUNITATEA EXTINSĂ

- Înainte de a organiza un eveniment, cunoaște-ți comunitatea locală. Ascultă nevoile și tradițiile oamenilor din zonă și organizează unul sau mai multe evenimente pentru a le satisface nevoile. De exemplu, gândește-te la persoanele de diferite religii, cu diferite capacități fizice și diferite cerințe alimentare.
- Implică-i în organizarea evenimentelor pe copii, părinți și alți membri importanți ai comunității. Acest fapt va ajuta la integrarea diferitelor părți ale comunității și va ajuta promovarea evenimentului. De exemplu, ai putea invita un horticultor activ, un membru al parohiei și un sportiv pentru a colabora să creeze un eveniment care să atragă diferite grupe de oameni. Acest fapt ar putea declanșa un efect de bulgăre de zăpadă, în urma căruia mai multe persoane să se implice în viitor în proiectul tău.
- Invită membri ai comunității locale să își împărtășească abilitățile copiilor, de exemplu, grădinărit, gătit, croșetat, cusut, reparat,

- sculptură, cântat, pictură și/sau muzică. Aceasta ar putea avea caracter regulat, de exemplu în după-amiezile de vineri.
- Organizează regulat (de exemplu, anual) evenimente mari, precum un spectacol de teatru, o curățenie de primăvară în grădină sau o sărbătoare a recoltei (cu mâncare, flori și ierburi aromatice din grădină).
 - Ieși din școli în comunitatea locală, de exemplu, pune un stand în piața locală, scrie articole pentru un ziar sau bulentin informativ local, organizează o zi de plantat copaci sau de curățat parcul, plaja sau pădurea.
 - Invită comunitatea locală să construiască noi spații în curtea școlii, de exemplu, să creeze o grădină nouă, să construiască o sală de clasă în aer liber, să construiască un solar.
 - Atunci când organizezi evenimente de tip clacă la care participă părinți copii și profesori, dimensionează munca astfel încât să nu fie obositor, evenimentul să nu dureze mai mult de 3 ore și să conțină timp de celebrare și cel puțin o pauză.

SFATURI PENTRU A ORGANIZA EVENIMENTE CARE SĂ INCLUDĂ ȘI COPII

Atunci când organizați o convergență de permaculturală sau alt eveniment pentru toate vârstele, este importantă să te asiguri că și copiii sunt luați în calcul în designul general. Mai jos sunt câteva sfaturi pentru a face acest lucru:

Creează un spațiu în aer liber distractiv în care copiii să poată explora și să se poată juca. Ideal, ar trebui să aibă:

- Copaci (pentru adăpost, cățărat și agățat lucruri în ei).
- Granițe bine definite (astfel încât copiii să știe dacă sunt în spațiul dedicat lor sau în afara lui).
- O zonă de stat jos (ar putea fi un cerc de bușteni, în centrul căruia ai putea face un foc de tabără).
- Un adăpost mare (de exemplu, un cort mare sau o iurtă) în care să desfășurați activități când este prea cald sau plouă.
- O zonă pentru bebeluși (de exemplu, o mică iurtă în care părinții să îi ducă pe pe bebeluși sau pe copiii foarte mici) cu perne moi,

- scutece de schimb, cărți pentru copii, jucării naturale (obiecte cu o varietate de texturi, culori, sunete și tipare) etc.
- O zonă plină cu lucruri cu care să te poți juca. Încearcă să folosești materiale reciclate (de exemplu, lemn, lut, hârtie, cutii din carton, roabe, bețe, oale, tigăi, linguri din lemn, o bucătărie de jucărie etc.). Lasă-i pe copii să își creeze propriile jocuri și activități.
 - Gustări fără zahăr (de exemplu, pâine, fructe, fursecuri din orez, bastonașe din morcov) și băuturi fără zahăr (apă cu care copii să își umple sticlele și sucuri de fructe) disponibile tot timpul pentru familiile tinere.
 - Decorațiuni naturale pe care adulții și copiii să le poată folosi pentru a înfrumuseța spațiile.
 - Toalete pentru copii (la care cei mici să nu fie nevoiți să stea la coadă alături de adulți), ceea ce ar putea fi ceva simplu, precum o zonă de făcut pipi în aer liber cu o prelată în jurul ei, pentru intimitate.
 - Un spațiu în care părinții să facă schimb de jucări, haine, cărți și alte lucruri pentru copii folosite.

Implică diferiți adulți cu roluri diferite:

- Educatori cu experiență în lucrul cu copiii în aer liber. Cel puțin unul dintre adulții de serviciu ar trebui să fie întotdeauna un educator cu experiență în lucrul cu copiii în aer liber, de preferat, familiarizat cu pedagogia CiP. Aceste persoane ar trebui consultate zilnic în cadrul unui eveniment pentru a verifica, a analiza programul zilei și a împărtăși reflecții despre copii.
- Părinții pot ajuta cu rândul, de exemplu timp de o oră pe zi.
- Se poate ca alți oameni care participă la eveniment să aibă experiență utilă sau relevantă de oferit în zona special amenajată pentru copii. Așadar, pentru „a integra, în loc de a segrega”, pregătește-le din timp o sesiune scurtă pe care să o conducă, de exemplu, un atelier de făcut marionete sau de muzică. De asemenea, la această sesiune, va trebui să fie prezent și unul dintre educatorii specializați.

Organizează evenimentul din timp:

- Creează un sistem în care părinții să „înregistreze” copiii de care trebuie avută grijă, asigură-te că strângi toate informațiile despre alergii și toate celelalte necesare. Ar putea fi nevoie să stabilești o vârstă minimă pentru copiii supravegheați, care depinde de regulile din țara ta și de experiența educatorilor. O vârstă maximă nu este necesară, deoarece copiii ai căror părinți hotărăsc că aceștia sunt destul de mari pentru a ieși din spațiul pentru copii neînsoțiți de un adult pot veni și pleca după cum doresc.
- Aranjează din timp toate cele necesare pentru zona copiilor: locul, înregistrarea, tabelul cu atribuțiile fiecăruia, toalete, mâncare, program flexibil, activități etc.
- Oferă activități, precum povești, jocuri, meșteșuguri, foc, lucrul cu lemn, muzică și pictură, vezi capitolul patru pentru idei

Proiectează restul evenimentului (cu excepția zonei pentru copii) astfel încât să fie adecvat copiilor făcând următoarele:

- Servește masa principală la o oră potrivită pentru copii (de exemplu, la 6 pm) într-un sistem care le permite copiilor sau familiilor să mănânce primii.

- Asigură-te că meniul include alimente separate, simple, necondimentate și că sunt disponibile scaune înalte.
- Creează pentru familie o zonă de campare care în imediata apropiere să aibă o zonă de foc sau un spațiu de socializare (astfel încât părinții să poată socializa seara, dar să fie destul de aproape pentru a auzi dacă cel mic se trezește), dar destul de departe de muzica puternică (nu uita că adesea copiii se culcă la 9 pm). Cel mai bine este dacă aceasta zonă este aproape de zona pentru copii.
- Dacă se cântă, să ai o zonă în care muzica să nu se audă prea tare sau deloc, în care părinții și copiii să se poată relaxa.
- În timpul atelierelor, discuțiilor etc, dacă este un bebeluș care doarme, gândește-te la moduri tăcute de a arăta aprecierea, fără aplauze (pentru a nu-l trezi).

CAPITOLUL VIII

TOT ÎNAINTE!

Copiii de astăzi se confruntă cu un viitor nesigur, care aduce schimbări semnificative ale climei, ale fenomenelor meteorologice extreme, ale resurselor, ale biodiversității și multe altele. Este o perioadă în care societatea trebuie să accepte reacția Pământului și să acționeze față de aceasta. Atât copiii, cât și educatorii pot să facă parte din soluție prin conexiunea cu natura și introducerea în educație a eticilor și principiilor permaculturii.

Acest manual studiază diferite aspecte ale educație prin lentilă permaculturală, cu speranța că îi va inspira pe educatori și pe factorii de decizie să crească sustenabilitatea în acest domeniu complex. Abordarea CiP urmărește să îi încurajeze pe educatori și pe copii să devină co-creatori și practicanți rezilienți prin scufundarea într-un ocean de învățătură, prin cercetarea propriilor limite de învățare, asumarea de riscuri calculate, reacția la schimbare și găsirea soluțiilor sustenabile învățate din imitarea naturii. Atunci când își pot proiecta propria învățare, pot experimenta și simți direct natura și să îi educe pe alții, copiii își pot produce propria înțelegere a lumii devenind mai implicați, mai încrezători și mai curajoși.

Acum este vremea să mergi înainte, să integrezi eticile și principiile permaculturii în munca ta, la școală, la grădiniță și/sau la tine acasă, să petreci timp în natură și să îi lași pe copii să preia conducerea. Vezi cum, în timp, poți să explorezi toate temele programei CiP, să te bucuri de momente de neuitat și să te joci, să te joci și iar să te joci!

GLOSAR

Activitate – o acțiune specifică pe care o persoană sau un grup o face, de exemplu, construirea unui bârlog, transplantare răsaduri, un joc, poveste, pictură, meșteșug etc. Poate fi un punct de pornire pentru un plan de lecție, care poate include câteva activități organizate într-un flux natural al germinării, creșterii și recoltării.

Centrat pe copil – o abordare în care prioritatea sunt nevoile și interesele copilului, punându-l pe acesta în centru propriului act de învățare.

Cerc de check-in – cerc organizat la începutul unei sesiuni sau a unei lecții în care participanții stând într-un cerc împărtășesc pe rând cu ceilalți cum se simt. Poate fi făcut în mai multe feluri în funcție de grup. De exemplu am putea să împărtășim cu ne simțim ca un raport meteo (astazi vremea mea interioară este senină cu mult soare dar se anunță tunete).

Clasă în aer liber – o structură fizică creată pentru ca cei mici să învețe în aer liber. De obicei, include locuri de stat jos și adesea are acoperiș, fără pereți.

Condus de copil – o abordare care se concentrează pe a lăsa copiii să își conducă jocul, activitățile și/sau proiectele într-o direcție aleasă de ei.

Copiii în Permacultură (CiP) – Proiect european finanțat de Erasmus+ pentru a studia cele mai bune practici pentru împărtășirea permaculturii copiilor.

Design de permacultură – este un proces prin care oamenii pot crea sisteme care imită tiparele naturii, oferind efect maxim cu efort minim. Procesele de design permacultural includ observarea cu atenție atât a oamenilor, cât și a terenului, analizarea informațiilor obținute, luarea deciziilor de proiectare, planificare implementării și crearea de sisteme cu mentenanță redusă.

Diseminare – activități prin care îți faci public proiectul și răspândești rezultatele în lumea exterioară.

Educatori – oameni care îi educă pe alții. În acest document, educatorii sunt priviți ca adulți care sunt implicați în educarea copiilor în moduri formale,

non-formale și informale, putând, astfel include profesori de școală sau grădiniță, asistenți de clasă, asistenți de creșă, profesori principali, părinți, bunici, părinți adoptivi, părinți care își educă copiii acasă, supraveghetori de copii, lideri de cercetași sau de ghizi, tutori, practicanți ai școlii în pădure și oricine altcineva este conștient de propriul rol în educarea unui copil.

Educație formală – educație în cadrul unei școli.

Educație informală – educație acasă, indiferent dacă cel mic merge și la școală sau nu, poate fi făcută de părinți, bunici, asistenți maternali, îngrijitori sau alți membri ai familiei sau ai comunității.

Educație non-formală – educație într-un grup extrașcolar, precum Cercețași, Ghizi, meșteșuguri în lemn, cluburi after-school, grupuri de joacă etc.

Inspirație pentru activități – idei exprimate într-o frază scurtă pentru a le oferi inspirație educatorilor să faciliteze activități care îi implică pe copii holistic, folosind modelul „ochi, mâini, inimă, mâini și cap.

Instrumente de design – instrumente fizice și intelectuale care sunt folosite pentru a ajuta în fiecare etapă a procesului de proiectare permaculturală, de exemplu, cartografierea și interviurile cu clienții în timpul fazei de observare.

Mind map – reprezentare grafică a unei idei/activități.

Pedagogie – metoda de predare, felul în care informația este transmisă, mediul de învățare.

Permacultură – termen derivat din cuvintele „permanent” și „cultură”. Permacultura este definită de Bill Mollison ca „integrarea armonioasă a peisajelor și a oamenilor care își procură hrana, energia, adăpostul și își satisfac alte nevoi materiale și non-materiale într-un mod sustenabil.” (1988, p. ix). Permacultura a devenit o mișcare internațională care cuprinde practici pentru un trai sustenabil.

Principii – permacultura se bazează pe principii care au fost declinate prin studierea naturii și a populațiilor indigene. Cinci principii de atitudine au fost descrise inițial în „Permaculture a Designer’s Manual” de Bill Mollison (1988). Mai târziu, David Holmgren, în ‘Permaculture Principles and Pathways beyond Sustainability’ (2002), a descris 12 principii care sunt acum cele mai citate principii permaculturale. În acest manual sunt folosite atât principiile lui Mollison, cât și cele ale lui Holmgren, după necesitate.

Programă – o listă de teme cu subiecte pentru împărtășirea permaculturii copiilor.

Resurse – materiale care pot fi folosite pentru a le prezenta copiilor permacul-

tura, precum cărți, reviste, planuri de lecție, programe școlare, filme, web-uri și mult mai multe.

Schiță de lecție – o descriere a planului unui educator pentru o sesiune alături de copii. Este probabil să includă ce, cum, unde și de ce să conduci sesiunea. Ideal, o schiță de lecție CiP include fluxul natural al germinării, creșterii și recoltei și îl implică pe copil holistic.

Sesiune – o perioadă de timp dedicată unei anumite activități sau serii de activități. O sesiune poate include timp petrecut cu activități planificate și/sau timp petrecut fără activități planificate (joc liber).

Spațiu de învățare în aer liber – orice spațiu în aer liber creat pentru ca cei mici să învețe, inclusiv straturi înălțate, solari, sisteme de compostare, stive de bușteni, zone împădurite, iazuri și/sau sală de clasă în aer liber etc.

Subcapitol – un subiect adecvat vârstei în cadrul fiecărui capitol al programei CiP. Toate sub-subiectele care sunt relevante pentru copii cu vârste între 3 și 6 ani sunt relevante și pentru cei între 7 și 12 ani, însă nu și invers.

Temă – gamă largă de subiecte în cadrul programei CiP. Fiecare temă include unul sau mai multe subiecte diferite.

BIBLIOGRAFIE

- ALDERSLOWE, L. AMUS, G., CIFARELLI, V., DESHAIES, D., DUMITRESCU, E., KASTELIC, L., PETRU, M. & VELEHRADSKA, T. (2016). *Survey of resources for engaging children in permaculture*. Descărcat de la: <http://childreninpermaculture.com/resources/survey-of-resources/>
- ALEXANDER, R.J. (2001). *Culture and pedagogy: International comparisons in primary education*. Oxford și Boston: Blackwell.
- BRUCE, T. (2012). *Early childhood practice: Froebel today*. Londra: Sage publications.
- CLEMENTS, R. (2004). *An investigation of the state of outdoor play*. Contemporary Issues in Early Childhood, 5 (1), 68 – 80. Descărcat de la: <http://bit.ly/1EKdN5F>
- COLLADO, S., CORRALIZA, J., STAATS, H. ȘI RUIZ, M. (2015). *Effect of frequency and mode of contact with nature on children's self-reported ecological behaviors*. Journal of Environmental Psychology 41 65-73.
- CORNELL, J. (1979). *Sharing nature with children: A parents' and teachers' nature-awareness guidebook*. Nevada City, Canada: Dawn Publications.
- CURIC, I. ȘI KINGA, K. (2017). *Mirabelle's Forest Garden*. București, România. Imagine Creatively.
- DADVAND, P., NIEUWENHUIJSEN, M., ESNAOLA, M., FOMS, J., BASAGAÑA, X., ALVAREZ-PDREROL, M., RIVAS, I., LÓPEZ-VICENTE, M., DE CASTRO PASCUAL, M., SU, J., JERRETT, M., QUEROL, X. ȘI SUNYER, J. (2015). *Green spaces and cognitive development in primary schoolchildren*. PNAS, 112(26), 7937–7942. Descărcat de la: <http://www.pnas.org/content/112/26/7937.abstract>

- DANIŠ, P. (2016). *Děti venku v přírodě: ohrožený druh?* Tereza: Praga. (Traducerea este: „Copiii în natură: o specie pe cale de dispariție?”). Descărcat de la: http://www.msdubovice.cz/UserFiles/Deti_venku_v_prirode_2016_web.pdf
- DEPARTAMENTUL PENTRU COPII, ȘCOLI ȘI FAMILII (2008). *Every Child a Talker: Guidance for Early Language Lead Practitioners*. Drepturi de autor ale Coroanei. Nottingham, DCSF publications. Descărcat de la: https://www.foundationyears.org.uk/wp-content/uploads/2011/10/ecat_guidance_for_practitioners_12.pdf
- DESHAIES D., HALAICU S., ZAMBET M. & ALEXA M., (2015). *Neohumanist Education Curriculum for Early Childhood*. București, România: Asociația Educației Neumanistă.
- DRAȘUTĂ, V. ȘI UMBRASAITĂ, R. (2015). *Learning that grows with the learner: Following Waldorf education in kindergarten “under the sun”*. Conferință internațională: Viitorul educației a V-a ediție, Florența, Italia 11-12 iunie 2015.
- EDWARDS, C., GANDINI, G., & FORMAN G. (1998). *Hundred languages of children: The Reggio Emilia approach to early childhood education*. (A doua ediție). Greenwich, CT: Ablex.
- FORMIDABLE VEGETABLE SOUND SYSTEM (2013). *Permaculture a Rhymer’s manual*. Fremantle, Australia de Vest: Charlie Mgee. <http://formidablevegetable.com.au/>
- HIGGINS, P (2001). *Learning outdoors: Encounters with complexity*. ”. Institutul European pentru Educație prin Aventură în Natură și Învățare Experimentală. Descărcat de la: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.200.7239&rep=rep1&type=pdf#page=89>
- HINDS, J., & SPARKS, P. (2008). *Engaging with the natural environment: The role of affective connection and identity*. Jurnalul Psihologiei de Mediu, 28, 109-120. Descărcat de la: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0272494407000953?via%3Dihub>
- HOLLAND, C. (2009). *I love my world: The playful, hands-on nature connection guidebook*. Otterton, Anglia: Wholeland Press.
- HOLMGREN, D. (2002). *Permaculture: Principles & pathways beyond sustainability*. Hampshire, UK: Permanent Publications.

- HOLZER, S. (2011). *Desert of paradise: Restoring endangered landscapes using water management, including lake and pond construction*. Hampshire, UK: Permanent Publications.
- KELLER, H. (1905) [Copyright 1904]. *The Story of My Life by Helen Keller [Letter to Rev. Phillips Brooks dated June 8, 1891]*. New York: Grosset & Dunlap.
- LARSON, L. R., GREEN, G. T. & CORDELL, H. K. (2011). *Children's time outdoors: Results and implications of the national kids survey*. ". Jurnalul Administrației Parcurilor și Locurilor Recreaționale, 29 (2), 1–20. Descărcat de la: http://www.srs.fs.usda.gov/pubs/ja/2011/ja_2011_larson_001.pdf
- LONDON SDC (COMISIA PENTRU DEZVOLTARE SUSTENABILĂ) (2011). *Sowing the seeds: Reconnecting London's children with nature*. Autoritatea Londrei Mari. Descărcat de la: <http://www.londonsdc.org.uk/documents/Sowing%20the%20Seeds%20-%20Full%20Report.pdf>
- LOUV, R. (2005). *Last child in the woods: Saving our children from nature-deficit disorder*. Chapel Hill, NC, SUA: Algonquin Books of Chapel Hill.
- MANITONQUAT (MEDICINE STORY) (2015). *The Joy of Caring for Children in The Circle Way: It Takes a Child to Raise a Village*. Greenville, NH, SUA: Story Stone Publishing.
- MAX-NEEF, M. (1992). *Real-life economics: Understanding wealth creation*. Routledge, Londra, pp. 197-213. Descărcat de la: <http://alastairmcintosh.com/general/resources/2007-Manfred-Max-Neef-Fundamental-Human-Needs.pdf>
- MELLER, H. (1990). *Patrick Geddes: Social evolutionist and city planner*. Londra, UK: Routledge.
- MOLLISON, BILL (1988). *Permaculture: A designer's manual*. Tasmania, Australia: Tagari Publications
- NATURE ENGLAND (2009). *Childhood and nature: a survey on changing relationships with nature across generations*. Descărcat de la: <http://publications.naturalengland.org.uk/publication/5853658314964992>
- NEVILLE, H.F. (2007). *Is This A Phase: Child Development & Parent Strategies, Birth to 6 Years*. Seattle, Washington, SUA: Parenting Press, Inc.

- NUTTALL, C. AND MILLINGTON, J. (2008). *Outdoor classrooms: A handbook for school gardens*. Hampshire, UK: Permanent Publications.
- ONTARIO (2007). *Early learning for every child today: A framework for Ontario early childhood settings. T2007*. Toronto: Ministerul Serviciilor pentru Copii și Tineri. Descărcat de la: <http://www.edu.gov.on.ca/childcare/oelf/continuum/continuum.pdf#page=24>
- PARENTING COUNTS (2018). *Developmental timeline*. Institutul Talaris. Descărcat de la: <http://www.parentingcounts.org/information/timeline/>
- PERMACULTURE ASSOCIATION (2018). *Permaculture Principles: Use small and slow solutions*. . Descărcat de la: <https://www.permaculture.org.uk/principle/9-use-small-and-slow-solutions>
- ROSE, C. & NICHOLL, M. (1997). *Accelerated learning for the 21st century: The six-step plan to unlock your mastermind*. New York, SUA: Dell Publishing.
- SHAPLA, R. (2014). *Kurent: A journal of permaculture for children, parents and educators*. Numărul 2. Iarna 2014. Publicat independent.
- SIRAJ-BLATCHFORD, I., SYLVA, K., MUTTOCK, S., GILDEN, R. & BELL, D. (2002). *Researching effective pedagogy in the early years*. (Raport de cercetare nr. 356). Londra: Departmentul pentru Educație.
- SOBEL, D. (1996). *Beyond ecophobia: Reclaiming the heart in nature education*. Great Barrington, MA, SUA: The Orion Society și the Myrin Institute.
- TAYLOR, A. F., WILEY, A., KUO, F. E., & SULLIVAN, W. C. (1998). *Growing up in the inner city: Green spaces as places to grow*. Environment and Behavior, 30(1), 3-27. Descărcat de la: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/0.1177/0013916598301001>
- TEACHING STRATEGIES, INC. (2001). *The Creative Curriculum: Developmental Continuum for Ages 3-5*. Descărcat de la: <http://www.haddonfield.k12.nj.us/dev-cont.pdf>
- WAITE, S., PASSY, R., GILCHRIST, M., HUNT, A. & BLACKWELL, I. (2016). *Natural connections demonstration project, 2012-2016: Final Report*. Natural England Commissioned Reports, Numărul 215.

WALL, S., LITJENS, I. ȘI TAGUMA, M. (2015). *Early childhood education and care Pedagogy review*. Anglia. OECD.

WELLS, N. M., & LEKIES, K. S. (2006). *Nature and the life course: Pathways from childhood nature experiences to adult environmentalism*. *Children, Youth and Environments*, 16(1). Descărcat de la: http://www.jstor.org/stable/10.7721/chilyoutenvi.16.1.0001?seq=1#page_scan_tab_contents

DESPRE AUTORI

LUSI ALDERSLOWE îi implică pe copii în permacultură în moduri formale, non-formale și informale în toată Scoția din 2005. Este coordonatorul proiectului Copii în Permacultură pentru Asociația de Permacultură din Marea Britanie și Școala Gatehouse. Este profesor internațional de permacultură și lider Forest School (școală în pădure). Lusi a cofondat un grup local de joacă în aer liber și un grup școlar de școală în pădure în cadrul programului de after-school local. Continuă să lucreze cu copiii proiectând sisteme de permacultură, grădinărind, coordonând școli în pădure.

GAYE AMUS este educator de mediu specializat în educația timpurie și trăiește în Helsinki, Finlanda. Are o experiență de 12 ani într-o grădiniță în natură din Finlanda. În prezent organizează și facilitează workshopuri internaționale pentru adulți, contribuie la conferințe, susține seminariile și oferă consiliere în domeniul educației în natură. Gaye a inițiat mișcarea de educație în natură pentru grădinițe și școlile primare din Turcia organizând în 2015 sesiuni de instruire pentru lideri de grădinițe și școli în pădure. Este inițiator și confondator al proiectului Copii în Permacultură.

DIDI A. DEVAPRIYA, mai cunoscută ca „Didi”, este lider și trainer internațional în mișcarea Educație Neoumanistă, care urmărește să încurajeze încă din primii ani de viață o viziune asupra lumii plină de compasiune, inclusivă și ecologică. Conduce programe pentru creșă, grădiniță și afterschool din 2001 și a creat în România Programa Educație Neoumanistă în Copilăria Timpurie. Didi a scris numeroase articole și călătorește pentru a pregăti educatori în Olanda, SUA, Liban, Australia și Italia, dar și România, unde locuiește din 2005. De asemenea, este membru fondator al Asociației pentru Educație Neoumanistă din România.

DESPRE CONTRIBUTORI

CHARLENE CHESNIER este ilustrator și creator de filme de animație de origine franceză, care își dedică talentul proiectelor despre sustenabilitate. <http://cchesnier.wixsite.com/charlytamalou>

VALENTINA CIFARELLI din Italia este pasionată de permacultura pentru copii. Este coach în domeniul vocației autentice și este entuziasmată de apicultura naturală, home-schooling și traiul în comunitate.

CRINA CRANȚA este profesor, visător profesionist, mamă a doi copii și coordonator al unei grădini comunitare în România.

CECILIA FURLAN trăiește și muncește în comunități internaționale în Elveția. Aplică eticile și principiile naturale în propriile grădini, în brutărie și în creșterea copiilor.

TOMISLAV GJERKEŠ este un educator și designer permacultural sloven. Colaborează cu școli pentru a proiecta și a construi spații de învățare în aer liber și pentru a integra permacultura în practica lor de zi cu zi.

ADÉLA HRUBÁ este profesor și designer de permacultura ceh. Cooperează cu copii, educatori, părinți și membri ai comunității locale pentru a proiecta și a construi spații de învățare în aer liber în grădinițe și școli.

LARA KASTELIC, din Slovenia, este un biolog curios despre modurile de viață care pot susține oamenii și natura. Este pasionată de instrumente sociale, traiul în comunitate și prezentarea permaculturii copiilor, tinerilor și adulților.

LERRYNN KORDA este de profesie ilustrator și autor de cărți pentru copii și locuiește în Marea Britanie. <http://www.lerrynkorda.com>

TEREZA VELEHRADSKA este profesor de educație de mediu pentru copii, conducând programe care au legătură cu permacultura. Este consultant pentru programul internațional „Eco-școli” din Republica Cehă.

CONTACTE

Pentru a afla mai mult despre proiectul Copiii în Permacultură, cursuri și alte resurse, vă invităm să ne vizitați website-ul: www.childreninpermaculture.com

<http://www.neumanism.org>

www.cegv-cassiopeia.cz

<http://gatehouse.dumgal.sch.uk/>

<http://intranziție.org/>

<http://permakultura.si/>

<https://paradisoritrovato.org/>

www.permaculture.org.uk

